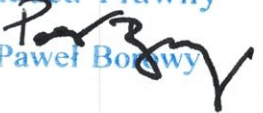

**UCHWAŁA Nr/...../26
RADY MIEJSKIEJ KUDOWY-ZDROJU
z dnia 2026 r.**

Radca Prawny

Paweł Borowy

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji
dla Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6, art. 40 ust. 1 oraz art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.), art. 14 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278) oraz Uchwały nr XXIII/122/25 Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju z dnia 30 września 2025 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035 uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035 stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kudowa-Zdrój.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia i podlega opublikowaniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Uzasadnienie
do uchwały nr...../...../26
RADY MIEJSKIEJ KUDOWY-ZDROJU

z dnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji
dla Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035

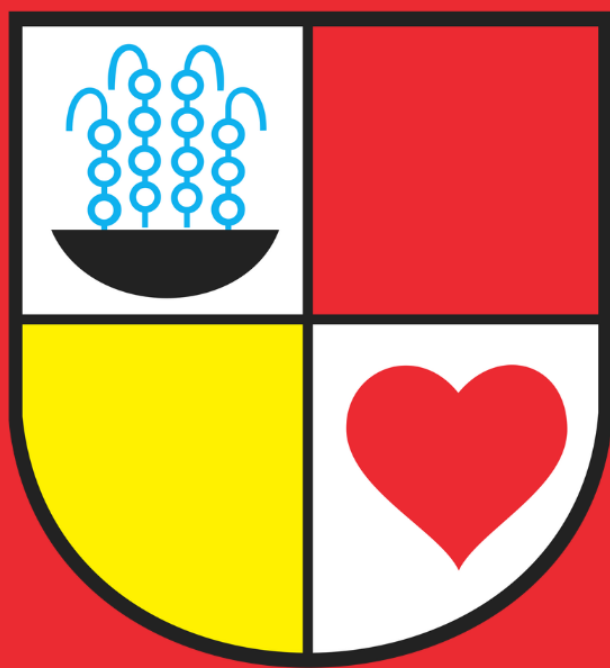
Zgodnie z zapisami art. 2 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji, rewitalizacja stanowi proces, którego celem jest wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji, który jest podstawowym dokumentem programowym w tym zakresie.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035 został przygotowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.) oraz Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278),

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem strategicznym oraz podstawowym narzędziem prowadzenia procesu rewitalizacji na wyznaczonych obszarach gminy. Zawiera listę najważniejszych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, opis sposobu wdrażania i monitorowania programu. Skuteczność procesu rewitalizacji w dużej mierze zależy od partycypacji społecznej. W związku z tym GPR został opracowywany przy udziale mieszkańców, przedstawicieli środowisk społecznych, zawodowych i gospodarczych, między innymi poprzez prowadzone konsultacje społeczne.

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz innych działań podjętych w oparciu o program rewitalizacji, z wykorzystaniem środków własnych gminy, budżetu państwa i Unii Europejskiej, pozytywnie wpłyną na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie Kudowa-Zdrój przy założeniu optymalnego wykorzystania specyficznych uwarunkowań obszaru rewitalizacji oraz wzmacnianiu jego lokalnych potencjałów.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji będzie podstawą dla przywrócenia utraconych wartości społecznych, przestrzennych i gospodarczych w wyznaczonych obszarach gminy.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY KUDOWA-ZDRÓJ NA LATA 2026-2035

PROJEKT

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
1. Analiza gminy na tle województwa dolnośląskiego	5
2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych na terenie gminy Kudowa-Zdrój.....	17
2.1. Założenia wstępne i terminologia	17
2.2. Metodologia identyfikacji stanu kryzysowego oraz wyznaczania obszaru rewitalizacji	18
2.3. Wyniki diagnozy stanu kryzysowego w gminie	22
2.4. Obszar zdegradowany	23
2.5. Szczególna koncentracja negatywnych zjawisk.....	25
2.6. Obszar rewitalizacji	26
2.7. Weryfikacja spełnienia kryteriów na obszarze rewitalizacji	27
2.8. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji	28
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	29
3.1. Wprowadzenie	29
3.2. Sfera społeczna.....	30
3.3. Sfera gospodarcza.....	32
3.4. Sfera infrastrukturalna.....	33
3.5. Potencjały	35
4. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	36
5. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.....	37
6. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	49
6.1. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w GPR.....	49
6.2. Sposób zbierania projektów	49
6.3. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	49
6.4. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych ..	50
7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	52
8. Szacunkowe ramy finansowe GPR wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.....	53
9. Struktura zarządzania realizacją GPR.....	54
9.1. Struktura zarządzania	54
9.2. Komitet Rewitalizacji	54

10. Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym w ramach Komitetu Rewitalizacji.....	56
10.1. Znaczenie i formy partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji.....	56
10.2. Opis procesu konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszarów	59
10.3. Opis procesu konsultacji społecznych dotyczących projektu GPR.....	61
10.4. Uspółecznienie procesu rewitalizacji	62
10.5. Opiniowanie GPR przez podmioty wymienione w art. 17 ust. 2 pkt 4a i 4b ustawy o rewitalizacji	65
10.6. Opis procedury Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko	69
11. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji.....	72
11.1. Monitoring i ewaluacja.....	72
11.2. System wprowadzania modyfikacji GPR	75
11.3. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	75
12. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach – programy gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.....	76
13. Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 Ustawy o rewitalizacji (Komitet Rewitalizacji).....	76
14. Wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania	76
15. Realizacja GPR w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	76
15.1. Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy	76
15.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany.....	76
15.3. Miejskowy Plan Rewitalizacji.....	76
15.4. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.....	76
Spis rysunków.....	77
Spis tabel	77
Spis załączników.....	78

Wprowadzenie

W efekcie przemian społeczno-gospodarczych w wielu miejscowościach doszło do degradacji technicznej i funkcjonalnej zarówno infrastruktury jak i zabudowy, zwłaszcza mieszkaniowej. Nastąpiła również erozja stosunków społecznych i doszło do powstania licznych problemów gospodarczych.

Na ten stan nakładają się niekorzystne procesy demograficzne i przestrzenne, wśród nich przede wszystkim: niekontrolowane rozpraszanie zabudowy i spadek liczby mieszkańców, a także dominacja indywidualnego transportu samochodowego. Sytuacja ta wymaga zdecydowanego i konsekwentnego przeciwdziałania tym zjawiskom.

Odpowiedzią na te wyzwania jest rewitalizacja – rozumiana jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania integrujące interwencje na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Działania te, prowadzone na podstawie programu rewitalizacji powinny być skoncentrowane terytorialnie i realizowane z udziałem interesariuszy.

Niniejszy dokument – *„Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035”* – stanowić będzie zatem kluczowy element gminnej polityki przestrzennej w perspektywie do roku 2035.

Program rewitalizacji w sposób kompleksowy (łącznie sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną) i skoordynowany przyczyniać się będzie do poprawy sytuacji na terenach rewitalizowanych oraz będzie podnosić jakość życia osób tam mieszkających i podmiotów tam funkcjonujących.

Głównym źródłem finansowania ujętych w GPR projektów rewitalizacyjnych będą środki publiczne, w tym również pochodzące z budżetu Unii Europejskiej.

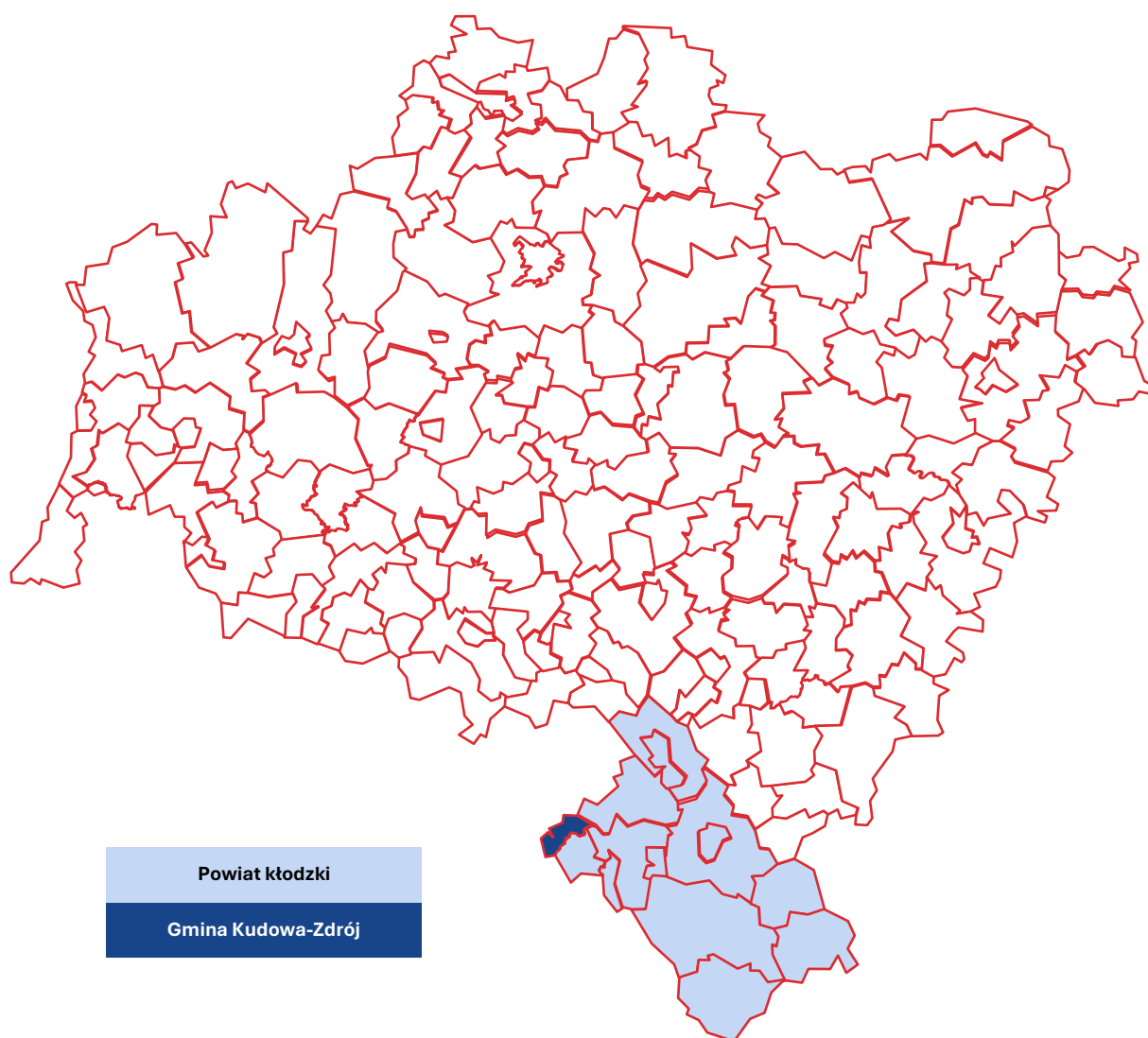
1. Analiza gminy na tle województwa dolnośląskiego

Lokalizacja gminy

Gmina Kudowa-Zdrój jest gminą miejską zlokalizowaną w południowej części województwa dolnośląskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie granicy z Republiką Czeską. Od południowego wschodu graniczy z gminą Lewin Kłodzki, od wschodu z gminą Szczytna, a od północnego wschodu z gminą Radków. Jej położenie w dolinie na wysokości 350–477 m n.p.m., w otoczeniu Gór Stołowych, sprzyja rozwojowi turystyki oraz działalności uzdrowiskowej.

Kudowa-Zdrój jest dobrze połączona z innymi miastami i regionami. Przez Kudowę-Zdrój przebiega droga krajowa nr 8, kluczowa dla ruchu międzynarodowego, która łączy ją z Wrocławiem i Pragą.

Droga wojewódzka nr 387, znana jako „Droga Stu Zakrętów”, przebiega przez miasto, łącząc je z Górami Stołowymi i sąsiednimi miejscowościami uzdrowiskowymi, co czyni ją istotną dla turystów. Połączenia kolejowe (linia Kudowa-Zdrój – Kłodzko – Wrocław) oraz dostępność międzynarodowych lotnisk we Wrocławiu, Pradze i Pardubicach w promieniu 120 km dodatkowo zwiększają dostępność gminy.

Rysunek 1. Położenie gminy Kudowy-Zdrój na tle województwa dolnośląskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map.

Tereny miasta Kudowa-Zdrój zajmują powierzchnię 3390 ha, z czego 48,2% stanowią lasy i zadrzewienia, a 38,6% użytki rolne. Centralna część miasta jest zdominowana przez zabudowę uzdrowską, w tym Park Zdrojowy o powierzchni 17,2 ha, który jest wpisany do rejestru zabytków. Cała gmina objęta jest różnymi formami ochrony przyrody: 70% jej obszaru leży w granicach otuliny Parku Narodowego Gór Stołowych, a całość znajduje się w sieci Natura 2000. Znajduje się tu także 20 pomników przyrody, w tym unikalny Czartowski Kamień.

Struktura przestrzenna gminy dzieli się na historyczne obszary geodezyjne (dawniej wsie lub dzielnice, obecnie stanowiące geodezyjne jednostki ewidencyjne), takie jak: Pstrężna, Bukowina, Jakubowice, Czerma, Zakrze, Stone, Nowy Zdrój, Stary Zdrój i Brzozowie, co podkreśla różnorodny charakter gminy. Położenie, bogactwo przyrody i rozwinięta infrastruktura transportowa czynią niniejszą gminę ważnym ośrodkiem turystycznym i uzdrowskim w regionie.

Demografia

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego – liczba ludności w gminie Kudowa-Zdrój na przestrzeni ostatnich lat systematycznie się zmniejsza. Na koniec grudnia 2023 r. w gminie mieszkało 9280 osób. W stosunku do 2022 r. liczba ludności gminy uległa zmniejszeniu o 112 osób (1,2%), a w stosunku do 2019 r. uległa zmniejszeniu o 606 osób (6,1%). Proces depopulacji dotyczył zarówno gminy Kudowa-Zdrój, jak również województwa dolnośląskiego, który odnotował spadek ludności w stosunku do 2019 r. o 0,7%.

Tabela 1. Liczba ludności w latach 2019-2023 – stan na 31 grudnia

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój – ogółem	9 886	9 666	9 509	9 392	9 280
– mężczyźni	4 737	4 585	4 502	4 450	4 393
– kobiety	5 149	5 081	5 007	4 942	4 887
Dolny Śląsk – ogółem	2 900 163	2 908 378	2 897 737	2 888 033	2 879 271

Źródło: opracowanie na podstawie: tablica danych GUS BDL (P1336).

Znaczącymi czynnikami, które wpływają na kształtowanie się bilansu ludnościowego gminy i jej profilu demograficznego są: ruch naturalny określający zmiany w liczbie ludności (urodzenia i zgony) i występujące w gminie procesy migracyjne. W 2023 r. w gminie Kudowa-Zdrój wartość wskaźnika „urodzenia żywe na 1000 osób” wynosiła 3,65 i była najniższą wartością w analizowanym okresie. Jednocześnie w 2021 r. najwyższą wartość osiągnął wskaźnik „zgony na 1000 osób” (17,83). Wśród przyczyn takiego stanu rzeczy, należy wymienić pandemię koronawirusa SARS-CoV-2, trwającą od marca 2020 r., która miała znaczny wpływ na śmiertelność, szczególnie wśród seniorów. Niestety, w ostatnich latach analizowanego okresu w gminie utrzymywał się ujemny przyrost naturalny. W 2023 r. wartość niniejszego wskaźnika wyniosła (-9,33). Sytuacja w niniejszym zakresie pogorszyła się w porównaniu do 2019 r., wówczas wskaźnik ten wynosił (-4,85).

Tabela 2. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 osób w latach 2019-2023

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój	Urodzenia żywe	6,17	5,54	4,59	5,82	3,65
	Zgony	11,02	14,26	17,83	14,50	12,98
	Przyrost naturalny	-4,85	-8,72	-13,24	-8,68	-9,33
Dolny Śląsk	Urodzenia żywe	9,28	8,82	8,42	7,86	6,77
	Zgony	11,28	12,89	13,91	12,48	11,17
	Przyrost naturalny	-2,00	-4,07	-5,49	-4,62	-4,40

Źródło: opracowanie na podstawie: tablica danych GUS BDL (P3428).

Należy podkreślić, że sytuacja w gminie Kudowa-Zdrój na tle Dolnego Śląska przez cały badany okres kształtowała się niekorzystnie. W latach 2019-2023 wskaźnik urodzeń żywych w gminie był konsekwentnie niższy niż średnia dla Dolnego Śląska, spadając z 6,17 w 2019 r. do 3,65 w 2023 r., podczas gdy w województwie spadł z 9,28 do 6,77. Sugeruje to silniejszy spadek liczby urodzeń w gminie Kudowa-Zdrój. Wskaźnik zgonów w gminie również był wyższy niż średnia regionalna – w 2021 r. osiągnął 17,83, podczas gdy na Dolnym Śląsku wyniósł on 13,91. Choć liczba zgonów spadła w obu przypadkach po 2021 r., w 2023 r. wskaźnik ten nadal był wyższy w gminie Kudowa-Zdrój (12,98) niż w województwie (11,17), co może wskazywać m.in. na trudniejszy dostęp do opieki zdrowotnej.

Przyrost naturalny w gminie wykazuje wyraźnie gorszą sytuację niż na Dolnym Śląsku. Najniższą wartość odnotowano w 2021 r., kiedy wskaźnik wyniósł (-13,24), podczas gdy dla regionu osiągnął poziom (-5,49). Nawet w 2023 r. przyrost naturalny w gminie pozostawał znacznie niższy, wynosząc (-9,33) wobec (-4,40) dla Dolnego Śląska. Dane te wskazują na niekorzystną sytuację demograficzną w mieście Kudowa-Zdrój w porównaniu ze średnią wojewódzką.

Ponadto w badanym okresie na obszarze gminy Kudowa-Zdrój występowało ujemne saldo migracji ogółem, wynikające głównie z ujemnego salda migracji wewnętrznych. Dominujące na przestrzeni ostatnich lat ujemne saldo migracji osłabia potencjał demograficzny gminy. W 2023 r. saldo migracji ogółem na 1000 ludności wyniosło (-3,43), co oznacza nieco lepszy wynik niż w 2019 r., gdy wskaźnik ten wynosił (-4,14). W analizowanym okresie ujemne pozostawało również saldo migracji wewnętrznych, które wahało się od (-4,24) w 2019 r. do (-3,75) w 2023 r. Z kolei saldo migracji zagranicznych było nieznacznie dodatnie w większości lat – w 2023 r. wyniosło 0,32. W przeciwieństwie do Kudowy-Zdroju, w regionie utrzymywało się dodatnie saldo migracji ogółem zakresie od 1,67 w 2019 r. do 1,40 w 2023 r.

Tabela 3. Ruch migracyjny na 1000 osób w latach 2019-2023

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój	Saldo migracji ogółem	-4,14	-1,74	-3,75	-3,07	-3,43
	Saldo migracji wewnętrznych	-4,24	-2,05	-3,85	-2,86	-3,75
	Saldo migracji zagranicznych	0,10	0,31	0,10	-0,21	0,32
Dolny Śląsk	Saldo migracji ogółem	1,67	1,32	1,23	1,24	1,40
	Saldo migracji wewnętrznych	1,45	1,13	1,14	1,28	1,25
	Saldo migracji zagranicznych	0,22	0,19	0,09	-0,04	0,15

Źródło: opracowanie na podstawie: tablica danych GUS BDL (P1350).

W gminie Kudowa-Zdrój widoczny jest wzrost wartości współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi, który w latach 2019-2023 wzrósł z 32,5 do 37,8, co oznacza wzrost o ok. 16,3%. Proces ten jest również widoczny na tle regionu. W województwie dolnośląskim w tym samym okresie wartość tego wskaźnika wzrosła z 28,7% do 32,4%, czyli o ok. 12,9%.

Tabela 4. Współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój	32,5	34,2	35,1	36,4	37,8
Dolny Śląsk	28,7	29,3	30,3	31,3	32,4

Źródło: opracowanie na podstawie: tablica danych GUS BDL (P2426).

Powyższa sytuacja może stanowić wyzwanie dla władz i instytucji lokalnych w zakresie polityki społecznej oraz długoterminowego planowania działań wspierających rosnącą liczbę osób starszych. Reasumując, powyższe dane wskazują, że w gminie proces starzenia się społeczeństwa zachodzi szybciej niż w regionie. W dłuższej perspektywie może powstać luka demograficzna. Wówczas kolejne roczniki osiągające wiek aktywności zawodowej nie będą w stanie zastąpić osób opuszczających rynek pracy, a to grozi spowolnieniem rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Sfera społeczna

Analiza funkcjonowania lokalnego rynku pracy ma kluczowe znaczenie dla diagnozy sfery społecznej. Zaburzenia w jego funkcjonowaniu mogą prowadzić do utrzymującego się bezrobocia, co przyczynia się do wzrostu ubóstwa i nasilenia zjawisk wykluczenia społecznego.

Wskaźnik bezrobocia, mierzony jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, w gminie Kudowa-Zdrój w latach 2019-2023 był wyższy niż średnia dla województwa. W 2023 r. wskaźnik ten wynosił 5,0%, w porównaniu do 3,1% na Dolnym Śląsku. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat wskaźnik ten ulegał wahaniom – wzrostowi z 4,6% w 2019 r. do 5,8% w 2020 r., po czym spadkowi do 5,4% w 2021 r. i dalszemu obniżeniu do 5,1% w 2022 r. oraz 5,0% w 2023 r.

Tabela 5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój	– ogółem	4,6	5,8	5,4	5,1	5,0
	– mężczyźni	4,7	5,6	5,7	5,6	5,6
	– kobiety	4,5	6,1	5,0	4,4	4,4
Dolny Śląsk	– ogółem	3,2	4,0	3,4	3,2	3,1
	– mężczyźni	2,7	3,5	3,0	2,8	2,9
	– kobiety	3,8	4,5	3,9	3,5	3,4

Źródło: opracowanie na podstawie: tablica danych GUS BDL (P2670).

W przypadku mężczyzn wskaźnik bezrobocia w 2023 r. wynosił 5,6%, co stanowi wartość wyższą niż średnia wojewódzka (2,9%). Dla kobiet wskaźnik ten wyniósł 4,4%, również przewyższając średnią dla regionu (3,4%).

Warto zaznaczyć, że w porównaniu do danych z 2020 r., kiedy to bezrobocie osiągnęło najwyższą wartość (5,8% ogółem, 5,6% dla mężczyzn i 6,1% dla kobiet), wskaźnik ten uległ obniżeniu, lecz nadal pozostaje znacząco wyższy niż średnia wojewódzka.

W 2023 r. w gminie Kudowa-Zdrój zarejestrowanych było 266 osób bezrobotnych, w tym 157 mężczyzn i 109 kobiet. W 2022 r. liczba bezrobotnych była zbliżona i wyniosła 270 osób (161 mężczyzn i 109 kobiet). W porównaniu do 2019 r., kiedy zarejestrowano 268 bezrobotnych (149 mężczyzn i 119 kobiet), liczba osób bezrobotnych pozostała na zbliżonym poziomie.

Jak wynika z danych opublikowanych przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy – stopa bezrobocia w powiecie kłodzkim, w którym znajduje się gmina Kudowa-Zdrój, na koniec 2023 r. wyniosła 11,7%. Jest to wartość wyższa niż średnia krajowa, która wynosiła 5,1% oraz wyższa niż średnia regionalna, która wyniosła 4,4%. Oznacza to, że problem bezrobocia jest istotny w porównaniu do ogólnokrajowej i regionalnej sytuacji na rynku pracy.

Reasumując, z analizy powyższych danych wynika, że gmina Kudowa-Zdrój boryka się z wyższym poziomem bezrobocia w porównaniu do średniej dla regionu. Wskaźnik bezrobocia w gminie, zarówno ogółem, jak i w przypadku kobiet oraz mężczyzn, jest wyższy niż średnie wartości wojewódzkie i utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie przez ostatnie pięć lat. Szczególnie niepokojąca jest sytuacja kobiet, wśród których wskaźnik bezrobocia jest znacząco wyższy niż u mężczyzn i znacznie przewyższa średnią regionalną. Niestety trudno jest jednoznacznie określić, czy jest to efekt powstania nowych miejsc pracy w branżach tradycyjnie zarezerwowanych dla mężczyzn, czy też nastąpiła dezaktywizacja zawodowa kobiet.

Na terenie gminy funkcjonują gospodarstwa domowe wymagające wsparcia. W badanym okresie zmniejszyła się liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, w tym również gospodarstw znajdujących się poniżej kryterium dochodowego. W 2019 r. z pomocy społecznej korzystało 248 gospodarstw, natomiast w 2023 r. pomocą objęto 174 gospodarstwa. Oznacza to spadek o ok. 29,8%. Na przestrzeni lat 2019-2023 zmniejszyła się również liczba gospodarstw domowych znajdujących się poniżej kryterium dochodowego i korzystających z pomocy społecznej – ze 147 do 109, co stanowi spadek o ok. 25,9%.

Tabela 6. Pomoc społeczna w latach 2019-2023

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	248	220	196	171	174
	– w tym poniżej kryterium dochodowego	147	135	130	111	109
	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	404	389	332	301	302
Dolny Śląsk	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	334	301	274	252	252

Źródło: opracowanie na podstawie: tablice danych GUS BDL (P3536, P3870).

W rezultacie wartość wskaźnika „Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności” zmniejszyła się w analizowanym okresie z 404 w 2019 r. do 302 w 2023 r. Pomimo tego, wskaźnik ten pozostaje wyższy niż średnia dla regionu, gdzie w 2023 r. wynosił 252 beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.

Sytuacja w gminie Kudowa-Zdrój wskazuje na konieczność podjęcia działań wspierających najuboższe gospodarstwa domowe, które mogą znajdować się w trudniejszej sytuacji niż przeciętnie w regionie.

Współcześnie istotne znaczenie dla diagnozy sfery społecznej ma aktywność społeczności lokalnej. Aktywność społeczna, mierzona w gminie liczbą fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 ludności, w latach 2019-2023 w gminie Kudowa-Zdrój była wyższa niż na Dolnym Śląsku. Wskaźnik nasycenia organizacjami społecznymi w gminie wzrósł z 4,45 w 2019 r. do 5,17 w 2023 r., co oznacza wzrost o ok. 16,2% w analizowanym okresie. Dla porównania, na Dolnym Śląsku wskaźnik ten wzrósł z 4,21 w 2019 r. do 4,93 w 2023 r., co stanowi wzrost o 17,1%.

Tabela 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 ludności w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój	4,45	4,45	4,52	4,58	5,17
Dolny Śląsk	4,21	4,29	4,42	4,61	4,93

Źródło: opracowanie na podstawie: tablica danych GUS BDL (P2419).

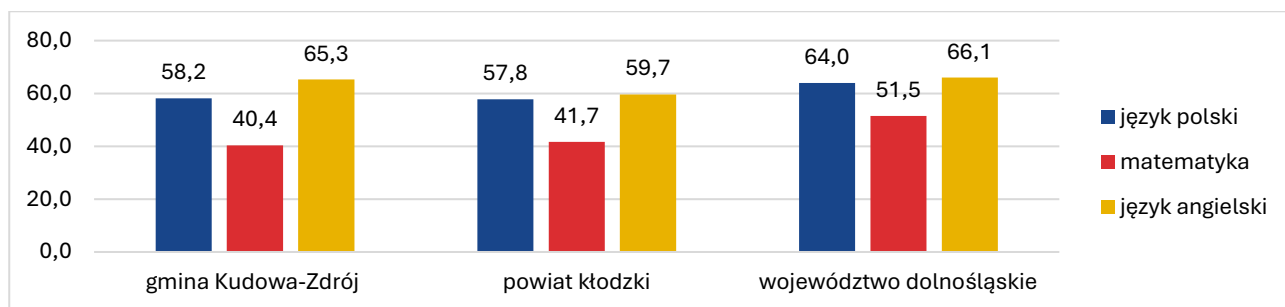
Powyższe dane wskazują na istotną aktywność społeczną w gminie, co odzwierciedla się w relatywnie wysokim wskaźniku liczby organizacji pozarządowych na 1000 ludności w gminie Kudowa-Zdrój. Jednocześnie różnice w dynamice wzrostu sugerują konieczność działań wspierających rozwój organizacji społecznych w gminie, aby utrzymać i zwiększać kapitał społeczny – jeden z kluczowych czynników rozwoju lokalnego.

Jak już wspomniano aktywność społeczna wynika m.in. z poziomu kapitału ludzkiego, a ten zależny jest od jakości kształcenia. W 2023 r. gmina Kudowa-Zdrój pełniła rolę organu prowadzącego dla:

- Zespołu Szkół Publicznych im. Jana Pawła II – Szkoła Podstawowa nr 2,
- Szkoły Podstawowej nr 3 im. 100 lecia Odzyskania Niepodległości.

O stanie edukacji w gminie Kudowa-Zdrój mogą, przynajmniej częściowo, świadczyć wyniki uzyskane przez uczniów z egzaminów ósmoklasisty. Jak wynika z informacji Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu w 2023 r. do obowiązkowych egzaminów ósmoklasisty w gminie przystąpiło 121 uczniów. Średnie wyniki uzyskiwane przez uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie gminy kształtowały się powyżej średnich wyników dla powiatu z języka polskiego i języka angielskiego. W przypadku matematyki uczniowie z gminy Kudowa-Zdrój uzyskali wynik niższy od średniej powiatowej o 1,3 p.p. (40,4% w gminie wobec 41,7% w powiecie). Najbardziej niekorzystna różnica względem powiatu wystąpiła zatem właśnie w przypadku egzaminu z matematyki.

Jednocześnie należy dodać, że wyniki egzaminu ósmoklasisty odbiegały negatywnie od średniej wojewódzkiej we wszystkich trzech przedmiotach – różnica wyniosła 5,8 p.p. w przypadku języka polskiego (58,2% wobec 64,0%), 11,1 p.p. w przypadku matematyki (40,4% wobec 51,5%) oraz 0,8 p.p. w przypadku języka angielskiego (65,3% wobec 66,1%).

Rysunek 2. Średnie wyniki z egzaminów ósmoklasisty w 2023 r.

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu.

Na terenie gminy Kudowa-Zdrój świadczona jest podstawowa opieka medyczna. Usługi medyczne realizowane są przez niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz lekarzy prowadzących indywidualną praktykę lekarską. W latach 2019-2023 dostępność opieki zdrowotnej w gminie Kudowa-Zdrój była niższa niż w skali regionu. Liczba przychodni na 10 tys. mieszkańców utrzymywała się na poziomie 2-3, podczas gdy na Dolnym Śląsku wskaźnik ten wynosił 5-6, co wskazuje na większą dostępność podstawowej opieki zdrowotnej w regionie.

Tabela 8. Służba zdrowia w latach 2019-2023

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój	Przychodnie	3	2	2	3	3
	Przychodnie na 10 tys. mieszkańców	3	2	2	3	3
	Apteki	4	4	3	3	3
	Ludność na aptekę ogólnodostępną	2 472	2 417	3 170	3 131	3 093
Dolny Śląsk	Przychodnie na 10 tys. mieszkańców	6	5	5	6	6
	Ludność na aptekę ogólnodostępną	2 924	3 071	3 133	3 202	3 253

Źródło: opracowanie na podstawie: tablice danych GUS BDL (P2011, P2873, P2434).

W zakresie aptek ogólnodostępnych sytuacja w gminie Kudowa-Zdrój była relatywnie korzystna, choć w analizowanym okresie uległa nieznacznemu pogorszeniu. W latach 2019-2023 liczba mieszkańców przypadających na jedną aptekę wzrosła z 2472 do 3093, podczas gdy na Dolnym Śląsku liczba ta zwiększyła się z 2924 w 2019 r. do 3253 w 2023 r.

Sfera gospodarcza

Potencjał gospodarczy w gminie Kudowa-Zdrój tworzą przede wszystkim przedsiębiorstwa sektora prywatnego. W grudniu 2023 r., według danych GUS, zarejestrowanych było ogółem 1224 podmiotów gospodarczych, z czego zdecydowaną większość (1185 podmiotów gospodarczych, tj. ok. 96,8%) stanowiły przedsiębiorstwa prywatne.

W porównaniu do 2019 r. ogólna liczba przedsiębiorstw wzrosła o ok. 8,7% (z 1126 do 1224 podmiotów). W 2019 r. zarejestrowanych było 1126 podmiotów gospodarczych, w tym 1090 podmiotów sektora prywatnego. Wzrost odnotowano również w porównaniu do roku poprzedniego – w 2022 r. funkcjonowało 1198 podmiotów gospodarczych, z czego 1160 stanowiły przedsiębiorstwa prywatne.

Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Kudowa-Zdrój w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Podmioty gospodarki narodowej – ogółem	1 126	1 140	1 155	1 198	1 224
Sektor publiczny – ogółem	28	28	28	28	28
Sektor prywatny – ogółem	1 090	1 104	1 117	1 160	1 185
– osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	835	858	867	888	901
– spółki handlowe	90	87	92	117	125
– spółdzielnie	1	1	1	1	1
– fundacje	8	7	7	7	9
– stowarzyszenia i organizacje społeczne	36	36	36	36	39

Źródło: opracowanie na podstawie: tablica danych GUS BDL (P2822).

Wśród podmiotów sektora prywatnego w latach 2019-2023 dominowały przedsiębiorstwa osób fizycznych, których liczba wzrosła z 835 do 901. Równocześnie na terenie gminy funkcjonowało 125 spółek handlowych. W gminie Kudowa-Zdrój działalność gospodarczą prowadziły także stowarzyszenia, fundacje i inne organizacje społeczne. Jednak, w tym przypadku działalność gospodarcza ma charakter dodatkowy i wspiera realizację celów statutowych.

Analizując potencjał gospodarczy gminy, warto zwrócić uwagę na branże innowacyjne i sektory kreatywne. W 2023 r. w gminie Kudowa-Zdrój udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem wyniósł 5,52%, co stanowi wartość niższą od średniej regionalnej (6,62%). Dla porównania, w 2019 r. wskaźnik ten wynosił 8,64%, czyli znacznie więcej niż średnia dla Dolnego Śląska (6,56%).

Analizując potencjał gospodarczy należy zwrócić uwagę na branże innowacyjne i tzw. sektory kreatywne. W 2023 r. w gminie Kudowa-Zdrój udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego¹ w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem wyniósł 4,11%, co stanowi wartość niższą od średniej regionalnej (6,62%). Dla porównania, w 2019 r. wskaźnik ten wynosił 5,19%, czyli również poniżej średniej dla Dolnego Śląska (6,56%).

Tabela 10. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój	5,19	3,03	4,69	5,62	4,11
Dolny Śląsk	6,56	5,97	6,84	6,62	6,62

Źródło: opracowanie na podstawie: tablica danych GUS BDL (P2419).

¹ Sektor kreatywny według GUS, obejmuje podmioty z działów PKD: Sekcja J dział 59, dział 60, Sekcja M działy 71, 73, 74, Sekcja R dział 90.

Analizując dane z lat 2019-2023, można zauważyć, że udział sektora kreatywnego charakteryzował się wahaniami, z najwyższą wartością w 2022 r. (5,62%). Ostatni znaczący spadek w 2023 r. może wskazywać na potrzebę intensywniejszego wsparcia i rozwoju innowacyjnych oraz kreatywnych przedsięwzięć w gminie, aby mogła ona bardziej efektywnie konkurować z innymi częściami regionu.

Badając sferę gospodarczą konieczne jest uwzględnienie nie tylko bezwzględnej liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw, lecz także wskaźnika przedsiębiorczości mieszkańców, wyrażanego jako liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców.

Jak wynika z danych GUS, na przestrzeni lat 2019-2023 zaobserwować można wzrost o 15,8% liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności – z poziomu 1139 w 2019 r. do 1319 w 2023 r. Choć na pierwszy rzut oka może się to wydawać pozytywnym zjawiskiem, bardziej szczegółowa analiza sugeruje, że wzrost ten wynika przede wszystkim ze zmniejszenia liczby ludności w gminie, a niekoniecznie ze wzrostu faktycznej przedsiębiorczości mieszkańców.

W porównaniu z Dolnym Śląskiem, gdzie wskaźnik ten również wzrastał, lecz w bardziej stabilnym tempie – z 1320 w 2019 r. do 1533 w 2023 r. – dynamika wzrostu w gminie Kudowa-Zdrój była nieco niższa. W regionie wskaźnik „Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności” wzrósł o około 16,1%, co wskazuje na relatywnie większą aktywność gospodarczą w skali województwa.

Tabela 11. Wskaźniki przedsiębiorczości w latach 2019-2023

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1 139	1 179	1 215	1 276	1 319
	– nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności	78	68	67	94	78
	– wykreślone z rejestru na 10 tys. ludności	60	47	52	61	60
Dolny Śląsk	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1 320	1 362	1 418	1 479	1 533
	– nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności	108	93	105	119	114
	– wykreślone z rejestru na 10 tys. ludności	81	48	53	62	64

Źródło: opracowanie na podstawie: tablica danych GUS BDL (P2419).

Warto również zwrócić uwagę na zjawiska takie jak: obniżenie wskaźnika nowo zakładanych przedsiębiorstw oraz utrzymującą się liczbą podmiotów wykreślanych z rejestru REGON. W latach 2019-2023 wskaźnik nowo zarejestrowanych firm na 10 tys. ludności oscylował wokół wartości od 67 do 94, podczas gdy w regionie wartości te były znacznie wyższe – od 93 do 119. Co więcej, w 2023 r. wskaźnik ten dla gminy Kudowa-Zdrój wyniósł 78, a dla Dolnego Śląska 114, co wskazuje na znacznie większą dynamikę tworzenia nowych podmiotów gospodarczych w regionie w porównaniu do gminy Kudowa-Zdrój. Równocześnie liczba firm wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności wykazywała niewielkie wahania, pozostając na zbliżonym poziomie – 60 w 2019 i 2023 r. Dla porównania, w regionie wartości tego wskaźnika uległy zmniejszeniu – z 81 w 2019 r. do 64 w 2023 r.

Zestawienie powyższych danych sugeruje, że wzrost liczby podmiotów gospodarczych 10 tys. ludności, niekoniecznie przekłada się na rzeczywisty rozwój przedsiębiorczości. Zjawisko to może być w części wynikiem spadku liczby ludności, co zniekształca rzeczywisty obraz stanu lokalnej aktywności gospodarczej.

Sfera środowiskowa

Istotnym zagadnieniem dla środowiska naturalnego jest problem gospodarki odpadami, który odgrywa kluczową rolę w ochronie zasobów przyrody oraz zdrowia publicznego. Efektywna gospodarka odpadami, w tym recykling i redukcja odpadów, jest niezbędna do zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

W gminie Kudowa-Zdrój w latach 2019-2023 zaobserwowano zmiany w masie zebranych odpadów zmieszanych przypadającej na 1 mieszkańca gminy, zarówno ogółem, jak i z gospodarstw domowych.

W zakresie masy zebranych odpadów zmieszanych ogółem na 1 mieszkańca w gminie Kudowa-Zdrój, w 2019 r. wynosiła ona 336,9 kg, a w 2020 r. spadła do 305,8 kg. W 2021 r. nastąpił wzrost do 317,0 kg, w 2022 r. dalszy wzrost do 331,6 kg, a w 2023 r. utrzymanie na zbliżonym poziomie 332,4 kg. Oznacza to, że w 2023 r. wartość była niższa niż w 2019 r. o 1,3%. W przypadku odpadów zmieszanych z gospodarstw domowych na 1 mieszkańca, w 2019 r. masa ta wynosiła 224,5 kg, w 2020 r. wzrosła do 242,9 kg, w 2021 r. była niemal taka sama (242,4 kg), w 2022 r. spadła do 234,6 kg, a w 2023 r. wzrosła do 239,6 kg. W porównaniu do 2019 r. oznacza to wzrost o 6,7%.

Tabela 12. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku w latach 2019-2023 (kg)

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój	Ogółem na 1 mieszkańca	336,9	305,8	317,0	331,6	332,4
	Z gospodarstw domowych na 1 mieszkańca	224,5	242,9	242,4	234,6	239,6
Dolny Śląsk	Ogółem na 1 mieszkańca	293,2	263,0	278,9	265,1	259,8
	Z gospodarstw domowych na 1 mieszkańca	247,3	224,9	241,5	230,0	226,6

Źródło: opracowanie na podstawie: tablica danych GUS BDL (P2438).

Porównując dane gminy Kudowa-Zdrój z danymi dla województwa dolnośląskiego: w regionie ogółem na 1 mieszkańca wartość wskaźnika spadła z 293,2 kg (2019) do 259,8 kg (2023), czyli o 11,4%. W tym samym okresie w gminie wskaźnik pozostał wyższy niż średnia wojewódzka w 2023 r. (332,4 kg wobec 259,8 kg). W odniesieniu do odpadów z gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w województwie odnotowano spadek z 247,3 kg (2019) do 226,6 kg (2023), czyli o 8,4%. W gminie Kudowa-Zdrój wartość wskaźnika w 2023 r. była niższa niż średnia dla regionu (239,6 kg wobec 226,6 kg).

Stan środowiska naturalnego, w szczególności jakość powietrza zależy także od sprawnie działającego systemu grzewczego. Na terenie gminy Kudowa-Zdrój nadal funkcjonują indywidualne systemy grzewcze wykorzystujące węgiel. W rezultacie trudno jest uznać, że gmina jest wolna od problemu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego (PM10), spowodowanego emisją pyłów wytwarzanych w procesie spalania paliw w paleniskach i kotłowniach domowych.

Na jakość środowiska naturalnego wpływ ma również stan infrastruktury kanalizacyjnej. Według GUS, w 2023 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej w gminie wynosiła 32,2 km. Mieszkańcy, którzy nie są podłączeni do sieci kanalizacyjnej, gromadzą ścieki bytowe w bezodpływowych zbiornikach na nieczystości ciekłe lub odprowadzali je do przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2022 r. na terenie analizowanej gminy zlokalizowanych było 175 zbiorników bezodpływowych oraz 5 przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2023 r. liczba zbiorników bezodpływowych spadła do 125, natomiast liczba przydomowych oczyszczalni wzrosła do 16.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Kluczowe znaczenie dla funkcjonowania gminy Kudowa-Zdrój ma jej wyposażenie w infrastrukturę społeczną i techniczną. Stan niniejszej infrastruktury wpływa zarówno na poziom życia mieszkańców, jak i poziom rozwoju gospodarczego.

Potencjał społeczny i gospodarczy obszaru buduje się m.in. poprzez przełamywanie barier w zakresie dostępu do edukacji, i to już od okresu przedszkolnego. Dostęp do przedszkoli umożliwia podjęcie zatrudnienia przez oboje rodziców, a tym samym może przyczyniać się do ograniczenia sfery ubóstwa.

W 2023 r. gmina Kudowa-Zdrój prowadziła przedszkole publiczne, szkołę podstawową oraz zespół szkół w skład, którego wchodziły: szkoła podstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum i szkoła branżowa I stopnia. Gmina Kudowa-Zdrój jest organem założycielskim dla żłobka, którego działalność reguluje ustawa o opiece nad dziećmi do lat 3. Sieć przedszkoli i szkół podstawowych w 2023 r., w porównaniu z 2022 r., nie uległa zmianie.

Analiza infrastruktury przedszkolnej w latach 2019-2023 w gminie Kudowa-Zdrój na tle regionu wskazuje na zróżnicowaną sytuację w zakresie dostępności opieki przedszkolnej. W gminie Kudowa-Zdrój liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat wzrosła z 1009 w 2019 r. do 1052 w 2023 r., choć w analizowanym okresie odnotowano wahania wskaźnika – spadek w latach 2020-2021 oraz wyraźny wzrost w 2022 r. W 2023 r. wartość wskaźnika w gminie była wyższa niż średnia dla województwa (958), co wskazuje na relatywnie lepszą dostępność placówek przedszkolnych na terenie gminy Kudowa-Zdrój w porównaniu z sytuacją w skali regionalnej.

Jednocześnie zmianie uległ wskaźnik obciążenia placówek – liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedną placówkę wychowania przedszkolnego w gminie spadła z 75,3 w 2019 r. do 63,7 w 2023 r. W 2023 r. był on również niższy niż średnia regionalna (73,3), co może wskazywać na dobre warunki organizacyjne (mniejsze obciążenie placówek) w porównaniu z przeciętną sytuacją w regionie.

Tabela 13. Infrastruktura przedszkolna w latach 2019-2023

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	1 009	996	953	1 132	1 052
	Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedną placówkę wychowania przedszkolnego	75,3	74,7	71,0	65,7	63,7
Dolny Śląsk	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	892	862	892	946	958
	Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedną placówkę wychowania przedszkolnego	80,6	82,2	80,6	77,3	73,3

Źródło: opracowanie na podstawie: tablica danych GUS BDL (P3534).

Dane z lat 2019-2023 pokazują, że gmina Kudowa-Zdrój wypada korzystniej niż Dolny Śląsk zarówno pod względem odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, jak i liczby dzieci przypadających na jedną placówkę. Jednocześnie zauważalne wahania wskaźnika wskazują na potrzebę dalszego monitorowania sytuacji oraz dostosowywania oferty przedszkolnej na terenie gminy do zmieniających się potrzeb demograficznych i organizacyjnych.

Kluczowe znaczenie dla funkcjonowania gminy Kudowa-Zdrój ma jej wyposażenie w infrastrukturę społeczną i techniczną. Analiza dostępności instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w gminie Kudowa-Zdrój na tle Dolnego Śląska w ostatnich latach ujawnia zróżnicowanie w poziomie dostępu do tych usług.

W przypadku instalacji wodociągowej gmina Kudowa-Zdrój charakteryzuje się bardzo wysokim i stabilnym poziomem dostępności – w latach 2019-2023 wskaźnik wynosił niezmiennie 99,3%. Dla porównania, w województwie dolnośląskim dostępność wodociągów w 2023 r. wyniosła 95,3%.

W zakresie kanalizacji gmina Kudowa-Zdrój odnotowała wzrost odsetka gospodarstw korzystających z sieci – z 91,0% w 2019 r. do 91,2% w 2023 r. Na Dolnym Śląsku wskaźnik ten wzrósł z 76,9% w 2019 r. do 77,7% w 2023 r. Różnica w poziomie dostępu do kanalizacji pomiędzy gminą Kudową-Zdrój a Dolnym Śląskiem w 2023 r. wyniosła 13,5 p.p., co wskazuje na zdecydowanie lepszą sytuację gminy względem średniej regionalnej.

Jeśli chodzi o dostępność sieci gazowej, w gminie Kudowa-Zdrój nastąpił wyraźny wzrost – z 77,1% w 2019 r. do 91,8% w 2023 r. (szczególnie duża poprawa widoczna była w 2022 r.). Na Dolnym Śląsku wskaźnik ten utrzymywał się na zbliżonym poziomie, zmieniając się z 61,1% w 2019 r. do 61,8% w 2023 r. W 2023 r. różnica wyniosła 30,0 p.p. na korzyść gminy.

Tabela 14. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w latach 2019-2023 (%)

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój	Wodociąg	99,3	99,3	99,3	99,3	99,3
	Kanalizacja	91,0	91,1	91,1	91,2	91,2
	Gaz	77,1	75,4	75,6	90,0	91,8
Dolny Śląsk	Wodociąg	95,0	95,1	95,2	95,2	95,3
	Kanalizacja	76,9	77,0	77,4	77,6	77,7
	Gaz	61,1	60,5	61,9	61,9	61,8

Źródło: opracowanie na podstawie: tablice danych GUS BDL (P2433).

Podsumowując, dane z lat 2019-2023 wskazują, że gmina Kudowa-Zdrój jest bardzo dobrze wyposażona w podstawową infrastrukturę techniczną, zwłaszcza w zakresie wodociągów i kanalizacji, a w ostatnich latach poprawiła się również dostępność sieci gazowej.

Sfera techniczna

Dobry standard zasobów mieszkaniowych ma istotny wpływ na jakość życia mieszkańców, a odpowiedni standard budownictwa wpływa na trwałość infrastruktury, co w dłuższej perspektywie redukuje koszty napraw i modernizacji.

W latach 2019-2023 wartość wskaźnika liczby mieszkań na 1000 mieszkańców w gminie Kudowa-Zdrój wzrosła z 408,2 w 2019 r. do 459,2 w 2023 r., co stanowi wzrost o 12,5%. Dla porównania, w regionie wskaźnik ten zwiększył się z 416,6 do 456,0 mieszkań na 1000 mieszkańców, czyli o 9,5%. W latach 2019-2022 gmina notowała wartości nieco niższe niż średnia wojewódzka, natomiast w 2023 r. wskaźnik w Kudowie-Zdroju (459,2) przekroczył średnią dla Dolnego Śląska (456,0).

Jeśli chodzi o przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania, w gminie Kudowa-Zdrój odnotowano wzrost z 69,3 m² w 2019 r. do 70,8 m² w 2023 r., co oznacza wzrost o 2,2%. Natomiast na Dolnym Śląsku przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania zmniejszyła się z 72,7 m² w 2019 r. do 71,0 m² w 2023 r., czyli o 2,3%. Oznacza to, że w gminie obserwuje się stopniową poprawę tego parametru również w porównaniu do województwa dolnośląskiego.

Tabela 15. Zasoby mieszkaniowe w latach 2019-2023

Wyszczególnienie		2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Kudowa-Zdrój	Mieszkania na 1000 mieszkańców (szt.)	408,2	426,5	435,7	447,5	459,2
	Przeciętna pow. użytkowa mieszkania (m2)	69,3	70,3	70,8	70,7	70,8
	Przeciętna pow. użytkowa mieszkania na 1 osobę (m2)	28,3	30,0	30,8	31,7	32,5
Dolny Śląsk	Mieszkania na 1000 mieszkańców (szt.)	416,6	432,1	439,7	448,2	456,0
	Przeciętna pow. użytkowa mieszkania (m2)	72,7	70,5	70,7	70,8	71,0
	Przeciętna pow. użytkowa mieszkania na 1 osobę (m2)	30,3	30,5	31,1	31,7	32,4

Źródło: opracowanie na podstawie: tablica danych GUS BDL (P2430).

W odniesieniu do przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę, gmina Kudowa-Zdrój odnotowała wzrost z 28,3 m² w 2019 r. do 32,5 m² w 2023 r., co oznacza poprawę o 14,8%. Dla porównania, w województwie dolnośląskim wskaźnik ten wzrósł z 30,3 m² do 32,4 m², czyli o 6,9%. W 2023 r. wartość w gminie (32,5 m²) była już nieznacznie wyższa niż średnia wojewódzka (32,4 m²).

Z powyższej analizy wynika, że w gminie Kudowa-Zdrój następuje poprawa zasobów mieszkaniowych na co wskazuje wzrost liczby mieszkań oraz wzrost powierzchni, zwłaszcza w przeliczeniu na 1 osobę.

2. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych na terenie gminy Kudowa-Zdrój

2.1. Założenia wstępne i terminologia

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278, dalej: „ustawa o rewitalizacji”), takie działania jak przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, zostały uznane za zadanie własne gminy.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o rewitalizacji: „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”, który jest podstawowym dokumentem programowym w tym zakresie.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035 opracowywany jest w oparciu o zapisy ww. ustawy o rewitalizacji, co ma swoje konsekwencje szczególnie w zakresie metodologii identyfikacji obszaru zdegradowanego, na którym występują zjawiska kryzysowe oraz wyznaczenia obszaru rewitalizacji. W związku z powyższym przyjęto, że:

SFERA	Jest to zbiór obszarów problemowych dotyczących zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.
OBSZARY PROBLEMOWE	Występujące w ramach sfer zjawiska problemowe: a) sfera społeczna: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, wysoka liczba mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, b) sfera gospodarcza: niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw, c) sfera środowiskowa: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska, d) sfera przestrzenno-funkcjonalna: niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych, e) sfera techniczna: degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

STAN KRYZYSOWY	Sytuacja, w której występuje koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej współwystępująca wraz z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.
OBSZAR ZDEGRADOWANY	Obszar gminy, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.
OBSZAR REWITALIZACJI	Teren w gminie obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się: a) szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (dot. obszarów problemowych), b) istotnym znaczeniem dla rozwoju lokalnego gminy w zakresie rewitalizacji, c) obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic i nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców całej gminy.

2.2. Metodologia identyfikacji stanu kryzysowego oraz wyznaczania obszaru rewitalizacji

Jak wynika z ustawy o rewitalizacji, obszar zdegradowany to teren w gminie, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

W związku z powyższym w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego przystąpiono do identyfikacji stanu kryzysowego w gminie. Proces ten polegał na analizie poszczególnych obszarów problemowych z wykorzystaniem charakterystycznych dla nich mierników rozwoju. Ustalenie mierników odbyło się na podstawie propozycji przedstawionej przez firmę doradczą przygotowującą program rewitalizacji.

W celu uzgodnienia metodologii pracy związanej z gromadzeniem danych dnia 18 grudnia 2024 r. w Urzędzie Miejskim w Kudowie-Zdroju zorganizowano spotkanie, w którym uczestniczyli przedstawiciele instytucji zaangażowanych w gromadzenie danych niezbędnych do przeprowadzenia analizy sytuacji w gminie. W trakcie spotkania omówiono zaproponowane do analizy mierniki rozwoju i poddano je dyskusji. W wyniku zgłoszonych uwag ustalono ostateczną listę 85 mierników w ramach 17 obszarów problemowych. Poniżej w tabeli przedstawiono przykłady mierników w każdym z obszarów problemowych.

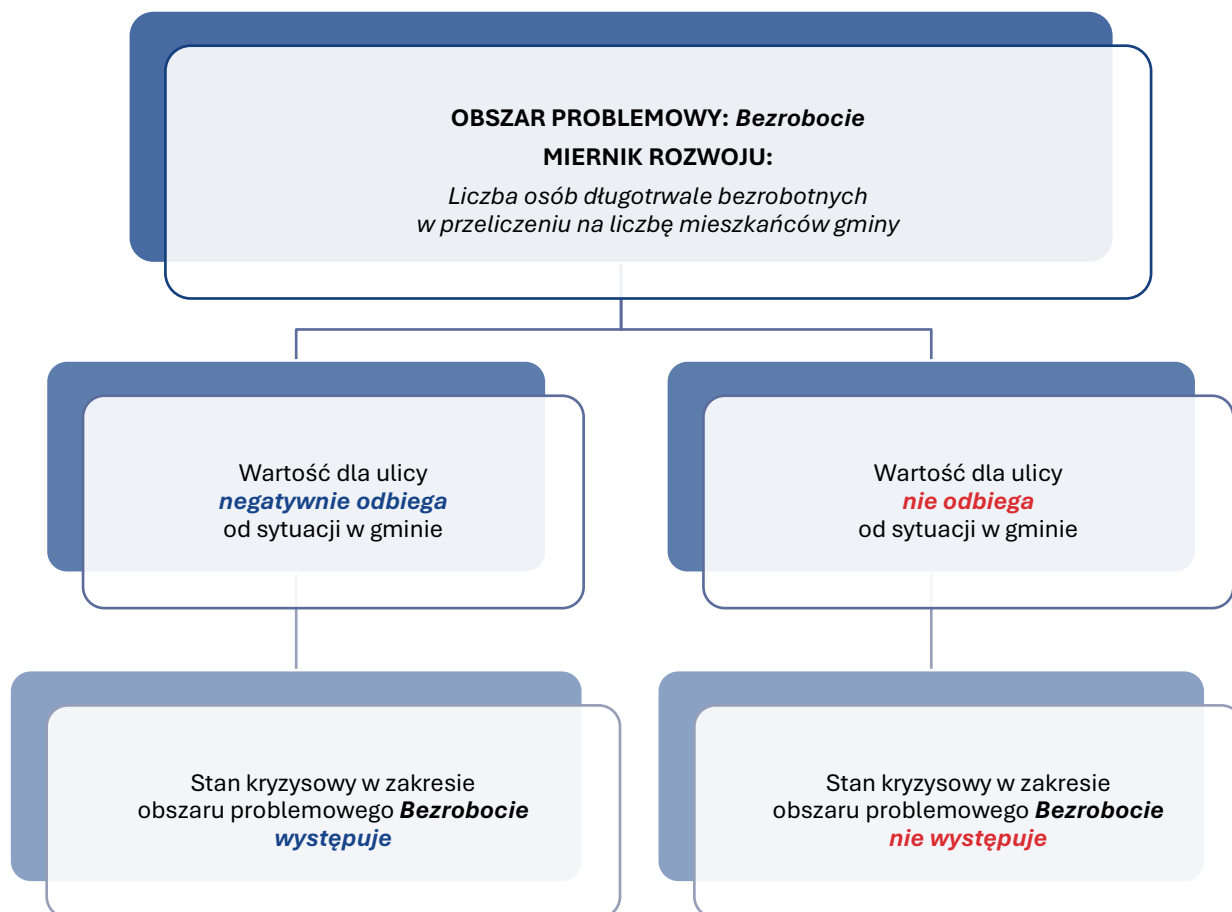
Tabela 16. Lista przykładowych mierników wykorzystywanych w celu identyfikacji występowania stanu kryzysowego w gminie Kudowa-Zdrój

Lp.	Sfera	Obszar problemowy	Miernik rozwoju	Źródło informacji
1.	Społeczna	Bezrobocie	Lista osób długotrwale bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy
2.		Ubóstwo	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej
3.		Przestępczość	Liczba wykroczeń społecznie uciążliwych	Policja
4.		Wysoka liczba mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Ośrodek Pomocy Społecznej
5.		Niski poziom edukacji lub kapitału społecznego	Liczba egzaminów poprawkowych w szkołach podstawowych	Szkoły
6.		Niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym	Liczba osób uczestniczących w stałych bezpłatnych oraz płatnych zajęciach organizowanych przez samorządowe instytucje kultury	Urząd Miejski, Instytucje Kultury
7.	Gospodarcza	Niski stopień przedsiębiorczości	Liczba podmiotów gospodarczych płacących podatek od nieruchomości	Urząd Miejski
8.		Słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw	Liczba podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej	Urząd Miejski
9.	Środowiskowa	Przekroczenie standardów jakości środowiska	Liczba budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej	Urząd Miejski
10.		Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	Liczba obiektów budowlanych pokrytych/izolowanych azbestem	Urząd Miejski
11.	Przestrzenno-funkcjonalna	Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny	Dostęp do sieci wodociągowej	Zakłady Usług Komunalnych, Urząd Miejski
12.		Brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość	Liczba dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	Urząd Miejski
13.		Niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	Ośrodek Pomocy Społecznej
14.		Niski poziom obsługi komunikacyjnej	Czynne przystanki komunikacji publicznej	Urząd Miejski
15.		Niedobór lub niska jakość terenów publicznych	Liczba publicznych miejsc parkingowych	Urząd Miejski
16.	Techniczna	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym	Liczba lokali mieszkalnych komunalnych poddanych modernizacji po 2005 r.	Urząd Miejski
17.		Niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	Dostęp do sieci gazowej	Urząd Miejski

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym etapem gromadzenia danych było wystąpienie do podmiotów dysponujących informacjami z wnioskiem o ich udostępnienie w szczególności do poziomu ulic (zakres obejmował lata 2021-2023).

Po uzyskaniu danych umożliwiających określenie wartości poszczególnych mierników przystąpiono do ich analizy i identyfikacji występowania stanu kryzysowego. Przyjęto założenie, że do dalszych prac kwalifikują się co do zasady te ulice, w których stwierdzono, że wartości mierników rozwoju odbiegają w sposób negatywny od wartości charakterystycznych dla całego obszaru gminy. Najczęściej wykorzystywaną wartością charakterystyczną dla analizowanej gminy była wartość miernika w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy porównywana z wartością w przeliczeniu na jednego mieszkańca poszczególnej ulicy.

Rysunek 3. Metodologia identyfikacji ulic, na których występują zjawiska kryzysowe na przykładzie obszaru problemowego bezrobocia

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzona analiza stanowiła podstawę do dalszej identyfikacji obszarów zdegradowanych. W tym celu wykorzystano narzędzie w postaci matrycy obszaru zdegradowanego identyfikującej występowanie stanu kryzysowego, przygotowanej dla każdej sfery. Matryca prezentuje informacje o występowaniu sytuacji kryzysowej z dokładnością do ulicy. Przyjęto założenie, że jeżeli co najmniej jeden miernik rozwoju na konkretnej ulicy odbiega negatywnie od wartości charakterystycznej dla całej gminy to na tym terenie występuje negatywne zjawisko w zakresie danego obszaru problemowego. W poniższej tabeli przedstawiono wycinek przykładowej matrycy dla sfery społecznej.

Tabela 17. Przykładowa matryca obszarów problemowych

SFERA SPOŁECZNA							
OBSZAR PROBLEMOWY		BEZROBOCIE ²		Stan kryzysowy (1 – TAK, 0 – NIE)	UBÓSTWO		Stan kryzysowy (1 – TAK, 0 – NIE)
MIERNIKI		Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba osób długotrwale bezrobotnych z wykształceniem podstawowym		Korzystający z pomocy społecznej	Świadczenia pomocy społecznej	
Lp.	ULICA						
1.	Ulica	1	0	1	0	0	0
2.	Ulica	0	0	0	0	0	0
3.	Ulica	0	1	1	1	1	1
4.	Ulica	0	0	0	0	0	0
5.	Ulica	0	1	1	1	0	1
6.	Ulica	0	0	0	0	0	0
7.	Ulica	1	0	1	0	0	0
8.	Ulica	1	1	1	0	0	0

Źródło: opracowanie własne.

Uznając kryteria z ustawy o rewitalizacji jako podstawowe założenie do dalszych prac przeprowadzono analizę wszystkich matryc dla wszystkich sfer i wyszczególniono te ulice w gminie Kudowa-Zdrój, dla których spełnione zostały łącznie następujące warunki:

1. Występuje sytuacja kryzysowa w co najmniej 3 obszarach problemowych sfery społecznej,
2. Występuje sytuacja kryzysowa w co najmniej 1 obszarze problemowym sfery środowiskowej,
3. Występuje sytuacja kryzysowa w co najmniej 1 obszarze problemowym sfery przestrzenno-funkcjonalnej,
4. Występuje sytuacja kryzysowa w co najmniej 7 obszarach problemowych łącznie.

Zestawienie matryc wszystkich sfer, obszarów problemowych i mierników rozwoju pozwoliło na identyfikację obszaru zdegradowanego, który został przedstawiony również w formie graficznej na mapie i był podstawą do wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

Dla identyfikacji obszaru rewitalizacji zastosowano kryteria wynikające z ustawy o rewitalizacji:

1. Występowanie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk

– oznaczającej występowanie sytuacji kryzysowej w co najmniej:

- a) 4 obszarach problemowych sfery społecznej,
- b) 1 obszarze problemowym sfery środowiskowej,
- c) 3 obszarach problemowych sfery przestrzenno-funkcjonalnej,
- d) 1 obszarze problemowym sfery technicznej,
- e) 11 obszarach problemowych łącznie.

² Cyfra 1 w tabeli oznacza, że wartość miernika rozwoju w danym obszarze problemowym odbiega negatywnie od sytuacji w gminie.

2. Delimitacja obszaru i liczby mieszkańców

W związku z wymaganiami wynikającymi z ustawy o rewitalizacji sprawdzono, czy obszary spełniające warunki określone w pkt 1 są zgodne z wymaganiami ustawy o rewitalizacji, tzn.:

- a) Powierzchnia obszaru rewitalizacji nie większa niż **20%** powierzchni całej gminy.
- b) Obszar rewitalizacji zamieszkiwany przez nie więcej niż **30%** mieszkańców całej gminy.

W wyniku przeprowadzonej analizy okazało się, że obszary spełniające warunki wskazane w pkt 1 przekraczają limity dotyczące liczby mieszkańców. W związku z tym dokonano dalszej delimitacji obszaru zdegradowanego na podstawie kryterium wynikającego z ustawy o rewitalizacji, tj.: obszar rewitalizacji musi charakteryzować się istotnym znaczeniem dla rozwoju lokalnego gminy.

3. Obszar rewitalizacji musi charakteryzować się istotnym znaczeniem dla rozwoju lokalnego gminy

W tym celu dokonano analizy obszaru zdegradowanego w zakresie możliwości realizacji projektów istotnych dla rozwoju lokalnego gminy Kudowa-Zdrój, mogących pozytywnie oddziaływać na negatywne zjawiska stwierdzone na terenie obszaru zdegradowanego. Na tej podstawie dokonano dalszej delimitacji obszaru.

Wyznaczone w ten sposób konkretne ulice stworzyły ramę dla ustalenia obszaru rewitalizacji, dla którego następnie przeliczono wszystkie wskaźniki w celu ich ponownej weryfikacji oraz sprawdzono spełnienie kryteriów.

2.3. Wyniki diagnozy stanu kryzysowego w gminie

Analiza objęła obszar całej gminy ze szczegółowością do poziomu ulicy. Badaniem zostały objęte łącznie 63 ulice znajdujące się na terenie gminy Kudowa-Zdrój. Na podstawie 85 mierników rozwoju badanych było 17 obszarów problemowych w ramach 5 sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej).

SFERA SPOŁECZNA

W ramach analizy sześciu obszarów problemowych, przeprowadzonej na podstawie 39 mierników, zidentyfikowano występowanie negatywnych zjawisk:

- we wszystkich 6 obszarach problemowych – na 7 ulicach,
- w 5 obszarach problemowych – na 13 ulicach,
- w 4 obszarach problemowych – na 15 ulicach.

Szczególne nasilenie negatywnych zjawisk odnotowano na ulicach: 1 Maja, Fabrycznej, Fryderyka Chopina, Kościelnej, Łąkowej, Tadeusza Kościuszki oraz Tkackiej. Negatywne zjawiska społeczne występują we wszystkich sześciu analizowanych obszarach problemowych.

SFERA GOSPODARCZA

W sferze gospodarczej, dwa obszary problemowe badane były na podstawie 8 mierników. Negatywne odchylenia mierników w odniesieniu do wartości dla całej gminy, w obu analizowanych obszarach problemowych odnotowano na 26 ulicach.

Szczególnym natężeniem negatywnych zjawisk charakteryzowały się ulice: al. Jana Pawła II, Boczna, Bolestawa Chrobrego, Brzozowie, Bukowina, Cypriana Kamila Norwida, Fabryczna, Jakubowice, Jurija Gagarina, Kombatantów, Ks. Jerzego Popiełuszki, Leśna, Łąkowa, Pogodna, Słone, Spacerowa, Stanisława Moniuszki, Stefana Okrzei, Szkolna, Świerkowa, Tadeusza Kościuszki, Tkacka, Turystyczna, Warszawska, Wojska Polskiego, Zdrojowa.

SFERA ŚRODOWISKOWA

W sferze środowiskowej, dwa obszary problemowe badane były na podstawie 6 mierników. Szczególnym natężeniem negatywnych zjawisk charakteryzowały się ulice: Aleksandra Fredry, Brzozowie, Główna, Juliusza Słowackiego, Łąkowa, Ogrodowa, Stefana Okrzei.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej, 5 obszary problemowych badanych były na podstawie 20 mierników. Negatywne odchylenia mierników w odniesieniu do wartości dla całej gminy, zidentyfikowano w ramach:

- 5 obszarów problemowych – na 5 ulicach,
- 4 obszarów problemowych – na 12 ulicach,
- 3 obszarów problemowych – na 21 ulicach.

Szczególnym natężeniem negatywnych zjawisk charakteryzowały się ulice: 1 Maja, Fabryczna, Słone, Tadeusza Kościuszki, Tkacka.

SFERA TECHNICZNA

W sferze technicznej 2 obszary problemowe badane były na podstawie 12 mierników. Negatywne odchylenia mierników w odniesieniu do wartości dla całej gminy, w obu analizowanych obszarach problemowych odnotowano na 15 ulicach.

Szczególnym natężeniem negatywnych zjawisk charakteryzowały się ulice: 1 Maja, Aleksandra Fredry, Bolestawa Chrobrego, Brzozowie, Fabryczna, Główna, Jurija Gagarina, Kościelna, Lubelska, Łąkowa, Poznańska, Słone, Słoneczna, Tadeusza Kościuszki, Zdrojowa.

2.4. Obszar zdegradowany

Zgodnie z przyjętą metodologią – na terenie gminy Kudowa-Zdrój występowanie stanu kryzysowego (spowodowanego koncentracją negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących w co najmniej 3 obszarach problemowych sfery społecznej z negatywnymi zjawiskami w co najmniej 1 obszarze problemowym sfery środowiskowej, w co najmniej 1 obszarze problemowym sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz w co najmniej 7 obszarach problemowych łącznie) zidentyfikowane zostało na 34 ulicach.

Zidentyfikowane obszary zdegradowane obejmują znaczną część powierzchni gminy Kudowa-Zdrój, a liczba osób zamieszkujących ulice w stanie kryzysowym wynosi około **86,6%** wszystkich mieszkańców gminy i znacząco przekracza dopuszczalny limit **30%**.

Zamieszczona poniżej matryca wskazuje ulice, na których zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego wraz ze wskazaniem liczby obszarów problemowych w każdej ze sfer, w których odnotowano negatywne odchylenia mierników rozwoju.

Tabela 18. Matryca identyfikująca występowanie stanu kryzysowego

		Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Lp.	Ulica	2023	2023	2023	2023	2023
1	al. Jana Pawła II	5	2	1	2	1
2	ul. 1 Maja	6	1	1	5	2
3	ul. Aleksandra Fredry	5	1	2	4	2
4	ul. Bluszczowa	3	1	1	2	0
5	ul. Błękitna	4	1	1	3	1
6	ul. Brzozowie	4	2	2	4	2
7	ul. Cypriana Kamila Norwida	5	2	1	3	0
8	ul. Fabryczna	6	2	1	5	2
9	ul. Fryderyka Chopina	6	1	1	2	1
10	ul. Główna	5	0	2	4	2
11	ul. Jakubowice	4	2	1	3	1
12	ul. Juliusza Słowackiego	4	1	2	2	0
13	ul. Jurija Gagarina	5	2	1	3	2
14	ul. Kombatantów	5	2	1	3	0
15	ul. Kościelna	6	1	1	4	2
16	ul. Ks. Jerzego Popiełuszki	3	2	1	1	0
17	ul. Lubelska	4	1	1	3	2
18	ul. Łąkowa	6	2	2	4	2
19	ul. Nad Potokiem	5	1	1	4	1
20	ul. Pogodna	5	2	1	3	1
21	ul. Poznańska	5	1	1	4	2
22	ul. Pstrężna	3	1	1	4	1
23	ul. Stone	3	2	1	5	2
24	ul. Stoneczna	5	1	1	4	2
25	ul. Stanisława Moniuszki	4	2	1	3	1
26	ul. Stefana Okrzei	5	2	2	3	1
27	ul. Szkolna	4	2	1	1	0
28	ul. Tadeusza Kościuszki	6	2	1	5	2
29	ul. Tkacka	6	2	1	5	1
30	ul. Turystyczna	4	2	1	1	0
31	ul. Warszawska	3	2	1	3	1
32	ul. Wojska Polskiego	5	2	1	4	1
33	ul. Wrzosowa	4	1	1	2	0
34	ul. Zdrojowa	4	2	1	3	2

Źródło: opracowanie własne.

2.5. Szczególna koncentracja negatywnych zjawisk

Zidentyfikowane obszary zdegradowane obejmują 437,93 ha, czyli **12,9%** powierzchni gminy, a liczba osób zamieszkujących tereny w stanie kryzysowym wynosi ok. **86,6%** wszystkich mieszkańców gminy Kudowa-Zdrój i znacząco przekracza dopuszczalny limit **30%**. W związku z powyższym przeprowadzono dalszą delimitację zgodnie z przyjętą metodologią. W ten sposób zostało zidentyfikowanych **20 ulic**, które cechują się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk i dużą skalą potrzeb rewitalizacyjnych.

Poniżej w matrycy przedstawiono weryfikację spełnienia kryterium szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk przyjętych w metodologii, która zakłada, występowanie sytuacji kryzysowej w co najmniej 4 obszarach problemowych sfery społecznej, w co najmniej 1 obszarze problemowym sfery środowiskowej, w co najmniej 3 obszarach problemowych sfery przestrzenno-funkcjonalnej, w co najmniej 1 obszarze problemowym sfery technicznej i w co najmniej 11 obszarach problemowych łącznie.

Tabela 19. Weryfikacja kryterium wyznaczenia obszaru rewitalizacji w zakresie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk

		Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna	RAZEM 5 sfer
Lp.	Ulica	2023	2023	2023	2023	2023	2023
1	ul. 1 Maja	6	1	1	5	2	15
2	ul. Aleksandra Fredry	5	1	2	4	2	14
3	ul. Brzozowie	4	2	2	4	2	14
4	ul. Fabryczna	6	2	1	5	2	16
5	ul. Główna	5	0	2	4	2	13
6	ul. Jakubowice	4	2	1	3	1	11
7	ul. Jurija Gagarina	5	2	1	3	2	13
8	ul. Kościelna	6	1	1	4	2	14
9	ul. Lubelska	4	1	1	3	2	11
10	ul. Łąkowa	6	2	2	4	2	16
11	ul. Nad Potokiem	5	1	1	4	1	12
12	ul. Pogodna	5	2	1	3	1	12
13	ul. Poznańska	5	1	1	4	2	13
14	ul. Stoneczna	5	1	1	4	2	13
15	ul. Stanisława Moniuszki	4	2	1	3	1	11
16	ul. Stefana Okrzei	5	2	2	3	1	13
17	ul. Tadeusza Kościuszki	6	2	1	5	2	16
18	ul. Tkacka	6	2	1	5	1	15
19	ul. Wojska Polskiego	5	2	1	4	1	13
20	ul. Zdrojowa	4	2	1	3	2	12

Źródło: opracowanie własne.

2.6. Obszar rewitalizacji

Identyfikacja terenów o szczególnym natężeniu zjawisk kryzysowych wykazała, iż są one rozproszone w różnych częściach gminy Kudowa-Zdrój. Tereny te zamieszkuje **6248** osób, co stanowi około **69,1%** wszystkich mieszkańców gminy.

Ponieważ nie można objąć procesem rewitalizacji wszystkich ulic, na których została zdiagnozowana szczególna koncentracja negatywnych zjawisk **dalsza delimitacja wynikała z istotnego znaczenia obszaru dla rozwoju lokalnego gminy.**

Z uwagi na strategiczne znaczenie całej gminy Kudowa-Zdrój – zarówno w sferze gospodarczej, infrastrukturalnej jak i społecznej – rewitalizacja prowadzona na terenie miasta będzie istotnym i silnym bodźcem dla rozwoju całej gminy Kudowa-Zdrój.

Na potrzeby delimitacji przeprowadzono również szczegółową analizę obszaru zdegradowanego pod kątem możliwości realizacji na jego terenie projektów o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego. Ocenie poddano m.in. dostępność infrastruktury technicznej, potencjał społeczny, możliwości aktywizacji gospodarczej oraz dostępność instytucji publicznych.

Analiza ta pozwoliła na identyfikację obszarów, w których planowane działania rewitalizacyjne mogą przynieść największy efekt w zakresie przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom i równocześnie wykorzystać istniejący potencjał do realizacji projektów rozwojowych, przyczyniając się do trwałego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy.

Biorąc pod uwagę ulice charakteryzujące się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, a także ulice na terenie Kudowy-Zdroju znajdujące się w stanie kryzysowym, proces rewitalizacji będzie prowadzony na dwóch podobszarach:

– **Podobszar Rewitalizacji 1 (OR1)** – obejmuje 10 ulic:

Aleksandra Fredry, Brzozowie, Fabryczna, Główna, Jurija Gagarina, Ks. Jerzego Popiełuszki, Obrońców Pokoju, Stone (fragment³), Tkacka, Wojska Polskiego.

OR1 to obszar przemysłowy, po byłych Kudowskich Zakładach Przemysłu Bawełnianego. Obszar ten obejmuje również tereny zabudowy kolejowej wraz z budynkami, które niegdyś służyły zakwaterowaniu pracowników kolei. Obszary przemysłowe wymagają rewitalizacji w zakresie zagospodarowania terenu i rewitalizacji budynków. Teren PKP to wizytówka miasta z punktu widzenia turystów. Brzozowie i fragment ul. Stone to dawna wieś, która utraciła funkcje rolnicze, a z uwagi na peryferyjne położenie ma ograniczony dostęp do centralnej części miasta (niezbędna poprawa infrastruktury drogowej).

– **Podobszar Rewitalizacji 2 (OR2)** – obejmuje 9 ulic:

1 Maja, Fryderyka Chopina, Jakubowice, Lubelska, Poznańska, Słoneczna, Stanisława Moniuszki, Stefana Okrzei, Warszawska.

OR2 to obszar ścisłego uzdrowiska, mający kluczowe znaczenie dla rozwoju funkcji turystycznej miasta. Ulica Jakubowice to dawna wieś, która utraciła funkcje rolnicze, a z uwagi na peryferyjne położenie ma ograniczony dostęp do centralnej części miasta (niezbędna poprawa infrastruktury drogowej).

Podsumowując, biorąc pod uwagę ulice charakteryzujące się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, a także ulice znajdujących się w stanie kryzysowym, proces rewitalizacji będzie prowadzony na 2 podobszarach, które obejmują łącznie **233,03 ha** i zamieszkiwane są przez **2659 osób**.

³ nr nieparzyste 1-7, tj. od skrzyżowania z ul. Główną do ul. Brzozowie.

2.7. Weryfikacja spełnienia kryteriów na obszarze rewitalizacji

W związku z tym, że na obszarze rewitalizacji występują również ulice nie objęte stanem kryzysowym⁴ dokonano przeliczenia wartości mierników rozwoju, aby ustalić czy wynikający z ustawy o rewitalizacji wymóg występowania problemów w sferze społecznej współwystępujących z problemami w co najmniej jednej z pozostałych sfer został spełniony. Poniżej przedstawiono wyniki analizy.

Tabela 20. Porównanie wartości mierników dla gminy i obszaru rewitalizacji

Sfera	Nazwa miernika	Wartość dla gminy	Wartość dla obszaru rewitalizacji
Społeczna	Odsetek osób bezrobotnych [2023]	2,94%	3,94%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej [2023]	1,66%	2,77%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności [2023]	0,66%	1,14%
	Udział kradzieży z włamaniem na tle wszystkich przestępstw o charakterze kryminalnym w ramach 7 kategorii [2023]	12,50%	19,23%
	Odsetek uczniów z wynikami z egzaminu ósmych klas z języka polskiego poniżej średniej w gminie [2023]	5,68%	8,13%
	Udział osób objętych działaniami komisji alkoholowej [2023]	0,15%	0,19%
Gospodarcza	Udział podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej (% udział ulic, w których zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego) [2023]	26,98%	38,89%
	Odsetek podmiotów gospodarczych zalegających z płatnością podatku od nieruchomości dłużej niż 6 miesięcy [2023]	5,37%	7,14%
Środowiskowa	Odsetek budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej [2023]	11,94%	23,96%
	Udział dzikich wysypisk (% udział ulic, w których zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego) [2023]	3,17%	5,56%
	Odsetek obiektów budowlanych pokrytych/izolowanych azbestem [2023]	3,46%	4,41%
Przestrzenno-funkcjonalna	Dostęp do sieci wodociągowej (% udział ulic, w których zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego) [2023]	17,46%	22,22%
	Odsetek dzieci w wieku do 3 lat objętych opieką żłobkową [2023]	37,58%	25,00%
	Udział ogólnodostępnych placów zabaw bez szkolnych (% udział miejsc, w których zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego) [2023]	20,63%	27,78%
Techniczna	Liczba budynków użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji (% udział ulic, w których zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego) [2023]	6,35%	16,67%
	Liczba budynków mieszkalnych komunalnych wymagających termomodernizacji (% udział ulic, w których zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego) [2023]	15,87%	27,78%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z gminy.

⁴ Należy zaznaczyć, że na obszarze rewitalizacji występują również ulice, nie dotknięte problemami w skali przyjętej w metodologii. Wynika to z faktu rozkładu przestrzennego występowania stanu kryzysowego i braku możliwości wyznaczenia obszaru rewitalizacji wyłącznie te tereny wyznaczonym przez ulice w stanie kryzysowym.

Analiza porównawcza wartości mierników dla całej gminy oraz obszaru rewitalizacji, przedstawiona w powyższej tabeli wykazała, że mimo uwzględnienia ulic nieobjętych bezpośrednio stanem kryzysowym, na całym obszarze rewitalizacji nadal występują istotne problemy w sferze społecznej, które współwystępują z co najmniej jedną z pozostałych sfer.

W świetle powyższego, **warunek wynikający z ustawy o rewitalizacji został spełniony.**

Na zakończenie dokonano weryfikacji kryterium dot. powierzchni oraz liczby mieszkańców.

Poszczególne podobszary obejmują powierzchnię:

- **OR1** – 100,58 ha,
- **OR2** – 132,46 ha.

Powierzchnia obszarów, które mają zostać objęte procesem rewitalizacji, wynoszą łącznie **233,03 ha**. Teren całej gminy obejmuje powierzchnię 3390,25 ha. W związku z powyższym proponowany obszar rewitalizacji stanowi **6,9%** powierzchni całej gminy. **Warunek wynikający z ustawy o rewitalizacji został spełniony.**

Poszczególne podobszary zamieszkuje:

- **OR1** – 1692 osoby,
- **OR2** – 967 osób.

Na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji zamieszkuje łącznie **2659 osób**, co stanowi **29,4%** wszystkich mieszkańców gminy Kudowa-Zdrój. **Warunek wynikający z ustawy o rewitalizacji został spełniony.**

2.8. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

Integralną część rozdziału stanowią materiały obrazujące granice obu podobszarów w układzie przestrzennym miasta:

- Załącznik 1. Mapa pogładowa Obszaru Rewitalizacji 1,
- Załącznik 2. Mapa pogładowa Obszaru Rewitalizacji 2.

Mapy pogładowe umożliwiają identyfikację zasięgu podobszarów.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Wprowadzenie

Rewitalizacja, zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278, dalej: „ustawa o rewitalizacji”), jest wielowymiarowym i kompleksowym procesem zorientowanym na przezwycięzenie zjawisk kryzysowych utrzymujących się na obszarach zdegradowanych. Tereny wymagające interwencji oraz wsparcia, a zatem podlegające rewitalizacji, charakteryzują się bowiem występowaniem w różnych formach i z relatywnie dużym nasileniem problemów w sferze społecznej, gospodarczej czy infrastrukturalnej. Z tego względu konieczne jest podejmowanie zintegrowanych działań (skoncentrowanych także terytorialnie) na rzecz lokalnych społeczności.

Podstawą interwencji publicznej w tym zakresie jest Gminny Program Rewitalizacji. Budowa efektywnej strategii rewitalizacji wymaga jednak trafnego zdiagnozowania problemów. W rezultacie, holistyczne podejście do przeprowadzenia inwentaryzacji najistotniejszych problemów lokalnych wymusza analizę obejmującą kluczowe sfery funkcjonowania określonego przestrzennie obszaru gminy.

Niniejsza szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji odnosi się do terenu gminy określonego Uchwałą nr XXIII/121/25 Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju z dnia 30 września 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Kudowa-Zdrój.

Szczegółowa diagnoza wyznaczonego obszaru rewitalizacji w gminie Kudowa-Zdrój obejmuje wszystkie 5 sfer tj.: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną.

Podstawę opracowania szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji stanowią dane statystyczne m.in. przekazane przez Urząd Miasta (w tym przygotowane na tej podstawie mierniki rozwoju) oraz informacje zebrane w wyniku przeprowadzonych warsztatów konsultacyjnych zrealizowanych z interesariuszami procesu rewitalizacji – spotkanie odbyło się dnia 28 października 2025 r. w Kudowskim Centrum Kultury i Sportu (ul. Główna 43, 57-350 Kudowa-Zdrój).

3.2. Sfera społeczna

Na obszarze rewitalizowanym w gminie Kudowa-Zdrój zidentyfikowano szereg negatywnych zjawisk w sferze społecznej, mających istotny wpływ na jakość życia mieszkańców i spójność lokalnej społeczności. Z przeprowadzonych warsztatów konsultacyjnych zrealizowanych z interesariuszami procesu rewitalizacji wynika, że na analizowanym terenie występują zjawiska związane z ograniczonym dostępem do infrastruktury społecznej, kulturalnej i usług publicznych, a także z pogłębiającymi się problemami społecznymi i demograficznymi.

Zidentyfikowane negatywne zjawiska w sferze społecznej:

- Brak samodzielnych pomieszczeń przeznaczonych dla określonych grup społecznych, takich jak „Klub Seniora” czy „Dom Dziennego Pobytu Seniora”,
- Ograniczony dostęp do infrastruktury kulturalnej wynikający z barier architektonicznych oraz wykluczenia komunikacyjnego,
- Brak środowiskowego domu samopomocy dla osób z niepełnosprawnościami,
- Brak sal przeznaczonych dla młodzieży z rejonu ulic Fabrycznej, Gagarina, Obrońców Pokoju, Tkackiej i Wojska Polskiego (OR1),
- Brak pełnowymiarowej hali sportowej oraz hali widowiskowo-sportowej (OR1 i OR2),
- Ograniczona dostępność architektoniczna dla osób z niepełnosprawnościami (OR1 i OR2),
- Brak infrastruktury obrony cywilnej, w tym schronów (OR1),
- Brak odpowiednich pomieszczeń dla działań senioralnych, m.in. „Klubu Seniora” i „Uniwersytetu Trzeciego Wieku”,
- Wysoki odsetek osób starszych, często samotnych,
- Znaczna liczba osób z niepełnosprawnościami wymagających wsparcia,
- Występowanie problemów związanych z uzależnieniami, w tym alkoholizmem,
- Obniżone poczucie bezpieczeństwa publicznego, szczególnie w porze nocnej (brak patroli i szybkich interwencji),
- Utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej – brak specjalistów w przychodniach, brak nocnej i świątecznej opieki medycznej (pogotowia),
- Brak wsparcia cyfrowego dla seniorów (pomocy w korzystaniu z internetu),
- Brak inicjatyw, takich jak „Kudowska Karta Seniora”, uprawniających do zniżek,
- Brak Domu Seniora jako instytucji opiekuńczo-integracyjnej,
- Narastające problemy wychowawcze wśród dzieci i młodzieży,
- Obecność bezdomnych zwierząt, w szczególności kotów.

Na obszarach objętych rewitalizacją brakuje odpowiednich miejsc spotkań i integracji mieszkańców. W szczególności dotyczy to seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz młodzieży. Nie funkcjonują obiekty takie jak Klub Seniora, Dom Dziennego Pobytu Seniora czy środowiskowy dom samopomocy. Brakuje również sal przeznaczonych dla młodzieży z rejonu ulic Fabrycznej, Gagarina, Obrońców Pokoju, Tkackiej i Wojska Polskiego (OR1). Ograniczony jest także dostęp do infrastruktury sportowej – na terenie OR1 i OR2 nie ma pełnowymiarowej hali sportowej ani hali widowiskowo-sportowej.

Negatywne zjawiska społeczne pogłębiają bariery architektoniczne utrudniające korzystanie z obiektów publicznych przez osoby z niepełnosprawnościami. Występuje również obniżone poczucie bezpieczeństwa publicznego, szczególnie w godzinach nocnych, wynikające z niewystarczającej liczby patroli i interwencji służb porządkowych. Istotnym problemem jest także ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej, w tym brak specjalistów oraz nocnej i świątecznej pomocy medycznej.

Duże wyzwanie stanowi wysoki odsetek osób starszych i samotnych, a także rosnąca liczba osób z niepełnosprawnościami. Niedostateczna liczba inicjatyw senioralnych i brak programów wspierających aktywizację i integrację, takich jak „Kudowska Karta Seniora”, ograniczają ich uczestnictwo w życiu społecznym. Zauważalne są również problemy wychowawcze wśród dzieci i młodzieży i występowanie zjawisk uzależnień, zwłaszcza alkoholizmu.

Dodatkowo wskazuje się na potrzebę wsparcia cyfrowego dla osób starszych, które często mają trudności z korzystaniem z nowych technologii i usług internetowych. Na terenie OR1 zauważalny jest brak infrastruktury obrony cywilnej, w tym schronów. Uwagę zwraca również problem bezdomnych zwierząt, w szczególności kotów, co wpływa negatywnie na wizerunek i estetykę przestrzeni publicznej.

Przedstawione zjawiska wskazują na potrzebę podjęcia zintegrowanych działań rewitalizacyjnych w sferze społecznej, obejmujących zarówno poprawę warunków życia mieszkańców, jak i rozwój lokalnej infrastruktury społecznej. W szczególności rekomenduje się:

- utworzenie i wyposażenie miejsc spotkań oraz integracji międzypokoleniowej, takich jak Klub Seniora, Dom Dziennego Pobytu czy sal przeznaczonych dla dzieci i młodzieży,
- rozwój oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych i sportowych skierowanych do różnych grup wiekowych, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz dzieci i młodzieży,
- podjęcie działań na rzecz poprawy dostępności architektonicznej obiektów użyteczności publicznej i infrastruktury społecznej,
- rozszerzenie systemu wsparcia dla osób starszych i niesamodzielnych, w tym wdrożenie inicjatyw takich jak „Kudowska Karta Seniora” czy programy wolontariatu międzypokoleniowego,
- zwiększenie dostępności usług zdrowotnych, w szczególności opieki specjalistycznej oraz nocnej i świątecznej pomocy medycznej,
- prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz problemom wychowawczym wśród dzieci i młodzieży,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców poprzez częstsze patrole służb porządkowych oraz poprawę oświetlenia przestrzeni publicznych.

Realizacja powyższych działań pozwoli na ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego, zwiększenie aktywności obywatelskiej oraz poprawę spójności lokalnej wspólnoty. Działania rewitalizacyjne w sferze społecznej powinny być prowadzone równolegle na obszarach OR1 i OR2, z uwzględnieniem ich specyfiki oraz potrzeb poszczególnych grup społecznych, w szczególności osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży.

3.3. Sfera gospodarcza

Osiągnięcie wysokiego poziomu życia mieszkańców wymaga efektywnie funkcjonującej gospodarki lokalnej, zdolnej do tworzenia miejsc pracy, przyciągania inwestycji oraz wykorzystania potencjału turystycznego i uzdrowiskowego miasta.

Jak wykazały przeprowadzone warsztaty konsultacyjne z interesariuszami procesu rewitalizacji, na obszarze objętym obszarem rewitalizacji widoczne są bariery spowalniające rozwój gospodarczy. Problemy te wynikają m.in. z ograniczonej aktywności inwestycyjnej, niewystarczającej promocji miasta, sezonowości działalności turystycznej oraz utrudnionego dostępu do nowoczesnych narzędzi wspierających przedsiębiorczość.

Interesariusze rewitalizacji, w trakcie przeprowadzonych warsztatów konsultacyjnych, zgłosili szereg problemów w sferze gospodarczej występujących na obu wyznaczonych podobszarach rewitalizacji.

Zidentyfikowane negatywne zjawiska w sferze gospodarczej:

- Brak spójnej akcji informacyjno-promocyjnej dotyczącej rozwoju gospodarczego miasta,
- Niska świadomość społeczna w zakresie atrakcyjności gospodarczej i turystycznej miasta,
- Ograniczone kompetencje w zakresie pozyskiwania, przetwarzania i przekazywania informacji gospodarczych oraz inwestycyjnych,
- Brak preferencyjnych cen energii na cele ogrzewania lokali usługowych i mieszkalnych,
- Zbyt wysokie ceny najmu i dzierżawy lokali użytkowych, ograniczające rozwój drobnej przedsiębiorczości,
- Wysokie koszty energii wpływające negatywnie na funkcjonowanie lokalnych przedsiębiorstw,
- Brak aktualnych map oraz materiałów informacyjnych o charakterze turystycznym i gospodarczym,
- Niewystarczająco oznakowane oraz opisane szlaki turystyczne,
- Funkcjonowanie nieaktualnych map i materiałów informacyjnych dla turystów i mieszkańców,
- Sezonowość turystyki ograniczająca stabilność dochodów mieszkańców i przedsiębiorców,
- Upadek drobnego handlu spowodowany ekspansją dużych sklepów wielkopowierzchniowych.

Problemy te wynikają m.in. z ograniczonej aktywności inwestycyjnej oraz niewystarczającej promocji gospodarczej miasta, co przekłada się na niską świadomość mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie lokalnych możliwości rozwojowych. Dodatkowym czynnikiem utrudniającym rozwój przedsiębiorczości są wysokie koszty prowadzenia działalności, w tym ceny energii i najmu lokali użytkowych. Brakuje również skutecznych mechanizmów wsparcia drobnego handlu, który traci znaczenie w obliczu ekspansji sklepów wielkopowierzchniowych.

Na potencjał gospodarczy negatywnie wpływa także niedostateczne wykorzystanie walorów turystycznych miasta – spowodowane nieaktualnymi materiałami informacyjnymi, brakiem dobrze oznakowanych szlaków oraz sezonowością ruchu turystycznego.

3.4. Sfera infrastrukturalna⁵

W wyniku szczegółowej analizy i warsztatów konsultacyjnych z interesariuszami procesu rewitalizacji zidentyfikowano szereg negatywnych zjawisk mających istotny wpływ na jakość życia mieszkańców obszarów objętych rewitalizacją. Ograniczenia te dotyczą zarówno stanu technicznego istniejącej infrastruktury, jak i niewystarczającego poziomu jej dostępności oraz funkcjonalności.

Zidentyfikowane negatywne zjawiska w sferze infrastrukturalnej:

- Niski poziom bezpieczeństwa na części dróg (niewystarczające oświetlenie, brak chodników, zły stan nawierzchni),
- Ograniczona liczba miejsc parkingowych,
- Brak spójnej sieci tras rowerowych (utrudniona komunikacja rowerowa),
- Brak bezpłatnych miejsc parkingowych w rejonie aptek i przychodni,
- Brak wewnętrznej komunikacji autobusowej dla mieszkańców,
- Brak sieci kanalizacyjnej i wodociągowej przy ul. Brzozowie (OR1) i ul. Jakubowice (OR2),
- Niska jakość powietrza spowodowana przestarzałymi źródłami ciepła oraz niewystarczającą termomodernizacją budynków o różnych funkcjach (OR1 i OR2).
- Zły stan techniczny budynków przemysłowych po byłym zakładzie Kudowskie Zakłady Przemysłu Bawełnianego oraz towarzyszącej im infrastruktury komunikacyjnej i uzbrojenia terenu (OR1),
- Zły stan techniczny budynku dworca PKP wraz z otoczeniem,
- Niewłaściwy stan infrastruktury pływalni „Wodny Świat”,
- Niewystarczająca liczba miejsc rekreacyjnych dla seniorów,
- Zły stan budynków wspólnot mieszkaniowych, w tym również obiektów objętych ochroną konserwatorską oraz budynków, w których znajdują się lokale komunalne,
- Nieuporządkowana przestrzeń między budynkami przy ul. 1 Maja, Słonecznej, Głównej, Gagarina oraz Wojska Polskiego,
- Niewystarczające zagospodarowanie terenów przy Kudowskim Centrum Kultury i Sportu oraz przy szkołach (szczególnie w zakresie miejsc parkingowych),
- Brak deptaka turystycznego łączącego uzdrowisko (parking) z Czermną (ul. Moniuszki – OR2),
- Brak obwodnicy miasta powodujący nadmierne obciążenie ruchem drogowym,
- Brak chodników przy ul. 1 Maja (na odcinku od OSP w Kudowie-Zdroju w kierunku Kartowa), przy jednocześnie wysokim natężeniu ruchu samochodowego.

Na obszarach rewitalizacji występują liczne problemy związane ze stanem technicznym infrastruktury drogowej, komunikacyjnej i technicznej. Wiele ulic charakteryzuje się niewystarczającym oświetleniem, brakiem chodników lub zniszczoną nawierzchnią, co wpływa na bezpieczeństwo ruchu, w tym brakiem chodników przy ruchliwych ulicach, takich jak ul. 1 Maja. Dodatkowym utrudnieniem jest ograniczona liczba miejsc parkingowych, zwłaszcza w rejonie placówek zdrowotnych i edukacyjnych oraz brak bezpłatnych parkingów w strefach o dużym natężeniu ruchu. Istotnym problemem jest brak obwodnicy, który skutkuje przeciążeniem ruchem tranzytowym centrum miasta, pogarszając warunki życia mieszkańców oraz obniżając atrakcyjność inwestycyjną Kudowy-Zdroju.

⁵ W sferze infrastrukturalnej zawierają się sfery: środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna.

Istotnym mankamentem jest również brak spójnej sieci tras rowerowych i wewnętrznej komunikacji autobusowej, co utrudnia mobilność mieszkańców. Na niektórych ulicach (np. Brzozowie i Jakubowice) nadal brak jest sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Problematiczna pozostaje również niska jakość powietrza wynikająca z użytkowania przestarzałych źródeł ciepła oraz niewystarczającego zakresu termomodernizacji budynków.

Na obszarze OR1 występuje zły stan techniczny budynków poprzemysłowych po byłych Kudowskich Zakładach Przemysłu Bawełnianego oraz towarzyszącej im infrastruktury. Zniszczony budynek dworca PKP i jego otoczenie również negatywnie wpływają na wizerunek przestrzeni publicznej. W złym stanie znajduje się infrastruktura pływalni „Wodny Świat” oraz część budynków wspólnot mieszkaniowych. Problem ten dotyczy zarówno OR1, jak i OR2, w tym budynków położonych przy ul. Słonecznej, gdzie występują również obiekty objęte ochroną konserwatorską. W części takich budynków zły stan techniczny obejmuje m.in. elementy konstrukcyjne i użytkowe oraz zaniedbane otoczenie, co negatywnie wpływa na estetykę ulic i przestrzeni uzdrowskiej. Jednocześnie w niektórych z nich znajdują się lokale komunalne zamieszkiwane przez osoby starsze, osoby o niższych dochodach oraz osoby z niepełnosprawnościami, dlatego skala oddziaływania tego zjawiska wykracza poza sferę infrastrukturalną, wpływając również na jakość życia mieszkańców oraz sytuację społeczną na obszarze rewitalizacji. Niewystarczająco zagospodarowane są także tereny przy szkołach i Kudowskim Centrum Kultury i Sportu, zwłaszcza w zakresie dostępności parkingów i przestrzeni rekreacyjnych.

Dodatkowym problemem jest brak połączenia pieszo-turystycznego między uzdrowskiem a Czermną (ul. Moniuszki, OR2), co ogranicza spójność funkcjonalną i turystyczną obszaru. W przestrzeni między budynkami (m.in. przy ul. 1 Maja, Słonecznej, Główniej, Gagarina oraz Wojska Polskiego) widoczny jest brak ładu przestrzennego i estetycznego zagospodarowania.

Należy pamiętać, że na terenie objętym procesem rewitalizacji występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią i realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych na tych obszarach podlega reżimowi ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960, z późn. zm.). W związku z powyższym niektóre z inwestycji będą wymagały uzyskania pozwolenia wodnoprawnego oraz konieczne będzie zastosowanie odpowiednich materiałów, technologii i urządzeń, tak by nie doprowadzać do pomnażania strat w wyniku kolejnych powodzi.

Ponadto, w przypadku przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych na terenie układu urbanistycznego objętego ochroną konserwatorską, konieczne będzie dokonanie wymaganych uzgodnień lub uzyskanie wymaganych pozwoleń z Dolnośląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Natomiast budynki, które są ujęte w wykazie obiektów zabytkowych, czyli podlegają indywidualnej ochronie konserwatorskiej, będą rewitalizowane z uwzględnieniem określonych warunków konserwatorskich.

Dodatkowo przy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych określonych w [Załączniku 4. Lista planowanych, podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych](#) – należy wziąć pod uwagę przepisy dotyczących ochrony przeciwpożarowej ujęte w:

- 1) Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. 2009 poz. 1030),
- 2) Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. 2023 poz. 822),
- 3) Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. 2022 poz. 1225).

3.5. Potencjały

W wyniku przeprowadzonych warsztatów konsultacyjnych z interesariuszami procesu rewitalizacji zidentyfikowano szereg lokalnych potencjałów, stanowiących istotne zasoby dla procesów rewitalizacyjnych. Czynniki te mają kluczowe znaczenie dla wzmocnienia funkcji społecznych, gospodarczych i przestrzennych obszarów objętych rewitalizacją, a ich właściwe wykorzystanie może przyczynić się do trwałej poprawy jakości życia mieszkańców.

Zidentyfikowane lokalne potencjały:

- Atrakcyjne położenie geograficzne miasta,
- Sąsiedztwo z Czechami (potencjał współpracy handlowej i turystycznej),
- Funkcja uzdrowska,
- Bogata oferta kulturalna i sportowa,
- Duża liczba terenów zielonych (OR1 i OR2),
- Mnogość i różnorodność szlaków turystycznych,
- Liczne atrakcje turystyczne w mieście i regionie,
- Walory architektoniczne miasta,
- Dobrze rozwinięta i zróżnicowana baza noclegowa oraz gastronomiczna,
- Położenie przy drodze krajowej nr 8,
- Dogodne połączenia kolejowe z innymi miastami regionu,
- Aktywność organizacji pozarządowych,
- Aktywni seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami (OR1 i OR2),
- Dobra infrastruktura techniczna – sieć wodociągowa i kanalizacyjna,
- Możliwość wykorzystania istniejących obiektów sportowych (Stadion „Włókniarz”, Boisko „Orlik”, Kudowskie Centrum Kultury i Sportu, Basen).

Do najważniejszych lokalnych potencjałów zalicza się korzystne położenie wyznaczonych podobszarów rewitalizacji względem głównych szlaków komunikacyjnych oraz bliskość granicy z Republiką Czeską, co sprzyja współpracy transgranicznej i rozwojowi turystyki. Walorem jest także obecność licznych terenów zielonych oraz rozwiniętej sieci szlaków turystycznych, które zwiększają atrakcyjność przestrzeni i możliwości rekreacyjne.

Obszary rewitalizacji charakteryzują się wartościową architekturą i zachowanym dziedzictwem kulturowym, które stanowią potencjał dla działań rewitalizacyjnych i promocji lokalnej tożsamości. Utrwalona funkcja uzdrowska oraz dobrze rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna wzmocniają ich znaczenie w strukturze przestrzenno-gospodarczej gminy.

Istotnym zasobem jest aktywność społeczna mieszkańców, w tym organizacji pozarządowych, seniorów i osób z niepełnosprawnościami, którzy angażują się w inicjatywy lokalne. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, a także istniejące obiekty sportowe, stanowią solidną bazę dla dalszych działań rewitalizacyjnych.

4. **Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji**

W wyniku przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych obszar rewitalizowany stanie się przestrzenią bezpieczną i przyjazną mieszkańcom, w której poprawi się jakość życia, a lokalna społeczność będzie aktywnie uczestniczyć w procesach rozwoju. Obszar rewitalizacji będzie miejscem sprzyjającym integracji międzypokoleniowej, aktywizacji społecznej i zawodowej oraz rozwojowi usług publicznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców.

Rewitalizacja doprowadzi do wzmocnienia więzi społecznych, zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i ograniczenia zjawisk wykluczenia społecznego. Poprawi się dostępność do infrastruktury społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej i kulturalnej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży. Nowe i modernizowane miejsca spotkań, aktywności i integracji staną się centrami życia społecznego i lokalnej współpracy.

Rozwój obszaru rewitalizowanego oparty będzie na współpracy mieszkańców, organizacji społecznych, przedsiębiorców i samorządu lokalnego. Dzięki wspólnemu zaangażowaniu zostanie wzmocniony lokalny potencjał gospodarczy, oparty na turystyce, uzdrowiskowej funkcji Kudowy-Zdroju i transgranicznym położeniu sprzyjającym współpracy z Republiką Czeską. W efekcie zwiększy się atrakcyjność inwestycyjna i turystyczna obszaru, a lokalna gospodarka stanie się bardziej odporna na wahania sezonowe.

W sferze infrastrukturalnej proces rewitalizacji doprowadzi do modernizacji przestrzeni publicznych, poprawy estetyki otoczenia oraz podniesienia standardu technicznego zabudowy. Rozwój i usprawnienie infrastruktury drogowej, pieszej i rowerowej zwiększy bezpieczeństwo i mobilność mieszkańców, ułatwiając codzienne funkcjonowanie i komunikację w obrębie obszaru rewitalizowanego.

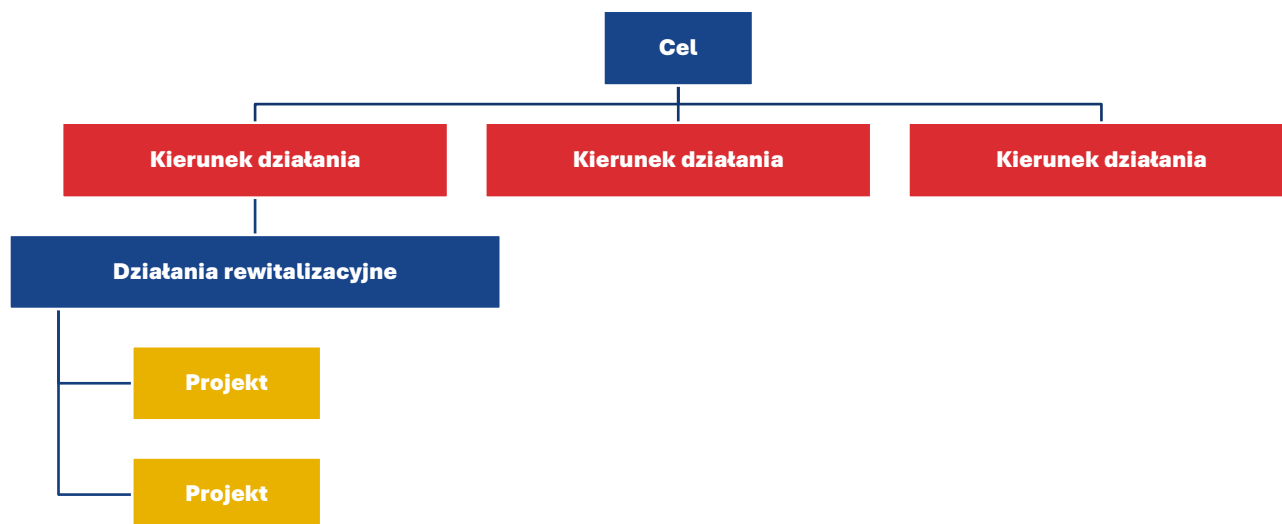
Szczególny nacisk zostanie położony na modernizację systemów grzewczych, rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz realizację działań proekologicznych, które przyczynią się do poprawy jakości środowiska naturalnego. Prowadzone prace termomodernizacyjne i estetyzacja przestrzeni publicznych pozwolą na stworzenie przyjaznego, uporządkowanego i nowoczesnego otoczenia, sprzyjającego aktywności mieszkańców i rozwojowi lokalnej wspólnoty.

W rezultacie działań rewitalizacyjnych obszar rewitalizowany w gminie Kudowa-Zdrój stanie się bardziej nowoczesną, funkcjonalną i spójną przestrzenią, w której tradycja uzdrowiskowa i walory przyrodnicze harmonijnie łączą się z potrzebami mieszkańców. Będzie to obszar aktywny społecznie, atrakcyjny gospodarczo i estetyczny przestrzennie – miejsce, w którym warto mieszkać, pracować i wypoczywać.

5. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Logika rewitalizacji

Cele rewitalizacji oraz wyznaczone kierunki działań odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym i wykorzystują potencjały. W ramach celu zostały wyznaczone kierunki działań i zaproponowane typy przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty rewitalizacyjne wpisują się w przedsięwzięcia rewitalizacyjne, realizując jednocześnie kierunek działania wpływają na osiągnięcie założonego celu rewitalizacji. Zobrazowana na poniższym diagramie logika rewitalizacji ma na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.

Rysunek 4. Logika rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Wyżej opisane potrzeby i potencjały rewitalizacyjne gminy Kudowa-Zdrój, zdiagnozowane na podstawie warsztatów problemowych, były podstawą do wyznaczenia celów i kierunków działań Gminnego Programu Rewitalizacji. Cele i kierunki działań zostały wypracowane w toku warsztatów, w oparciu o wnioski i rekomendacje zgłoszone przez interesariuszy rewitalizacji. Warsztaty te odbyły się w dniu 27 listopada 2025 r. i w ich wyniku zidentyfikowano trzy cele⁶ oraz realizujące je kierunki działań.

Tabela 21. Cele rewitalizacji i kierunki działań GPR

Cel rewitalizacji	Kierunek działań
Cel 1. Wzmacnianie sfery społecznej – integracja, aktywizacja i poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 1.1. Rozwój infrastruktury i usług społecznych sprzyjających integracji mieszkańców obszarów rewitalizacji Kierunek działania 1.2. Wzmacnianie kapitału społecznego, aktywności obywatelskiej i działań profilaktycznych w obszarach rewitalizacji

⁶ W związku z koniecznością zapewnienia skoncentrowanych działań publicznych i prywatnych, umożliwiających wielowymiarową rewitalizację wyznaczonego obszaru, określono cele dla sfery społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej (zwierającej sferę środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną).

Cel rewitalizacji	Kierunek działań
	Kierunek działania 1.3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego i jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji
Cel 2. Wzmacnianie potencjału gospodarczego obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 2.1. Rozwój przedsiębiorczości lokalnej i rynku pracy dla rozwoju obszarów rewitalizacji Kierunek działania 2.2. Wykorzystanie potencjału turystycznego, uzdrowiskowego i transgranicznego położenia gminy dla rozwoju obszarów rewitalizacji
Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 3.1. Modernizacja i uporządkowanie infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych obszarów rewitalizacji Kierunek działania 3.2. Poprawa mobilności, dostępności komunikacyjnej oraz jakości środowiska na terenie obszarów rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Cel 1. Wzmacnianie sfery społecznej – integracja, aktywizacja i poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano problemy społeczne istotnie wpływające na jakość życia mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnej. Są one związane z ograniczonym dostępem do infrastruktury społecznej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej oraz usług publicznych. Nasilają się również wyzwania demograficzne i społeczne.

W szczególności zwraca uwagę niedobór miejsc spotkań i integracji mieszkańców, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. Bariery architektoniczne i komunikacyjne ograniczają korzystanie z oferty instytucji publicznych i udział w wydarzeniach, a brak bezpiecznych rozwiązań w przestrzeni publicznej obniża komfort codziennego funkcjonowania. W diagnozie wskazano również na problemy w obszarze bezpieczeństwa publicznego, występowanie zjawisk uzależnień oraz narastające trudności wychowawcze wśród dzieci i młodzieży. Istotnym wyzwaniem pozostaje również ograniczona dostępność usług zdrowotnych, a także potrzeba wsparcia cyfrowego osób starszych. Osiągnięcie zakładanych efektów wymaga współdziałania z lokalną społecznością i instytucjami działającymi na obszarze rewitalizacji – stopień zaangażowania mieszkańców oraz jakość kapitału społecznego stanowią warunek trwałości zmian i skuteczności interwencji.

Celem działań w ramach Celu 1 jest wzmocnienie integracji i aktywności mieszkańców obszarów rewitalizacji, rozwój infrastruktury i usług społecznych oraz poprawa bezpieczeństwa i jakości życia, ze szczególnym uwzględnieniem grup wymagających szczególnego wsparcia tj.: dzieci i młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Priorytetowo traktowane będą działania rozwijające miejsca integracji i opieki (osób niesamodzielnych i seniorów), wzmacniające ofertę dla dzieci i młodzieży oraz inicjatywy ograniczające negatywne zjawiska społeczne i poprawiające poczucie bezpieczeństwa.

Tabela 22. Skala potrzeb rewitalizacyjnych w ramach Celu 1

Kierunek działań	Skala potrzeb (średnia, duża, bardzo duża)
Kierunek działania 1.1. Rozwój infrastruktury i usług społecznych sprzyjających integracji mieszkańców obszarów rewitalizacji	bardzo duża
Kierunek działania 1.2. Wzmacnianie kapitału społecznego, aktywności obywatelskiej i działań profilaktycznych w obszarach rewitalizacji	średnia
Kierunek działania 1.3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego i jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji	średnia

Źródło: opracowanie własne.

Kierunek działania 1.1. Rozwój infrastruktury i usług społecznych sprzyjających integracji mieszkańców obszarów rewitalizacji

Kierunek działania obejmuje przedsięwzięcia służące zwiększeniu dostępności i jakości infrastruktury społecznej oraz rozwojowi usług wspierających integrację mieszkańców obszarów rewitalizacji. Diagnoza wskazuje na niedobór przestrzeni przeznaczonych dla określonych grup społecznych (w szczególności seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz młodzieży), a także na ograniczoną dostępność infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej wynikającą m.in. z barier architektonicznych i komunikacyjnych. Równocześnie zidentyfikowano deficyty w zakresie usług społecznych, w tym brak zorganizowanych form wsparcia dziennego dla seniorów i brak środowiskowego domu samopomocy dla osób z niepełnosprawnościami, co ogranicza ich udział w życiu społecznym.

Działania powinny zmierzać do tworzenia i modernizacji ogólnodostępnych miejsc aktywności lokalnej – centrów integracji, świetlic, przestrzeni wielofunkcyjnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych – tak aby umożliwiały prowadzenie zajęć edukacyjnych, kulturalnych, społecznych i prozdrowotnych. W tym zakresie zasadne jest ukierunkowanie przedsięwzięć na przystosowanie i doposażenie pomieszczeń w Kudowskim Centrum Kultury i Sportu w celu prowadzenia programów społecznych, warsztatów i działań integracyjnych, a także modernizację budynku świetlicy środowiskowej na ul. Brzozowie jako lokalnego zaplecza dla działań społecznych i edukacyjnych. Równie istotne znaczenie ma przystosowanie budynku po byłej szkole podstawowej wraz z terenem przyległym do pełnienia funkcji Centrum Aktywności Lokalnej, zapewniającego warunki do realizacji usług dziennych, aktywizacji oraz integracji mieszkańców, w szczególności grup wymagających wsparcia. Uzupełnieniem działań w obszarze aktywizacji i profilaktyki zdrowotnej powinna być modernizacja pływalni miejskiej w celu zwiększenia aktywności fizycznej mieszkańców obszarów zdegradowanych, natomiast wzmocnieniu oferty sportowej oraz zapewnieniu warunków do regularnych zajęć i wydarzeń – zwłaszcza dla dzieci i młodzieży – służyć może budowa pełnowymiarowej hali sportowej.

Istotnym elementem jest również zapewnienie dostępności architektonicznej i funkcjonalnej dla wszystkich użytkowników, w tym osób z ograniczoną mobilnością. Należy również rozwijać ofertę usług społecznych i aktywizujących, odpowiadających na rosnące potrzeby wynikające ze starzenia się społeczeństwa i zwiększającej się liczby osób wymagających wsparcia. W ramach kierunku działania zasadne jest wykorzystywanie istniejącej infrastruktury publicznej poprzez jej adaptację do nowych funkcji społecznych, a także rozwijanie usług dziennych (opiekuńczych, integracyjnych i aktywizujących) prowadzonych w oparciu o lokalne instytucje i partnerstwa, a także tworzenie warunków do działań kierowanych do dzieci i młodzieży na obszarach wskazanych do rewitalizacji, gdzie brakuje dedykowanych przestrzeni spotkań i aktywności.

W ramach kierunku działania zasadne jest rozwijanie usług wspierających samodzielność i codzienne funkcjonowanie osób starszych, w tym usług wsparcia cyfrowego oraz inicjatyw zwiększających dostęp do narzędzi takich jak „Kudowska Karta Seniora”. Kierunek działania powinien również sprzyjać poprawie dostępu do usług publicznych istotnych dla jakości życia, w tym usług zdrowotnych – poprzez tworzenie warunków organizacyjnych i lokalowych dla poszerzania dostępności świadczeń, zwłaszcza w zakresie opieki specjalistycznej oraz nocnej i świątecznej.

Efektem realizacji kierunku działania powinno być zwiększenie liczby i jakości miejsc integracji międzypokoleniowej, poprawa dostępu do usług społecznych oraz stworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa mieszkańców w życiu lokalnym. Docelowo obszary rewitalizacji mają stać się przestrzenią, w której dostęp do usług i miejsc aktywności jest realny, a integracja i wsparcie nie mają charakteru incydentalnego, lecz systemowy.

Kierunek działania 1.2. Wzmacnianie kapitału społecznego, aktywności obywatelskiej i działań profilaktycznych w obszarach rewitalizacji

Kierunek działania koncentruje się na budowaniu kapitału społecznego oraz wzmacnianiu aktywności obywatelskiej mieszkańców obszarów rewitalizacji poprzez rozwój inicjatyw integracyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych. Diagnoza wskazuje na potrzebę wzmocnienia działań wspierających seniorów (w tym przeciwdziałania osamotnieniu), rozwijania oferty dla dzieci i młodzieży, a także prowadzenia działań ograniczających zjawiska uzależnień oraz narastające problemy wychowawcze.

Należy rozwijać programy aktywizacji społecznej, wolontariatu i współpracy międzypokoleniowej, a także działania wzmacniające. Istotne jest wspieranie oddolnych inicjatyw mieszkańców i tworzenie warunków do partnerskiej współpracy instytucji publicznych, organizacji społecznych i grup nieformalnych. Działania profilaktyczne powinny obejmować w szczególności edukację i wsparcie w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy, zachowaniom ryzykownym i problemom wychowawczym. Wskazane jest również wzmacnianie lokalnych liderów, rozwój współdecydowania mieszkańców o sprawach obszaru rewitalizacji (np. poprzez inicjatywy sąsiedzkie i mechanizmy partycypacyjne) oraz zwiększanie roli organizacji pozarządowych w realizacji działań społecznych.

Docelowo kierunek działania ma prowadzić do zwiększenia zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne, wzmocnienia więzi społecznych, ograniczenia zjawisk wykluczenia oraz poprawy dobrostanu społecznego na obszarach rewitalizacji.

Kierunek działania 1.3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego i jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji

Kierunek działania obejmuje przedsięwzięcia zmierzające do poprawy bezpieczeństwa publicznego i podniesienia jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji. Diagnoza wskazuje na obniżone poczucie bezpieczeństwa, szczególnie w porze nocnej, związane m.in. z występowaniem zachowań uciążliwych społecznie, problemów uzależnień oraz konfliktów i zachowań ryzykownych.

Interwencja powinna koncentrować się na zwiększaniu bezpieczeństwa poprzez rozwój i modernizację infrastruktury technicznej służącej bezpieczeństwu (m.in. monitoring wizyjny, doświetlenie newralgicznych miejsc, wzmocnienie działań patrolowych i poprawa koordynacji interwencji służb), a także poprzez wzmacnianie współpracy mieszkańców ze służbami i instytucjami odpowiedzialnymi za porządek publiczny. Równolegle istotne jest podejmowanie działań wspierających bezpieczeństwo społeczne, w tym profilaktyki uzależnień, działań prewencyjnych i edukacyjnych (m.in. w zakresie przemocy i zachowań ryzykownych), wsparcia dla dzieci i młodzieży oraz działań wzmacniających kompetencje wychowawcze i integrację mieszkańców.

Efektem realizacji kierunku działania powinna być poprawa poczucia bezpieczeństwa, zmniejszenie skali zachowań ryzykownych i uciążliwych społecznie oraz podniesienie jakości życia mieszkańców OR.

Cel 2. Wzmacnianie potencjału gospodarczego obszarów rewitalizacji

Poprawa poziomu życia mieszkańców obszarów rewitalizacji w Kudowie-Zdroju wymaga efektywnie funkcjonującej gospodarki lokalnej, zdolnej do tworzenia miejsc pracy, przyciągania inwestycji i pełnego wykorzystania potencjału turystyczno-uzdrowiskowego miasta. Zidentyfikowane w diagnozie oraz podczas warsztatów bariery wskazują, że rozwój gospodarczy obszarów rewitalizacji spowalniają czynniki o charakterze organizacyjnym, infrastrukturalnym i kosztowym. Realizacja celu wymaga jednoczesnego wzmacniania przedsiębiorczości i poprawy warunków inwestowania oraz zwiększania atrakcyjności oferty turystyczno-uzdrowiskowej w sposób ograniczający sezonowość.

Na obszarach rewitalizacji występują m.in.: brak spójnej akcji informacyjno-promocyjnej dotyczącej rozwoju gospodarczego miasta, niska świadomość społeczna w zakresie atrakcyjności gospodarczej i turystycznej, ograniczone kompetencje w pozyskiwaniu i przekazywaniu informacji inwestycyjnych oraz niedostatki w materiałach promocyjnych i oznakowaniu szlaków. Równocześnie istotną barierą dla przedsiębiorczości są wysokie koszty prowadzenia działalności (ceny energii, brak preferencyjnych rozwiązań dla ogrzewania, wysokie ceny najmu i dzierżawy lokali użytkowych). Negatywnie oddziałuje także sezonowość turystyki oraz spadek znaczenia drobnego handlu w wyniku ekspansji sklepów wielkopowierzchniowych.

W ramach Celu 2 zakłada się działania prowadzące do wzmocnienia lokalnej przedsiębiorczości i rynku pracy poprzez przygotowanie przestrzeni pod nowe funkcje gospodarcze, poprawę warunków prowadzenia działalności i tworzenie miejsc pracy, a także pełniejsze wykorzystanie potencjału turystycznego, uzdrowiskowego i transgranicznego położenia miasta. Kluczowe będzie również rozwijanie działań informacyjno-promocyjnych oraz narzędzi ułatwiających dostęp do aktualnej informacji gospodarczej i inwestycyjnej. W ramach tych działań istotne będzie również przekształcenie zdegradowanych terenów poprzemysłowych celu nadania im nowych funkcji społeczno-gospodarczych.

Tabela 23. Skala potrzeb rewitalizacyjnych w ramach Celu 2

Kierunek działań	Skala potrzeb (średnia, duża, bardzo duża)
Kierunek działania 2.1. Rozwój przedsiębiorczości lokalnej i rynku pracy dla rozwoju obszarów rewitalizacji	duża
Kierunek działania 2.2. Wykorzystanie potencjału turystycznego, uzdrowiskowego i transgranicznego położenia gminy dla rozwoju obszarów rewitalizacji	średnia

Źródło: opracowanie własne.

Kierunek działania 2.1. Rozwój przedsiębiorczości lokalnej i rynku pracy dla rozwoju obszarów rewitalizacji

W ramach niniejszego kierunku działania zakłada się wzmacnianie potencjału gospodarczego obszarów rewitalizacji poprzez tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej oraz zwiększanie możliwości zatrudnienia mieszkańców. Działania powinny koncentrować się na pobudzaniu lokalnej przedsiębiorczości, wspieraniu mikro i małych firm oraz tworzeniu przestrzeni sprzyjającej podejmowaniu aktywności ekonomicznej, w tym także inicjatyw z obszaru ekonomii społecznej.

Istotnym elementem będzie przygotowanie i porządkowanie terenów i obiektów tracących dotychczasowe funkcje, tak aby mogły zostać ponownie włączone w obieg gospodarczy miasta. Ponadto potrzebne są działania ograniczające bariery rozwojowe, w tym związane z wysokimi kosztami prowadzenia działalności (np. koszty energii, najmu/dzierżawy), a także z ograniczonym dostępem do nowoczesnych narzędzi wspierających przedsiębiorczość i informacji gospodarczej. W tym zakresie pożądane są instrumenty wsparcia o charakterze organizacyjnym i informacyjnym (np. doradztwo dotyczące wykorzystania OZE, ułatwienie kontaktu przedsiębiorców z gminą, promocja lokalnej oferty), a także działania wzmacniające atrakcyjność inwestycyjną wybranych terenów.

Ważną rolę powinny odgrywać również działania organizacyjne i informacyjne: wzmacnianie kompetencji w zakresie pozyskiwania i przetwarzania informacji gospodarczych oraz inwestycyjnych, poprawa komunikacji z przedsiębiorcami, rozwój działań promujących lokalną ofertę gospodarczą i budowanie wizerunku obszarów rewitalizacji jako atrakcyjnych miejsc do inwestowania i prowadzenia działalności.

Docelowo kierunek działania ma prowadzić do zwiększenia aktywności gospodarczej na obszarach rewitalizacji, powstawania nowych podmiotów gospodarczych tworzących miejsca pracy oraz poprawy jakości i funkcjonalności przestrzeni sprzyjających rozwojowi przedsiębiorstw.

Kierunek działania 2.2. Wykorzystanie potencjału turystycznego, uzdrowiskowego i transgranicznego położenia gminy dla rozwoju obszarów rewitalizacji

W ramach kierunku działania zakłada się wzmacnianie rozwoju gospodarczego obszarów rewitalizacji poprzez lepsze wykorzystanie atutów Kudowy-Zdroju jako miejscowości uzdrowiskowej i turystycznej, położonej w sąsiedztwie granicy państwowej z Republiką Czeską.

Działania powinny służyć rozwojowi i dywersyfikacji oferty uzdrowiskowo-turystycznej, podnoszeniu jakości usług dla turystów i kuracjuszy oraz wzmacnianiu rozpoznawalności Kudowy-Zdroju jako całorocznego kierunku pobytowego.

Kierunek działania obejmuje przedsięwzięcia ukierunkowane na rozwój infrastruktury i udogodnień dedykowanych obsłudze ruchu turystycznego i uzdrowiskowego, tworzenie oraz modernizację produktów turystycznych (pakietów pobytowych, tras tematycznych, oferty aktywnej i prozdrowotnej), a także zwiększenie spójności i czytelności informacji turystycznej (system oznakowania, mapy, opisy atrakcji, narzędzia cyfrowe), co bezpośrednio wpływa na wizerunek miasta. Istotnym elementem jest także wzmacnianie funkcji uzdrowiskowej poprzez rozwój usług komplementarnych wobec lecznictwa (rekreacja, kultura, oferta czasu wolnego dla kuracjuszy) oraz rozwijanie współpracy transgranicznej z partnerami z Republiki Czeskiej w zakresie wspólnej promocji i oferty pobytowej. Jednocześnie kierunek działania może obejmować przygotowanie i adaptację terenów o niewykorzystanym potencjale na potrzeby funkcji uzdrowiskowo-turystycznych (np. bazy usługowej, obiektów noclegowych, gastronomii, oferty czasu wolnego), tak aby wzmacniać markę uzdrowiska i poszerzać wachlarz atrakcji dla odwiedzających.

Działania powinny odpowiadać na problemy związane z sezonowością turystyki oraz niewystarczającym wykorzystaniem walorów miasta, wynikającym m.in. z niedostatków w informacji i promocji, nieaktualnych materiałów oraz niewystarczającego oznakowania i opisu szlaków.

Docelowo kierunek działania ma przyczyniać się do wydłużenia sezonu uzdrowiskowo-turystycznego, zwiększenia liczby turystów i kuracjuszy oraz ich długości pobytu, wzrostu wydatków odwiedzających w lokalnej gospodarce oraz stworzenia lepszych warunków dla rozwoju usług i przedsiębiorczości powiązanej z funkcją uzdrowiskowo-turystyczną.

Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji

Na obszarach rewitalizacji w gminie Kudowa-Zdrój zidentyfikowano liczne ograniczenia w sferze infrastrukturalnej, wpływające na bezpieczeństwo, komfort życia mieszkańców i atrakcyjność przestrzeni publicznych. Problemy dotyczą zarówno stanu technicznego infrastruktury drogowej i komunalnej, jak i jej dostępności oraz funkcjonalności. W diagnozie wskazano m.in. niedostatki oświetlenia, braki w infrastrukturze pieszej, zły stan nawierzchni, ograniczoną liczbę miejsc parkingowych oraz brak spójnych rozwiązań wspierających mobilność rowerową i transport zbiorowy. Dodatkowym czynnikiem obniżającym atrakcyjność gospodarczą i inwestycyjną jest brak obwodnicy, skutkujący przeciążeniem ruchem tranzytowym.

Istotnym wyzwaniem pozostają braki w infrastrukturze technicznej (w tym sieci wodno-kanalizacyjnej na wybranych odcinkach) oraz niezadowalający stan techniczny części obiektów i terenów o znaczeniu przestrzennym i funkcjonalnym. Jednocześnie na obszarach rewitalizacji utrzymują się problemy środowiskowe, w szczególności związane z jakością powietrza, wynikające z przestarzałych źródeł ciepła oraz niewystarczającego zakresu termomodernizacji budynków. Cel obejmuje również działania ograniczające podatność obszarów rewitalizacji na skutki zmian klimatu poprzez wzmacnianie zielono-niebieskiej infrastruktury oraz poprawę retencji i jakości przestrzeni zielonych.

Dodatkowo zakłada się poprawę standardu zamieszkania i estetyki zabudowy poprzez modernizację zasobów mieszkaniowych, w tym rewitalizację i termomodernizację budynków wielorodzinnych, co sprzyjać będzie ograniczaniu kosztów eksploatacji oraz redukcji niskiej emisji. W szczególności dotyczy to również budynków wspólnot mieszkaniowych, w tym obiektów objętych ochroną konserwatorską oraz budynków, w których znajdują się lokale komunalne, zwłaszcza tam, gdzie ich stan techniczny i estetyka otoczenia negatywnie oddziałują na jakość przestrzeni publicznej i warunki życia mieszkańców. Rozbudowa i uzupełnianie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej powinno być realizowane w sposób skoordynowany z odtwarzaniem nawierzchni i uporządkowaniem pasa drogowego, tak aby kompleksowo podnosić standard infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych.

Celem interwencji w ramach Celu 3 jest uporządkowanie i modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznych, poprawa mobilności i dostępności komunikacyjnej, a także wzmocnienie jakości środowiska i estetyki otoczenia. Podejmowane przedsięwzięcia powinny przyczyniać się do ograniczania barier przestrzennych i infrastrukturalnych oraz wzrostu atrakcyjności obszarów rewitalizacji zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających.

Tabela 24. Skala potrzeb rewitalizacyjnych w ramach Celu 3

Kierunek działań	Skala potrzeb (średnia, duża, bardzo duża)
Kierunek działania 3.1. Modernizacja i uporządkowanie infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych obszarów rewitalizacji	bardzo duża
Kierunek działania 3.2. Poprawa mobilności, dostępności komunikacyjnej oraz jakości środowiska na terenie obszarów rewitalizacji	duża

Źródło: opracowanie własne.

Kierunek działania 3.1. Modernizacja i uporządkowanie infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych obszarów rewitalizacji

Kierunek działania obejmuje przedsięwzięcia zmierzające do poprawy stanu technicznego oraz funkcjonalności infrastruktury komunalnej i przestrzeni publicznych na obszarach rewitalizacji. W szczególności dotyczy to porządkowania zdegradowanych terenów i ciągów komunikacyjnych, poprawy standardu zagospodarowania przestrzeni między budynkami oraz modernizacji obiektów i przestrzeni mających istotne znaczenie dla wizerunku oraz codziennego funkcjonowania obszarów rewitalizacji.

W praktyce kierunek ten może być realizowany m.in. przez modernizację wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w celu podniesienie standardu zamieszkania, poprawy estetyki zabudowy oraz zwiększenia efektywności energetycznej. Dotyczy to również budynków wspólnot mieszkaniowych położonych na obszarze rewitalizacji, w szczególności obiektów objętych ochroną konserwatorską oraz budynków, w których znajdują się lokale komunalne. W odniesieniu do takich obiektów pożądane są przedsięwzięcia obejmujące poprawę stanu technicznego, estetyki elewacji i otoczenia, a także współpracę z właścicielami, wspólnotami i zarządcami w celu przywracania ładu przestrzennego oraz poprawy warunków zamieszkania.

W ramach kierunku istotne jest także uzupełnianie braków w infrastrukturze technicznej, w tym w sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, zwłaszcza na obszarach, gdzie zabudowa mieszkaniowa nie ma dostępu do podstawowych usług komunalnych. Mogą temu służyć działania takie jak budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz przebudowa drogi przy ul. Brzozowie i ul. Jakubowice, które poprawią jakość życia mieszkańców, rozwiną infrastrukturę komunalną i podniosą standard układu komunikacyjnego.

Interwencja w ramach działania powinna prowadzić do zwiększenia bezpieczeństwa i komfortu użytkowania przestrzeni publicznych poprzez poprawę jakości nawierzchni, oświetlenia, wyposażenia oraz wzmocnienie ładu przestrzennego, a także tworzenie rozwiązań sprzyjających rekreacji i wypoczynkowi. Istotnym elementem będzie również modernizacja zasobów mieszkaniowych oraz podnoszenie ich standardu użytkowego, w tym poprawa estetyki oraz efektywności energetycznej, co przekłada się na komfort życia mieszkańców i jakość przestrzeni zamieszkania.

W ramach niniejszego kierunku działania pożądane jest także podnoszenie standardów zagospodarowania terenów wspólnych (w tym organizacji parkowania, i zieleni urządzonej), tak aby uporządkować przestrzenie publiczne. Przykładem tego typu interwencji mogą być działania ukierunkowane na uporządkowanie terenów między budynkami, poprawę dojeżdżalności, wyposażenia i standardu miejsc wspólnych w ciągu ulic: Fabryczna, Wojska Polskiego, Jurija Gagarina, ks. Jerzego Popiełuszki, Obrońców Pokoju i Tkacka.

Wdrażane będą również działania zmierzające do modernizacji i tworzenia nowych terenów rekreacyjnych i sąsiedzkich (m.in. placów zabaw, boisk, siłowni plenerowych), porządkowania gospodarki odpadami (np. poprzez budowę estetycznych boksów śmietnikowych) oraz uzupełnianie infrastruktury towarzyszącej, w tym miejsc parkingowych i elementów małej architektury. Przykładem tego typu interwencji mogą być projekty dot. zagospodarowania terenu Kudowskiego Centrum Kultury i Sportu, zagospodarowania przestrzeni publicznej w ciągu ul. 1 Maja oraz przestrzeni małego parku w celu nadania mu funkcji społecznych.

W tym kontekście ważnym elementem może być również utworzenie deptaka śródmiejskiego w ciągu ul. Moniuszki, który uporządkuje przestrzeń o znaczeniu funkcjonalnym dla miasta, poprawi jej jakość i czytelność oraz wzmocni spójność układu miejskiego. Jednocześnie przedsięwzięcie to może łączyć funkcję reprezentacyjnego ciągu pieszego z rozwojem infrastruktury rowerowej oraz poprawą bezpieczeństwa i standardu użytkowania przestrzeni. Uzupełniając rozwój przestrzeni publicznych może obejmować tworzenie kameralnych miejsc wypoczynku i spotkań jak np. poprzez utworzenie miejsca integracji lokalnej na ul. Jakubowice.

Docelowo realizacja kierunku działania będzie skutkować poprawą standardu infrastruktury i zabudowy, rozwojem przestrzeni publicznych, wzrostem estetyki otoczenia oraz zwiększeniem atrakcyjności obszarów rewitalizacji jako miejsc zamieszkania i aktywności społecznej.

Kierunek działania powinien również przyczyniać się do poprawy warunków środowiskowych oraz sanitarnych poprzez rozwój infrastruktury komunalnej.

Kierunek działania 3.2. Poprawa mobilności, dostępności komunikacyjnej oraz jakości środowiska na terenie obszarów rewitalizacji

Kierunek działania koncentruje się na zwiększaniu dostępności komunikacyjnej i poprawie mobilności mieszkańców oraz użytkowników obszarów rewitalizacji, przy jednoczesnym podnoszeniu jakości środowiska. Diagnoza wskazuje na braki w infrastrukturze pieszej i rowerowej, niewystarczającą liczbę miejsc parkingowych, niedostatki oświetlenia oraz ograniczenia w zakresie rozwiązań transportu publicznego, co utrudnia codzienne przemieszczanie się i obniża bezpieczeństwo ruchu.

W praktyce działania te mogą obejmować modernizację kluczowych odcinków dróg i ich otoczenia, w tym przebudowę układu drogowego obsługującego teren Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, tak aby zapewnić nawierzchnię o odpowiedniej nośności, odwodnienie i energooszczędne oświetlenie, co przełoży się na poprawę płynności i bezpieczeństwa ruchu.

Interwencja w ramach kierunku działania powinna obejmować również poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz tworzenie spójnych i dostępnych powiązań pieszych i rowerowych, w tym w rejonach o dużym natężeniu ruchu oraz w przestrzeniach istotnych dla obsługi mieszkańców i turystów. Równolegle ważne jest uzupełnianie braków w infrastrukturze technicznej, porządkowanie organizacji ruchu i parkowania oraz wdrażanie rozwiązań poprawiających dostępność dla osób z ograniczoną mobilnością. Przykładem realizacji tego podejścia może być modernizacja ul. 1 Maja wraz z budową chodnika, ścieżki rowerowej, poprawą odwodnienia oraz rozbudową oświetlenia LED (w tym doświetleniem przejść dla pieszych), co bezpośrednio wzmacnia bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów i kierowców oraz poprawia standard przestrzeni w rejonie o znacznym natężeniu ruchu.

W miarę możliwości należy również dążyć do rozwoju rozwiązań wspierających transport zbiorowy i wewnętrzną komunikację, tak aby zwiększyć dostępność usług oraz ograniczać presję transportu indywidualnego na obszarach rewitalizacji. W tym ujęciu zasadne może być także porządkowanie parkowania i tworzenie rozwiązań integrujących ruch samochodowy z ruchem pieszym i rowerowym, w tym rozwijanie form typu Park&Ride w miejscach uzasadnionych funkcjonalnie.

Istotnym elementem poprawy dostępności może być również rewitalizacja budynku dworca PKP wraz z terenem przyległym – poprzez uporządkowanie organizacji ruchu, budowę bezpiecznych ciągów pieszych, dojazdów i parkingów oraz dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a także wprowadzenie rozwiązań poprawiających komfort użytkowników.

Ważnym komponentem niniejszego kierunku działania jest poprawa jakości środowiska, w szczególności w zakresie ograniczania niskiej emisji i poprawy efektywności energetycznej zabudowy, co przyczynia się do poprawy jakości powietrza i zmniejszenia kosztów eksploatacji. Działania te powinny być uzupełniane rozwojem zieleni urządzonej i rozwiązań retencyjnych, wzmacniających odporność obszarów rewitalizacji na skutki zmian klimatu. Wspierająco dla celów środowiskowych kierunku mogą działać rozwiązania infrastrukturalne ograniczające energochłonność i poprawiające bezpieczeństwo, takie jak wymiana przestarzałego oświetlenia ulicznego na oprawy LED oraz uporządkowanie zieleni w pasach drogowych w ramach przebudów i modernizacji ciągów komunikacyjnych. Docelowo kierunek działania ma prowadzić do zwiększenia bezpieczeństwa i płynności przemieszczania się, ograniczenia barier infrastrukturalnych oraz poprawy warunków środowiskowych i jakości życia na wyznaczonych obszarach rewitalizacji.

Spójność celów i problemów

Jednym z elementów prac nad GPR w gminie Kudowa-Zdrój była diagnoza głównych problemów występujących na obszarze rewitalizacji. Identyfikacja problemów bazowała na analizie mierników rozwoju i była przedmiotem warsztatów konsultacyjnych. Wykorzystując metodę partycypacji społecznej połączonej z moderowaną dyskusją ustalono najważniejsze problemy, które następnie zostały pogrupowane i zaakceptowane przez interesariuszy rewitalizacji. W dalszej kolejności zdiagnozowane problemy stanowiły podstawę do ustalenia celów i kierunków działań GPR.

Poniżej przedstawiono matrycę problemów i celów programu, która potwierdza, że zaproponowana interwencja wynika ze zdiagnozowanych problemów i jest z nimi spójna. Literą „X” oznaczono cele adekwatne do zidentyfikowanych w toku prac nad GPR problemów.

Tabela 25. Matryca problemów i celów rewitalizacyjnych

Sfera	Problemy	Cel 1	Cel 2	Cel 3
Społeczna	Brak samodzielnych pomieszczeń przeznaczonych dla określonych grup społecznych, takich jak „Klub Seniora” czy „Dom Dziennego Pobytu Seniora”	X		
	Ograniczony dostęp do infrastruktury kulturalnej wynikający z barier architektonicznych oraz wykluczenia komunikacyjnego	X		X
	Brak środowiskowego domu samopomocy dla osób z niepełnosprawnościami	X		
	Brak sal przeznaczonych dla młodzieży z rejonu ulic Fabrycznej, Gagarina, Obrońców Pokoju, Tkackiej i Wojska Polskiego (OR1)	X		
	Brak pełnowymiarowej hali sportowej oraz hali widowiskowo-sportowej (OR1 i OR2)	X		X
	Ograniczona dostępność architektoniczna dla osób z niepełnosprawnościami (OR1 i OR2)	X		X
	Brak infrastruktury obrony cywilnej, w tym schronów (OR1)	X		X
	Brak odpowiednich pomieszczeń dla działań senioralnych, m.in. „Klubu Seniora” i „Uniwersytetu Trzeciego Wieku”	X		
	Wysoki odsetek osób starszych, często samotnych	X		
	Znaczna liczba osób z niepełnosprawnościami wymagających wsparcia	X		
	Występowanie problemów związanych z uzależnieniami, w tym alkoholizmem	X		
	Obniżone poczucie bezpieczeństwa publicznego, szczególnie w porze nocnej (brak patroli i szybkich interwencji)	X		
	Utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej – brak specjalistów w przychodniach, brak nocnej i świątecznej opieki medycznej (pogotowia)	X		
	Brak wsparcia cyfrowego dla seniorów (pomocy w korzystaniu z internetu)	X		
	Brak inicjatyw, takich jak „Kudowska Karta Seniora”, uprawniających do zniżek	X		
	Brak Domu Seniora jako instytucji opiekuńczo-integracyjnej	X		
	Narastające problemy wychowawcze wśród dzieci i młodzieży	X		
	Obecność bezdomnych zwierząt, w szczególności kotów	X		
Gospodarcza	Brak spójnej akcji informacyjno-promocyjnej dotyczącej rozwoju gospodarczego miasta		X	
	Niska świadomość społeczna w zakresie atrakcyjności gospodarczej i turystycznej miasta		X	
	Ograniczone kompetencje w zakresie pozyskiwania, przetwarzania i przekazywania informacji gospodarczych oraz inwestycyjnych		X	

Sfera	Problemy	Cel 1	Cel 2	Cel 3
Gospodarcza	Brak preferencyjnych cen energii na cele ogrzewania lokali usługowych i mieszkalnych		X	X
	Zbyt wysokie ceny najmu i dzierżawy lokali użytkowych, ograniczające rozwój drobnej przedsiębiorczości		X	
	Wysokie koszty energii wpływające negatywnie na funkcjonowanie lokalnych przedsiębiorstw		X	X
	Brak aktualnych map oraz materiałów informacyjnych o charakterze turystycznym i gospodarczym		X	
	Niewystarczająco oznakowane oraz opisane szlaki turystyczne		X	
	Funkcjonowanie nieaktualnych map i materiałów informacyjnych dla turystów i mieszkańców		X	
	Sezonowość turystyki ograniczająca stabilność dochodów mieszkańców i przedsiębiorców		X	
	Upadek drobnego handlu spowodowany ekspansją dużych sklepów wielkopowierzchniowych		X	
Środowiskowa	Niska jakość powietrza spowodowana przestarzałymi źródłami ciepła oraz niewystarczającą termomodernizacją budynków o różnych funkcjach (OR1 i OR2)			X
	Brak sieci kanalizacyjnej i wodociągowej przy ul. Brzozowie (OR1) i ul. Jakubowice (OR2)			X
	Zły stan budynków wspólnot mieszkaniowych, w tym również obiektów objętych ochroną konserwatorską oraz budynków, w których znajdują się lokale komunalne			X
Przestrzenno-funkcjonalna	Niski poziom bezpieczeństwa na części dróg (niewystarczające oświetlenie, brak chodników, zły stan nawierzchni)			X
	Ograniczona liczba miejsc parkingowych			X
	Brak bezpłatnych miejsc parkingowych w rejonie aptek i przychodni			X
	Brak spójnej sieci tras rowerowych (utrudniona komunikacja rowerowa)			X
	Brak wewnętrznej komunikacji autobusowej dla mieszkańców			X
	Niewystarczająca liczba miejsc rekreacyjnych dla seniorów	X		X
	Nieuporządkowana przestrzeń między budynkami przy ul. 1 Maja, Stłecznej, Główniej, Gagarina oraz Wojska Polskiego			X
	Niewystarczające zagospodarowanie terenów przy Kudowskim Centrum Kultury i Sportu oraz przy szkołach (szczególnie w zakresie miejsc parkingowych)			X
	Brak deptaka turystycznego łączącego uzdrowisko (parking) z Czermną (ul. Moniuszki – OR2)			X
	Brak obwodnicy miasta powodujący nadmierne obciążenie ruchem drogowym		X	X
	Brak chodników przy ul. 1 Maja (na odcinku od OSP w Kudowie-Zdroju w kierunku Kartowa), przy jednocześnie wysokim natężeniu ruchu samochodowego	X		X
	Zły stan techniczny budynków przemysłowych po byłym zakładzie KZPB oraz towarzyszącej im infrastrukturze komunikacyjnej i uzbrojenia terenu (OR1)		X	X
Techniczna	Zły stan techniczny budynku dworca PKP wraz z otoczeniem		X	X
	Niewłaściwy stan infrastruktury pływalni „Wodny Świat”	X		X

Źródło: opracowanie własne.

Opis sposobu realizacji przez GPR dokumentów strategicznych gminy

Cele rewitalizacji są powiązane ze Strategią Rozwoju Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2021-2027 oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2021-2027. Opis komplementarności zaproponowanych celów GPR wobec zapisów ww. strategii przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 26. Powiązania celów rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035	Strategia Rozwoju Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2021-2027	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2021-2027
Cel 1. Wzmacnianie sfery społecznej – integracja, aktywizacja i poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji	Cel strategiczny 2. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	Priorytet I: Opieka nad dzieckiem i rodziną dysfunkcyjną Priorytet II: Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych Priorytet III: Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie Priorytet IV: Przeciwdziałanie bezdomności Priorytet V: Przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu
Cel 2. Wzmacnianie potencjału gospodarczego obszarów rewitalizacji	Cel strategiczny 1. Rozwój nowoczesnego i atrakcyjnego ośrodka turystyczno-rekreacyjnego Cel strategiczny 3. Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania Cel strategiczny 5. Rozwój partnerstwa strategicznego dla realizacji wspólnych przedsięwzięć	
Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Cel strategiczny 4. Zapewnienie sprawnej infrastruktury i bezpieczeństwa publicznego oraz zachowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego	

Źródło: opracowanie własne.

6. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

6.1. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w GPR

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że obowiązkowym elementem gminnego programu rewitalizacji jest lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, zgodnie z Ustawą, powinien zawierać: nazwę, wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Ponadto w GPR powinny się również znaleźć informacje na temat mechanizmów integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych i zdefiniowanych kierunków działań, a także szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.

6.2. Sposób zbierania projektów

Propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych do Gminnego Programu Rewitalizacji Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035 zbierano w trybie otwartego naboru. Nabór przeprowadzono w związku z rozpoczęciem prac nad programem, przygotowywanym zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz Uchwałą nr XXIII/121/25 Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju z dnia 30 września 2025 r.

Do zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaproszono mieszkańców Kudowy-Zdroju, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty działające na terenie gminy. Każdy zainteresowany mógł zgłosić propozycję przedsięwzięcia rewitalizacyjnego.

Zgłaszania przyjmowano wyłącznie poprzez formularz online „Formularz przedsięwzięcia rewitalizacyjnego GPR Kudowa-Zdrój” ([Załącznik 3. Wzór formularza projektu – przedsięwzięcia rewitalizacyjnego](#)). Formularz udostępniono w systemie elektronicznym, dostępnym pod adresem: <https://kudowa-projekty.webankieta.pl/>. Nabór trwał od 8 października 2025 r. do 4 listopada 2025 r.

Zgłoszone propozycje przedsięwzięć przeanalizowano pod kątem ich spójności z celami i kierunkami działań programu. Na tej podstawie opracowano listę podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

6.3. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Wszystkie projekty, znajdujące się na liście podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wpisują się w cele i kierunki działań rewitalizacyjnych. W procedurze opisanej w niniejszym rozdziale zgłoszono 17 przedsięwzięć rewitalizacyjnych na łączną kwotę ponad 124,8 mln zł. Zdecydowanie najwięcej środków (64,9%) skierowanych zostanie na realizację Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji. Wnika to z faktu, iż Cel 3 został zdefiniowany na podstawie zidentyfikowanych problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Odpowiedzią na te wyzwania są najczęściej wysokokosztowe projekty infrastrukturalne. Tak jest również w przypadku gminy Kudowa-Zdrój, która w ramach celu nr 3, planuje przeprowadzić 11 przedsięwzięć rewitalizacyjnych na łączną kwotę 81 mln zł. Realizacja 5 przedsięwzięć rewitalizacyjnych w sferze społecznej będzie wymagała zaangażowania 42,8 mln zł, co stanowi 34,3% wszystkich prognozowanych środków. Szczegółowe informacje na temat opisanych powyżej projektów znajdują się na liście planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, która stanowi [Załącznik 4.](#) do niniejszego GPR.

6.4. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W celu realizacji kierunków działań opisanych w rozdziale 6 GPR dopuszczalna jest również realizacja pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przedsięwzięcia te będą wdrażane przez interesariuszy rewitalizacji, a ich celem będzie ograniczanie zdiagnozowanych problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych i przestrzennych. Warunkiem dopuszczającym wdrażanie tych przedsięwzięć będzie ich zgodność z kierunkami działań GPR oraz wykazanie wpływu na ograniczenie negatywnych zjawisk, które powodują sytuację kryzysową na obszarach rewitalizacji.

Skala i zakres działań mogą się różnić w zależności od specyfiki danego przedsięwzięcia. Zakłada się, że będą to projekty uzupełniające i komplementarne w stosunku do podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 27. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Sfera	Cel rewitalizacji	Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
Społeczna	Cel 1. Wzmacnianie sfery społecznej – integracja, aktywizacja i poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji	Programy wspierające bezrobotnych, w szczególności bezrobotnych zarejestrowanych w PUP, obejmujące m.in. uzyskiwanie kwalifikacji z zakresu zawodów pożądanых przy prowadzonych inwestycjach w ramach rewitalizacji
		Formy animacji kultury, działania na rzecz żywego uczestnictwa w kulturze
		Programy wspierające, aktywizacyjne i budujące kompetencje wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
		Przedsięwzięcia promujące edukację poza formalną i ustawiczną oraz budujące poczucie tożsamości lokalnej
		Programy profilaktyki i ograniczania uzależnień (alkohol, narkotyki/dopalacze, e-uzależnienia) wraz ze wsparciem rodzin
		Przeciwdziałanie przemocy i zachowaniom ryzykownym (w tym przemocy domowej i rówieśniczej/cyberprzemocy): edukacja, wsparcie psychologiczne/prawne, mediacje
		Wsparcie zdrowia psychicznego (w tym interwencja kryzysowa, grupy wsparcia, przeciwdziałanie samotności seniorów)
		Programy wzmacniania kompetencji rodzicielskich i wychowawczych (warsztaty, poradnictwo, szkoła dla rodziców)
		Rozwój współpracy mieszkańców ze służbami i instytucjami (lokalne partnerstwa na rzecz bezpieczeństwa, działania prewencyjne)
		Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich (dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami) jako działania „miękkie” uzupełniające infrastrukturę
		Programy wsparcia cyfrowego osób starszych (bezpieczeństwo w sieci, e-usługi, asysta cyfrowa)

Sfera	Cel rewitalizacji	Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
Gospodarcza	Cel 2. Wzmacnianie potencjału gospodarczego obszarów rewitalizacji	Działalność inkubatorów przedsiębiorczości, inicjatyw klastrowych, sieci współpracy, w szczególności o profilu tematycznym lub branżowym zgodnym ze zdiagnozowanymi potrzebami rozwoju
		Inicjatywy lokalnych przedsiębiorców, w tym z sektorów kreatywnych na rzecz poprawy efektywności ich działalności w obszarze rewitalizacji
		Projekty kształtujące postawę przedsiębiorczą, innowacyjną i kreatywną wśród dzieci i młodzieży
		Rozwój i profesjonalizacja informacji inwestycyjnej oraz obsługi inwestora (standardy, „ścieżka inwestora”, baza ofert)
		Działania informacyjno-promocyjne wspierające rozwój gospodarczy (promocja oferty gospodarczej, narzędzia informacyjne online)
		Programy ograniczania sezonowości turystyki (pakiety całoroczne, produkty poza sezonem, wydarzenia tematyczne)
		Rozwój produktów turystyczno-uzdrowiskowych (trasy tematyczne, oferta prozdrowotna, pakiety pobytowe)
		Współpraca transgraniczna (wspólna promocja, wspólne produkty/usługi, wspólne wydarzenia z partnerami z Czech)
		Programy wsparcia przedsiębiorców w obniżaniu kosztów działalności (doradztwo energetyczne, optymalizacja kosztów, działania wspólne)
Infrastrukturalna	Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Inicjatywy lokalne na rzecz bezpośredniego otoczenia
		Przedsięwzięcia promujące wizerunek centrum jako przestrzeni atrakcyjnej, żywej, kreatywnej, ciekawej i przyjaznej
		Zachowanie i ochrona obiektów zabytkowych
		Programy poprawy termoizolacyjności nieruchomości oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii
		Programy wspierające poprawę i rozwój zieleni miejskiej (w tym na podwórkach) oraz promujące tworzenie zielono-niebieskiej infrastruktury
		Tworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych wokół instytucji publicznych
		Poprawa wyposażenia obszaru w niezbędną infrastrukturę sieciową, w tym: ciepłowniczą, gazową i teletechniczną
		Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i turystycznej
		Inwestycje służące rozwojowi i podnoszeniu jakości zasobu mieszkaniowego, w tym poprawie stanu technicznego budynków wspólnot mieszkaniowych, zwłaszcza obiektów objętych ochroną konserwatorską oraz budynków, w których znajdują się lokale komunalne, wraz z poprawą estetyki ich otoczenia
		Działania poprawy bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej (infrastruktura bezpieczeństwa): monitoring, doświetlenie, rozwiązania organizacyjne
		Rozwój transportu zbiorowego i wewnętrznej komunikacji (rozwiązania organizacyjne, integracja przesiadek)
		Programy adaptacji do zmian klimatu i retencji (mała retencja, rozwiązania przeciwpodtopieniowe, zagospodarowanie wód opadowych)
		Programy poprawy jakości powietrza/ograniczania niskiej emisji
		Rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
		Poprawa dostępności dla osób z ograniczoną mobilnością

Źródło: opracowanie własne.

7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Poniższa tabela przedstawia mechanizmy służące integrowaniu działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach GPR. Określają one zasady doboru i oceny przedsięwzięć oraz sposób zapewniania spójności interwencji, tak aby działania były zgodne z celami i kierunkami programu, wzajemnie się uzupełniały i koncentrowały na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Tabela 28. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Mechanizm integracji	Na czym polega	Jak jest weryfikowany/zapewniany
1. Logika interwencji	Mechanizmy integrowania działań i przedsięwzięć opierają się na spójnym podejściu do planowania rewitalizacji: od diagnozy problemów, przez określenie celów i kierunków działań, aż po dobór konkretnych przedsięwzięć oraz ocenę ich efektów. Oznacza to, że każde działanie wynika z wcześniej zidentyfikowanych negatywnych zjawisk, jest przypisane do odpowiedniego celu i kierunku działań, a następnie monitorowane pod kątem osiąganych rezultatów.	Powiązanie diagnoza → cele → kierunki → przedsięwzięcia → rezultaty; monitoring rezultatów w ramach systemu GPR.
2. Kompleksowość	Kompleksowość przejawia się w całościowym planowaniu działań rewitalizacyjnych odpowiadających na zdiagnozowane negatywne zjawiska. Obejmuje ona wszystkie cele i kierunki działań oraz różnych interesariuszy procesu rewitalizacji.	Ocena czy przedsięwzięcie stanowi element spójnego pakietu działań; aktualizacja listy podstawowych przedsięwzięć wraz z wdrażaniem GPR.
3. Komplementarność przestrzenna i koncentracja	Komplementarność przestrzenna wynika z miejsca realizacji lub oddziaływania przedsięwzięć. Wszystkie przedsięwzięcia muszą być realizowane na wyznaczonym obszarze rewitalizacji lub bezpośrednio na ten obszar oddziaływać, wpisując się w zdefiniowane kierunki działań. Na etapie tworzenia GPR uwzględniano powiązania przestrzenne pomiędzy przedsięwzięciami, tak aby ich oddziaływanie obejmowało cały obszar rewitalizacji (m.in. podczas warsztatów). Koncentracja terytorialna oznacza, że zdiagnozowane problemy występują na konkretnym obszarze rewitalizacji i to on stanowi podstawowe miejsce realizacji lub oddziaływania przedsięwzięć.	Weryfikacja miejsca realizacji/oddziaływania i spójności z kierunkami działań; Wzór formularza projektu – przedsięwzięcia rewitalizacyjnego.
4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna jest zapewniana poprzez określenie ról kluczowych podmiotów wdrażających GPR (Rada Miejska, Burmistrz, Komitet Rewitalizacji, interesariusze) oraz wdrożenie procedur zarządzania. Zaprojektowane rozwiązania umożliwiają koordynację rewitalizacji ze strategicznymi zamierzeniami gminy. Na etapie przygotowania GPR przedsięwzięcia zostały zebrane i ocenione w ramach przejrzystej procedury, a następnie poddane konsultacjom społecznym.	Procedury opisane w GPR; transparentny nabór przedsięwzięć i konsultacje społeczne; koordynacja działań z decyzjami strategicznymi gminy.
5. Komplementarność finansowa	Komplementarność finansowa polega na planowaniu finansowania przedsięwzięć z różnych źródeł – zarówno krajowych, jak i zagranicznych (w tym funduszy UE) – tak aby środki z programów operacyjnych i instrumentów krajowych wzajemnie się uzupełniały. Wnioskodawcy zabezpieczają również niezbędny wkład własny, co wzmacnia łączenie środków publicznych i prywatnych.	Analiza źródeł finansowania i montażu finansowego; zapewnienie wkładu własnego; komplementarność między instrumentami krajowymi i programami operacyjnymi.

Źródło: opracowanie własne.

8. Szacunkowe ramy finansowe GPR wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych

Szacunkowe ramy finansowe realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kudowa-Zdrój wynikają ze zgłoszonych i zaakceptowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przedsięwzięcia zostały zgłoszone przez interesariuszy rewitalizacji w procedurze otwartego naboru. O możliwości zgłaszania projektów wnioskodawcy zostali poinformowani za pośrednictwem strony internetowej gminy. Przyjęta przez gminę procedura naboru była przejrzysta, powszechnie dostępna i niedyskryminująca m.in. dlatego, że system informatyczny służący do zgłaszania przedsięwzięć został udostępniony pod ogólnodostępnym adresem <https://kudowa-projekty.webankieta.pl/>.

W związku z przyjętą metodologią uspołecznienia procesu przygotowania GPR, projektowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne były przedmiotem konsultacji społecznych (w terminie 23.02.2026 r. – 31.03.2026 r.). Zgłoszone przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały poddane analizie ze względu na ich kwalifikowalność do realizacji. Brano pod uwagę: realizację celów GPR, skalę oddziaływania na obszar rewitalizacji oraz harmonogram wdrażania. Na tej podstawie opracowano listę podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ([Załącznik 4.](#)) realizujących zdefiniowane kierunki działań. Podsumowanie wartości zgłoszonych projektów tworzy szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji.

Dodatkowo przyjęto założenie, że dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w niniejszym Programie gmina Kudowa-Zdrój będzie ubiegać się o współfinansowanie ze środków zewnętrznych na poziomie 85% wartości przedsięwzięć. Założenie to ma charakter szacunkowy.

Tabela 29. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji gminy Kudowa-Zdrój

Cel GPR	Źródła finansowania		Razem
	Śr. zewnętrzne	Śr. własne	
Cel 1.	36 380 000,00 zł	6 420 000,00 zł	42 800 000,00 zł
Cel 2.	850 000,00 zł	150 000,00 zł	1 000 000,00 zł
Cel 3.	68 850 000,00 zł	12 150 000,00 zł	81 000 000,00 zł
Ogółem	106 080 000,00 zł	18 720 000,00 zł	124 800 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne.

9. Struktura zarządzania realizacją GPR

9.1. Struktura zarządzania

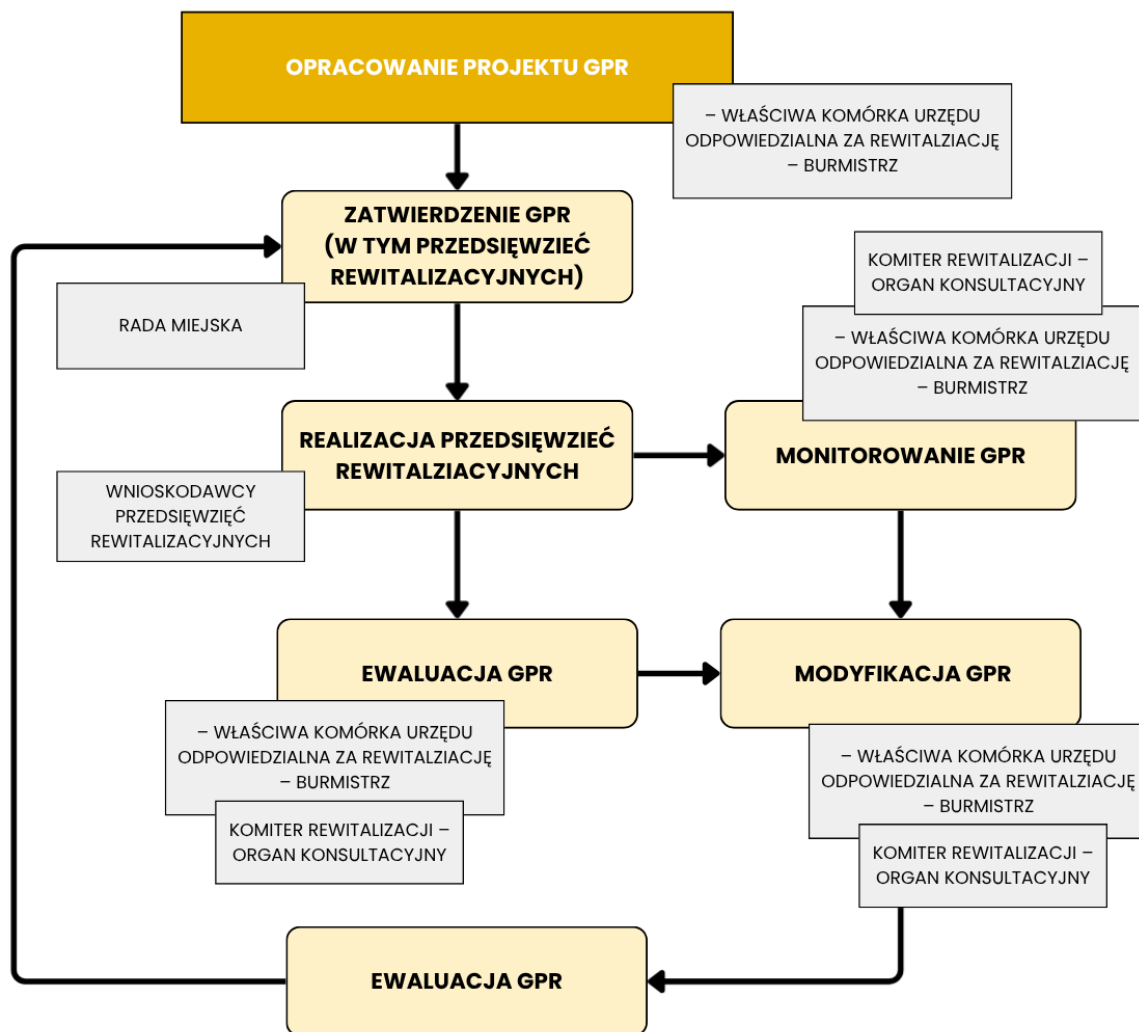
Struktura zarządzania realizacją GPR przedstawiać się będzie w następujący sposób:

- Rada Miejska Kudowy-Zdroju – funkcja uchwałodawcza,
- W imieniu Burmistrza Kudowy-Zdroju właściwa komórka Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju odpowiedzialna za rewitalizację – funkcja wykonawcza,
- Komitet Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój – funkcja opiniodawcza i doradcza,
- Interesariusze rewitalizacji, podmioty/osoby realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne – funkcja realizacyjna.

9.2. Komitet Rewitalizacji

- a. Komitet Rewitalizacji to społeczny organ opiniodawczo-doradczy Burmistrza Kudowy-Zdroju, stanowiący forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji.
- b. Komitet Rewitalizacji jest obligatoryjnym ciałem doradczym Burmistrza Kudowy-Zdroju w zakresie rewitalizacji i jest powoływany zarządzeniem Burmistrza niezwłocznie po podjęciu przez Radę Miejską Kudowy-Zdroju uchwały określającej zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji, zgodnie z ustawą o rewitalizacji.
- c. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji, z zapewnieniem wyłaniania przez interesariuszy ich przedstawicieli, określa Rada Miejska Kudowy-Zdroju w drodze uchwały podjętej po przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu uchwały oraz przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji.
- d. Komitet Rewitalizacji wspiera proces rewitalizacji poprzez wiedzę, doświadczenie i znajomość problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych występujących na obszarach zdegradowanych gminy.
- e. Komitet Rewitalizacji uczestniczy w monitoringu i ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój oraz w opiniowaniu dokumentów i projektów uchwał Rady Miejskiej związanych z rewitalizacją.
- f. Obsługę organizacyjną i techniczną Komitetu Rewitalizacji zapewnia Burmistrz Kudowy-Zdroju, przy współpracy właściwej komórki organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju odpowiedzialnej za rewitalizację.

System zarządzania procesem rewitalizacji przebiega zgodnie z poniższym rysunkiem.

Rysunek 5. System zarządzania procesem rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Poniżej przedstawiono indykatywne (szacunkowe) koszty zarządzania i obsługi wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój w okresie od przyjęcia GPR do końca 2035 r. Zestawienie obejmuje wyłącznie koszty koordynacji, monitoringu, obsługi Komitetu Rewitalizacji oraz zleceń zewnętrznych (ewaluacje i aktualizacja programu), bez kosztów realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przyjęte wartości mają charakter indykatywny i mogą ulegać zmianom w zależności od sposobu, intensywności i harmonogramu wdrażania programu oraz uwarunkowań organizacyjnych i rynkowych.

Tabela 30. Podsumowanie indykatywnego szacunku kosztów zarządzania GPR w okresie do 2035 r.

Rodzaj kosztu	Wartość brutto
Wynagrodzenia osobowe	383 333 zł
Koszty operacyjne / rzeczowe funkcjonowania	95 833 zł
Usługi obce (razem)	123 000 zł
RAZEM	602 167 zł

Źródło: opracowanie własne.

10. Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym w ramach Komitetu Rewitalizacji

10.1. Znaczenie i formy partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna może przybierać różne formy, które różnią się zakresem wpływu mieszkańców na podejmowane decyzje w zależności od stopnia i gotowości władz publicznych do uznania roli mieszkańców w tych procesach. W rewitalizacji, ze względu na jej kompleksowy charakter i przedmiot działania – wieloaspektowy kryzys dotyczący przede wszystkim społeczności zamieszkującej obszar zdegradowany – konieczne jest, aby partycypacja społeczna przybierała jak najpełniejszą formę angażowania interesariuszy. Wyrazem tego podejścia jest generalna zasada, że partycypacja społeczna jest niezbędnym elementem działań rewitalizacyjnych na każdym z czterech etapów procesu rewitalizacyjnego (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitoring i ewaluacja).

W związku z realizacją tej zasady zostały wprowadzone mechanizmy zapewniające realną partycypację społeczną w procesie rewitalizacji oraz formy przygotowania i prowadzenia konsultacji społecznych zapewniające skuteczne włączanie w proces rewitalizacji mieszkańców. Włączenie społeczności lokalnej w proces przygotowania GPR ma na celu dokładniejszą diagnozę sytuacji i pełniejszą analizę potrzeb, co pozwoli podjąć trafniejsze decyzje dotyczące celów i kierunków działań oraz uzyskać społeczny konsensus wokół proponowanych rozwiązań.

Dzięki społecznej akceptacji zmian zwiększa się szansa na utrzymanie trwałości rezultatów interwencji i minimalizację konfliktów społecznych. Z drugiej strony bezpośrednie uczestnictwo interesariuszy w procesie kształtowania zmian, związanych bezpośrednio z poprawą jakości życia, przekłada się na zwiększenie wiedzy wśród uczestników procesu, pogłębienie ich identyfikacji z miejscem, a także podniesienie poziomu motywacji związanej z aktywnością społeczną.

Ważnym aspektem przyjętych form partycypacji społecznej jest także zwiększenie świadomości wszystkich interesariuszy o procesie rewitalizacji (w tym jej istocie, celach i sposobach ich osiągnięcia) oraz wszelkie działania ukierunkowane na wspieranie działań i inicjatyw (szczególnie tych oddolnych). Działania z zakresu partycypacji społecznej są adresowane do wszystkich partnerów rewitalizacji, dlatego podstawowym elementem uspołecznienia całego procesu jest identyfikacja i analiza potrzeb poszczególnych grup interesariuszy.

Tabela 31. Analiza interesariuszy procesu rewitalizacji w gminie Kudowa-Zdrój

Grupa interesariuszy	Adresy instytucji/podmiotów	Sposób poinformowania/zaproszenia
Służby mundurowe (Policja, Straż miejska, Straż pożarna)	Komisariat Policji w Kudowie-Zdroju, ul. Zdrojowa 25, 57-350 Kudowa-Zdrój Straż Miejska w Kudowie-Zdroju, ul. Zdrojowa 24, 57-350 Kudowa-Zdrój Ochotnicza Straż Pożarna – Kudowa-Zdrój, 1-go Maja 49, 57-350 Kudowa-Zdrój Ochotnicza Straż Pożarna – Brzozowie, Brzozowie 39a, 57-350 Kudowa-Zdrój Ochotnicza Straż Pożarna – Czerмна, Chrobrego 53a, 57-350 Kudowa-Zdrój Ochotnicza Straż Pożarna – Stone, Stone 66a, 57-350 Kudowa-Zdrój	Pismo – zaproszenie

Grupa interesariuszy	Adresy instytucji/podmiotów	Sposób poinformowania/zaproszenia
Organizacje pozarządowe	–	Ogłoszenie na stronie www Ogłoszenie w miejscu zwyczajowo przyjętym
Organizacje skupiające przedsiębiorców/ Przedsiębiorstwa	–	Ogłoszenie na stronie www Ogłoszenie w miejscu zwyczajowo przyjętym
Instytucje rynku pracy (PUP, OHP, agencje zatrudnienia)	Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku, ul. Wyspiańskiego 2E, 57-300 Kłodzko	Pismo – zaproszenie
Instytucje kultury (domy kultury, biblioteki, teatry, muzea)	Kudowskie Centrum Kultury i Sportu, ul. Główna 43, 57-350 Kudowa-Zdrój Miejska Biblioteka Publiczna w Kudowie-Zdroju, ul. Zdrojowa 16, 57-350 Kudowa-Zdrój Muzeum Kultury Ludowej Pogórza Sudeckiego Pstrążna 14, 57-350 Kudowa-Zdrój	Pismo – zaproszenie
Instytucje edukacyjne (przedszkola, szkoły, instytucje szkoleniowe)	Zespół Szkół Publicznych w Kudowie-Zdroju, ul. Szkolna 2, 57-350 Kudowa-Zdrój Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Słoneczna 2, 57-350 Kudowa-Zdrój Przedszkole publiczne im. Kubusia Puchatka, ul. 1 Maja 16, 57-350 Kudowa-Zdrój	Pismo – zaproszenie
Instytucje opieki społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Kudowie-Zdroju, ul. Zdrojowa 27, 57-350 Kudowa-Zdrój	Pismo – zaproszenie
Rada Miejska	Rada Miejska Kudowy-Zdroju, ul. Zdrojowa 24, 57-350 Kudowa-Zdrój	Pismo – zaproszenie
Mieszkańcy obszaru rewitalizowanego	–	Ogłoszenie na stronie www Ogłoszenie w miejscu zwyczajowo przyjętym
Organy władzy publicznej (wydziały urzędu, jednostki organizacyjne gminy, instytucje skarbu państwa)	Urząd Miejski w Kudowie-Zdroju, ul. Zdrojowa 24, 57-350 Kudowa-Zdrój Kudowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji, ul. Fredry 8, 57-350 Kudowa-Zdrój Basen „Wodny Świat”, ul. Moniuszki 2a, 57-350 Kudowa-Zdrój	Pismo – zaproszenie
Inne	–	Ogłoszenie na stronie www Ogłoszenie w miejscu zwyczajowo przyjętym

Źródło: opracowanie własne.

Przyjęta metodologia uspołecznienia, na każdym etapie procesu rewitalizacji, będzie realizowana na trzech poziomach „*drabiny partycypacji*” – informowanie, konsultowanie oraz uczestnictwo i obejmie najbardziej zaawansowane jej formy.

Rysunek 6. Schemat partycypacji społecznej

Źródło: opracowanie własne.

Podstawowym poziomem partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji jest informowanie. **Informowanie** należy rozumieć jako komunikację jednostronną – administracja decyduje całkowicie jednostronnie, samodzielnie i informuje opinie o podjętych decyzjach lub przyjętych procedurach, które dotyczą poszczególne grupy interesariuszy. Informowanie będzie realizowana poprzez: działania edukacyjne i informacyjne o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach oraz przebiegu procesu rewitalizacji. Działania te będą realizowane głównie poprzez stronę internetową dedykowaną rewitalizacji oraz publikacje (artykuły promocyjno-informacyjne w prasie lokalnej).

Drugi poziom dialogu z interesariuszami rewitalizacji to konsultacje. **Konsultowanie** ma charakter dwustronny – przed podjęciem decyzji administracja aktywnie zasięga opinii różnych grup społecznych i ich reprezentantów. Pojawiające się opinie społeczne, mogą – lecz nie muszą – zostać w mniejszym lub większym stopniu wykorzystane przez administrację do zmiany treści decyzji. Konsultacje to zatem coś więcej niż zwykłe informowanie. Pamiętać jednak trzeba, że konsultacje nie oznaczają współdecydowania.

W przyjętej metodologii uspołecznienia procesu rewitalizacji, **konsultacje** będą prowadzone w formie:

- zbierania uwag i opinii na formularzu konsultacyjnym w postaci elektronicznej,
- badania ankietowego wśród społeczności obszaru rewitalizacji,
- spotkań informacyjnych.

Uczestnictwo (współdecydowanie) to nie tylko informowanie czy uzyskanie opinii na temat przedstawionych propozycji, ale autentyczne partnerstwo w budowaniu rozwiązań. Komunikacja ma charakter równoczesny – proces projektowania rozwiązań i ich konsultowania następują jednocześnie. Przed podjęciem decyzji administracja współpracuje z partnerami społecznymi w celu podjęcia decyzji opartej na zasadzie konsensusu (jednomyślności). Strony wspólnie definiują problemy i szukają rozwiązań uwzględniających interesy każdej z nich. Bez takiej wspólnej decyzji nie jest możliwe skuteczne kontynuowanie działań lub stają się one jednostronne albo nawet niezgodne z procedurami prawnymi, co ogranicza stopień realizacji zasady partnerstwa w odniesieniu do programu rewitalizacji.

Uczestnictwo, czyli najbardziej zaawansowana forma partycypacji społecznej będzie realizowana w gminie poprzez zgłaszanie propozycji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz warsztaty z przedstawicielami interesariuszy rewitalizacji. Istotnym elementem partycypacji społecznej będzie Komitet Rewitalizacji, który zostanie powołany niezwłocznie po zatwierdzeniu GPR przez Radę Miejską. Komitet będzie organem doradczym Burmistrza w sprawach dotyczących rewitalizacji.

10.2. Opis procesu konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszarów

W związku z realizacją prac zmierzających do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Kudowa-Zdrój, Burmistrz Kudowy-Zdroju powiadomił i zaprosił interesariuszy⁷ procesu rewitalizacji do udziału w konsultacjach społecznych. Konsultacje społeczne były prowadzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278 ze zm.).

W dniu 13 sierpnia 2025 r. opublikowano informację o planowanych konsultacjach społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kudowa-Zdrój.

Informacje o terminie, miejscu, przebiegu konsultacji społecznych ww. projektu Uchwały Rady Miejskiej zostały opublikowane:

- 1) w internetowej prasie lokalnej – Kłodzko24.eu. Wydawca: Grupa Medialna Intergol, ul. Bohaterów Getta 4/1, 57-400 Nowa Ruda.
<https://kłodzko24.eu/wiadomosci/kudowa-zdroj-konsultacje-spoeczne-zglos-swoje-pomysly-na-rewitalizacje-miasta/gWPT1IRyx9r9KDwXVGs>,
- 2) w aktualnościach na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju:
<https://kudowa.pl/aktualnosci/konsultacje-spoeczne-gminnego-programu-rewitalizacji.html>.
- 3) w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju w zakładce Urząd Miejski/ Gminny Program Rewitalizacji: <https://bip.kudowa.pl/2865-konsultacje-spoeczne.html>,
- 4) na tablicach informacyjnych w Urzędzie Miejskim w Kudowie-Zdroju oraz na terenie gminy Kudowa-Zdrój,
- 5) na profilu Facebook Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju.

Uwagi, propozycje i opinie można było zgłaszać w dniach od 14.08.2025 r. do 19.09.2025 r. Konsultacje były prowadzone w formie:

1. Zbierania uwag z wykorzystaniem formularza zgłaszania uwag, dostępnego w wersji elektronicznej pod adresem: <https://gpkzkuwagi.webankieta.pl/>.
2. Spotkania informacyjnego w formie stacjonarnej, które odbyło się w sali nr 13 Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju, w dniu 10.09.2025 r. o godz. 15.30.

W trakcie spotkania stacjonarnego przedstawiono prezentację dotyczącą przebiegu procesu konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kudowa-Zdrój. Omówiono także poszczególne etapy pracy nad dokumentem, w tym metodologię przeprowadzania analizy, kryteria wyznaczenia obszarów wymagających rewitalizacji i wyniki analizy dot. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój.

⁷ Interesariuszami rewitalizacji w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji są w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego; mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1 Ustawy o Rewitalizacji; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne; organy władzy publicznej; podmioty, inne niż wymienione w pkt 6 Ustawy o rewitalizacji, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Podczas spotkania toczyła się merytoryczna dyskusja na temat wyznaczenia obszarów objętych rewitalizacją. Uczestnikom spotkania przekazano informację dot. sposobu zgłaszania uwag do konsultowanych dokumentów.

3. Spotkania informacyjnego w formie online, które odbyło się w dniu 11.09.2025 r. o godz. 11.00 (link do spotkania: <https://meet.google.com/csp-bexn-kow>).

W spotkaniu wzięło udział 15 osób. Podczas spotkania nie wniesiono zastrzeżeń co do zapisów konsultowanych dokumentów. Uczestnikom spotkania przekazano informację dot. sposobu zgłaszania uwag do konsultowanych dokumentów.

4. Ankiety elektronicznej, która była dostępna pod linkiem: <https://gprkzopinie.webankieta.pl/>.

Z odpowiedzi respondentów wynika, że respondenci ankiety nie zakwestionowali prawidłowości wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, które zostały wskazane w dokumentach będących przedmiotem konsultacji społecznych.

W trakcie konsultacji społecznych zgłoszono łącznie 2 uwagi, z których żadna nie została uwzględniona. Wykaz zgłoszonych uwag wraz z propozycją ich rozpatrzenia i uzasadnieniem stanowi Załącznik nr 1 do raportu z przebiegu procesu konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kudowa-Zdrój.

Ankieta, udostępniona w formie elektronicznej i skierowana do mieszkańców gminy Kudowa-Zdrój miała na celu zebranie opinii na temat projektu Uchwały. W ankiecie uczestniczyło 8 respondentów, którzy wyrazili swoje opinie na temat zaproponowanych obszarów: zdegradowanego i rewitalizacji. Żaden z respondentów ankiety nie zakwestionował prawidłowości wyznaczenia wskazanych obszarów. Podsumowanie wyników ankiety stanowi Załącznik nr 2 do raportu z przebiegu procesu konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kudowa-Zdrój.

Z przeprowadzonych w ramach konsultacji czynności sporządzono protokół dokumentujący przebieg podjętych w ramach procesu konsultacji społecznych czynności. Protokół stanowi Załącznik nr 3 do raportu z przebiegu procesu konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kudowa-Zdrój.

Raport z przebiegu procesu konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Kudowa-Zdrój został opublikowany na stronie <https://bip.kudowa.pl> w zakładce Urząd Miejski/Gminny Program Rewitalizacji oraz na żądanie osób zainteresowanych jest udostępniany w siedzibie Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju.

10.3. Opis procesu konsultacji społecznych dotyczących projektu GPR

W związku z zakończeniem prac związanych z opracowaniem projektu *Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035*, poprzez obwieszczenia, a następnie ogłoszenie, powiadomił i zaprosił interesariuszy procesu rewitalizacji do udziału w konsultacjach społecznych. Konsultacje społeczne były prowadzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278 ze zm.).

W dniu 23 lutego 2026 r. opublikowano informację o planowanych konsultacjach społecznych projektu. Informacje o terminie, miejscu, przebiegu konsultacji społecznych ww. projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035 zostały opublikowane:

- 1) w internetowej prasie lokalnej:
<https://dkl24.pl/pl/21767/57/c/kudowa-zdroj---ogloszenie.html>,
- 2) w aktualnościach na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju:
<https://kudowa.pl/aktualnosci/konsultacje-spoeczne-gpr-kudowa-zdroj-2026-2035.html>,
- 3) w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju w zakładce Urząd Miejski/ Gminny Program Rewitalizacji:
<https://bip.kudowa.pl/konsultacje-spoeczne-gpr.html>,
- 4) na tablicach informacyjnych na terenie gminy Kudowa-Zdrój,
- 5) na profilu Facebook Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju.

Konsultowane dokumenty dostępne były na stronie <https://bip.kudowa.pl> w zakładce Urząd Miejski/ Gminy Program Rewitalizacji oraz w siedzibie Urzędu Miejskiego Kudowy- Zdrój, ul. Zdrojowa 24, 57-350 Kudowa-Zdrój, w pokoju nr 3 w godz. od 7.30 do 15.30.

Uwagi, propozycje i opinie można było zgłaszać w dniach od 23.02.2026 r. do 31.03.2026 r. Konsultacje były prowadzone w formie:

1. Zbierania uwag z wykorzystaniem formularza zgłaszania uwag, dostępnego w wersji elektronicznej pod adresem: <https://gprkzuwagi.webankieta.pl/>.
2. Spotkania informacyjnego w formie stacjonarnej, które odbyło się w Sali nr 13 Urzędu Miejskiego, w dniu 16.03.2026 r. o godz. 15.00.

W trakcie spotkania stacjonarnego przedstawiono prezentację dotyczącą przebiegu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035. Omówiono także poszczególne etapy pracy nad dokumentem. Uczestnikom spotkania przekazano informację dot. sposobu zgłaszania uwag.

3. Spotkania informacyjnego w formie online, które odbyło się w dniu 18.03.2026 r. o godz. 11.00 (link do spotkania: <https://meet.google.com/oeh-gvco-cit>).

Podczas spotkania nie wniesiono zastrzeżeń co do zapisów konsultowanego dokumentu. Uczestnikom spotkania przekazano informację dot. sposobu zgłaszania uwag.

4. Ankiety elektronicznej, która była dostępna pod linkiem: <https://gprkzopinie.webankieta.pl/>.

W ankiecie uczestniczyło 12 respondentów. Udzielone odpowiedzi pomogły poznać opinię na temat projektu konsultowanego dokumentu.

W trakcie konsultacji społecznych zgłoszono 1 uwagę. Wykaz zgłoszonych uwag wraz z propozycją ich rozpatrzenia i uzasadnieniem stanowi Załącznik nr 1 do raportu z przebiegu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035.

Ankieta, udostępniona w formie elektronicznej i skierowana do mieszkańców gminy Kudowa-Zdrój miała na celu zebranie opinii na temat opracowanego projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035. W ankiecie uczestniczyło 12 respondentów. Udzielone odpowiedzi pomogły poznać opinię na temat projektu konsultowanego dokumentu. Podsumowanie wyników ankiety stanowi Załącznik nr 2 do raportu z przebiegu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035.

Z przeprowadzonych w ramach konsultacji czynności sporządzono protokół dokumentujący przebieg podjętych w ramach procesu konsultacji społecznych czynności. Protokół stanowi Załącznik nr 3 do raportu z przebiegu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035.

Raport z przebiegu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035 został opublikowany na stronie <https://bip.kudowa.pl> w zakładce Urząd Miejski/Gminny Program Rewitalizacji oraz na żądanie osób zainteresowanych jest udostępniany w siedzibie Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju.

10.4. Uspołecznienie procesu rewitalizacji

Proces rewitalizacji na terenie gminy Kudowa-Zdrój został zaprojektowany, jest i będzie realizowany ze szczególnym uwzględnieniem zasady partnerstwa i partycypacji. Współpraca ze wszystkimi zdefiniowanymi grupami interesariuszy rewitalizacji będzie realizowana na każdym etapie procesu rewitalizacji. W poniższej tabeli scharakteryzowane zostały różne formy partycypacji wykorzystywane na poszczególnych etapach procesu.

Tabela 32. Partycypacja społeczna na każdym etapie procesu rewitalizacji

Poziom partycypacji	Forma partycypacji	Do momentu zatwierdzenia GPR		Po zatwierdzeniu GPR
		Diagnoza	Programowanie	Wdrażanie i monitoring
Informowanie	Działania edukacyjne i informacyjne o procesie rewitalizacji	Aktualne informacje o prowadzonych działaniach i postępach w procesie rewitalizacji na stronie internetowej gminy		
		Informowanie o procesie rewitalizacji, spotkania informacyjne		Publikacja sprawozdań monitoringowych oraz raportów ewaluacyjnych
Konsultowanie	Badanie ankietowe	Wskazywanie problemów i potencjałów występujących na OR	Wskazywanie pożądaných celów i kierunków działań rewitalizacyjnych	Ocena realizacji procesu rewitalizacji
	Zgłaszanie uwag i opinii	Zgłaszanie uwag i opinii dot. propozycji wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji	Zgłaszanie uwag i opinii dot. projektu GPR	Zgłaszanie uwag i opinii dot. proponowanych modyfikacji GPR

Poziom partycypacji	Forma partycypacji	Do momentu zatwierdzenia GPR		Po zatwierdzeniu GPR
		Diagnoza	Programowanie	Wdrażanie i monitoring
Uczestnictwo	Projekty	Nie dot.	Zgłaszanie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Przekazywanie danych i informacji na temat realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zgłaszanie propozycji nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
	Warsztaty	Diagnozowanie problemów występujących na OR	Definiowanie celów i kierunków działań rewitalizacyjnych	Nie dot.
	Komitet Rewitalizacji	Nie dot.	Nie dot.	Opiniowanie projektu rocznego sprawozdania monitoringowego
				Opiniowanie propozycji modyfikacji GPR
				Opiniowanie projektu stanowiska gminy do rekomendacji zawartych w częściowym i końcowym raporcie ewaluacyjnym

Źródło: opracowanie własne.

Prace nad przygotowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kudowa-Zdrój przebiegały we współpracy z wszystkimi zdefiniowanymi grupami interesariuszy procesu rewitalizacji. Dotychczas wykorzystane różnorodne formy partycypacji społecznej zapewniły udział różnych grup interesariuszy w pierwszych dwóch etapach (diagnozowania i programowania) tego procesu.

Tabela 33. Uspółecznienie procesu przygotowania GPR

Data	Forma partycypacji	Grupa interesariuszy	Cel	Źródło dokumentujące
14.08.2025 r. – 19.09.2025 r.	Konsultacje dot. delimitacji obszarów	Wszyscy interesariusze	Zgłaszanie uwag i opinii dot. delimitacji obszarów	Raport z przebiegu procesu konsultacji społecznych
10.09.2025 r.	Spotkanie informacyjne w formie stacjonarnej	Wszyscy interesariusze	Zgłaszanie uwag i opinii dot. delimitacji obszarów	Raport z przebiegu procesu konsultacji społecznych
11.09.2025 r.	Spotkanie informacyjne w formie online	Wszyscy interesariusze	Zgłaszanie uwag i opinii dot. delimitacji obszarów	Raport z przebiegu procesu konsultacji społecznych

Data	Forma partycypacji	Grupa interesariuszy	Cel	Źródło dokumentujące
10.10.2025 r. – 04.11.2025 r.	Zgłaszanie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Wszyscy interesariusze	Weryfikacja i umieszczenie projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych w GPR	Zestawienie projektów z systemu
28.10.2025 r.	Warsztaty	Przedstawiciele interesariuszy	Diagnozowanie problemów występujących na OR	Lista obecności
27.11.2025 r.	Warsztaty	Przedstawiciele interesariuszy	Definiowanie celów i kierunków działań rewitalizacyjnych	Lista obecności
23.02.2026 r. – 31.03.2026 r.	Konsultacje projektu GPR	Wszyscy interesariusze	Zgłaszanie uwag i opinii dot. projektu GPR	Raport z przebiegu procesu konsultacji społecznych
23.02.2026 r. – 31.03.2026 r.	Konsultacje zasad wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji	Wszyscy interesariusze	Zgłaszanie uwag i opinii dot. zasad wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji	Raport z przebiegu procesu konsultacji społecznych
16.03.2026 r.	Spotkanie informacyjne w formie stacjonarnej	Wszyscy interesariusze	Zgłaszanie uwag i opinii dot. projektu GPR	Raport z przebiegu procesu konsultacji społecznych
16.03.2026 r.	Spotkanie informacyjne w formie stacjonarnej	Wszyscy interesariusze	Zgłaszanie uwag i opinii dot. zasad wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji	Raport z przebiegu procesu konsultacji społecznych
18.03.2026 r.	Spotkanie informacyjne w formie online	Wszyscy interesariusze	Zgłaszanie uwag i opinii dot. projektu GPR	Raport z przebiegu procesu konsultacji społecznych
18.03.2026 r.	Spotkanie informacyjne w formie online	Wszyscy interesariusze	Zgłaszanie uwag i opinii dot. zasad wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji	Raport z przebiegu procesu konsultacji społecznych

Źródło: opracowanie własne.

10.5. Opiniowanie GPR przez podmioty wymienione w art. 17 ust. 2 pkt 4a i 4b ustawy o rewitalizacji

Zgodnie z zapisami z art. 17 ust. 2 pkt 4a i 4b ustawy o rewitalizacji, Burmistrz Kudowy-Zdroju w dniu 23 lutego 2026 r. wystąpił do 27 podmiotów wyszczególnionych ww. punkcie ustaw, z prośbą o wydanie opinii w zakresie swojej właściwości rzeczowej lub miejscowej dotyczącej projektu *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035*. Zgodnie z zapisami ustawy nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie uważa się za równoznaczne z pozytywnym zaopiniowaniem projektu gminnego programu rewitalizacji. Pozytywne zaopiniowanie należy zatem domniemywać w przypadku 15 podmiotów, które nie odpowiedziały na pismo.

W ustawowym terminie wpłynęło 12 pism opiniujących projekt Gminnego Programu Rewitalizacji. Szczegółowe zestawienie poszczególnych opinii wraz z odniesieniem zostało przedstawione poniżej.

Tabela 34. Zestawienie opinii i uwag do projektu GPR przestanych przez instytucje wskazane w art. 17 ust. 2 pkt 4a i 4b ustawy o rewitalizacji

Lp.	Instytucja	Opinie/uwagi	Odniesienie do uwag
1.	Starostwo Powiatowe w Kłodzku ul. Okrzei 1, 57-300 Kłodzko	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.
2.	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego Departament Gospodarki i Promocji Wydział Rozwoju Regionalnego ul. Walońska 3-5, 50-413 Wrocław	[...] 10 marca 2026 r. Zarząd Województwa Dolnośląskiego pozytywnie zaopiniował projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035 w zakresie zgodności z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego oraz Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030.	Nie dotyczy.
3.	Wojewoda Dolnośląski pl. Powstańców Warszawy 1, 50-153 Wrocław	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.
4.	Powiatowa Straż Pożarna w Kłodzku ul. Traugutta 7, 57-300 Kłodzko	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.
5.	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Wrocławiu ul. Marii Curie-Skłodowskiej 73, 50-950 Wrocław	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.
6.	Krajowy Zasób Nieruchomości ul. Nowy Świat 19, 00-029 Warszawa	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.

Lp.	Instytucja	Opinie/uwagi	Odniesienie do uwag
7.	Ośrodek Zamiejscowy we Wrocławiu Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji Szef Ośrodka płk Grzegorz Kopczyk ul. Obornicka 130, 50-984 Wrocław	[...] opiniuje pozytywnie oraz nie wnosi dodatkowych uwag i wniosków do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035.	Nie dotyczy.
8.	Delegatura Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego we Wrocławiu ul. Druckiego-Lubeckiego 2, 50-036 Wrocław	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.
9.	Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu ul. Krakowska 28, 50-425 Wrocław	Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu informuje, że opiniuje pozytywnie przedłożony projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035.	Nie dotyczy.
10.	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu ul. Władysława Łokietka 11, 50-243 Wrocław	W odpowiedzi [...] w sprawie zaopiniowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035 opiniuje pozytywnie ww. program.	Nie dotyczy.
11.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu ul. Jana Długosza 68, 51-162 Wrocław	[...] przedstawiony projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035, opiniuję bez uwag w zakresie form ochrony przyrody.	Nie dotyczy.
12.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu ul. Norwida 34, 50-950 Wrocław	Decyzją Nr 169/RPP/G-189/2026 z dnia 25 marca 2026 r. uzgodnił projekt gminnego programu rewitalizacji jw. w zakresie terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.	Nie dotyczy.
13.	Tauron Dystrybucja S.A. ul. Podgórska 25A, 31-035 Kraków	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.

Lp.	Instytucja	Opinie/uwagi	Odniesienie do uwag
14.	Orange Polska Hurt Infrastruktura i Serwis Usług Zarządzania Zasobami Infrastruktury i Obsługi Klienta al. 29 Listopada 20, 31-401 Kraków	[...] opiniuje pozytywnie przedstawiony projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035 z uwagą: - w przypadku wystąpienia kolizji z istniejącymi urządzeniami telekomunikacyjnymi naszej własności należy wystąpić do ORANGE POLSKA o wydanie warunków technicznych na ich zabezpieczenie lub przełożenie.	Uwagi zostały przyjęte do wiadomości. Z uwagi na fakt, iż GPR nie zawiera tego typu informacji, treść dokumentu nie została zmieniona.
15.	Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy we Wrocławiu ul. Ziębicka 44, 50-507 Wrocław	[...] informujemy, że opiniujemy bez uwag projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035.	Nie dotyczy.
16.	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad we Wrocławiu ul. Powstańców Śląskich 186, 53-139 Wrocław	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.
17.	Dyrektor Oddziału Gospodarowania Nieruchomościami PKP S.A. we Wrocławiu ul. Joannitów 13, 50-525 Wrocław	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.
18.	Zakład Linii Kolejowych PKP PLK S.A. we Wrocławiu ul. Joannitów 13, 50-525 Wrocław	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.
19.	Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna przy Burmistrzu Miasta Bielawa Plac Wolności 1, 58-260 Bielawa	Zaopiniowała projekt bez uwag .	Nie dotyczy.
20.	Zarząd Dróg Powiatowych w Kłodzku ul. S. Wyspiańskiego 2K, 57-300 Kłodzko	[...] pozytywnie opiniuje projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035. Nadmieniamy, że przez obszar Gminy Kudowa-Zdrój nie przebiega żadna z dróg powiatowych Powiatu Kłodzkiego.	Nie dotyczy.

Lp.	Instytucja	Opinie/uwagi	Odniesienie do uwag
21.	Kudowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Fredry 8, 57-350 Kudowa-Zdrój	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.
22.	Nadodrzański Oddział Straży Granicznej ul. Poprzeczna 1, 66-600 Krosno Odrzańskie	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.
23.	Komenda Powiatowa Policji w Kłodzku pl. Chopina 2, 57-300 Kłodzko	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.
24.	Nadleśnictwo Zdroje ul. Krótka 5, 57-330 Szczytina	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.
25.	Okręgowy Urząd Górniczy we Wrocławiu ul. Kotlarska 41, 50-151 Wrocław	[...] Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego we Wrocławiu opiniuje pozytywnie , przedłożony „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Kudowa Zdrój na lata 2026-2035” w zakresie zagospodarowania terenów górniczych.	Nie dotyczy.
26.	Minister Zdrowia ul. Miodowa 15, 00-952 Warszawa	Brak odpowiedzi.	Nie dotyczy.
27.	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego Ul. Wybrzeże Juliusza Słowackiego 12-14, 50-406 Wrocław	Uzasadnienie Zgodnie z art. 110a ust. 1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2025, poz. 647 t.j. ze zm.) starosta prowadzi obserwację terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach.	Nie dotyczy. Pismo zostało przekazane do Starosty Kłodzkiego. W przedmiotowej sprawie nie wpłynęło stanowisko.

Źródło: opracowanie własne.

10.6. Opis procedury Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko

Dnia 23 lutego 2026 r. Burmistrz Miasta Kudowa-Zdrój zwrócił się do Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z prośbą o uzgodnienie odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035*.

Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu pismem z dnia 5 marca 2026 r., ZNS.9022.4.22.2026.MM, wskazał, iż przedmiotowy dokument pn. „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035” dotyczy obszaru jednej gminy. Jest dokumentem strategicznym, który koncentruje się na poprawie jakości życia mieszkańców poprzez realizację zadań inwestycyjnych, gospodarczych oraz środowiskowych. Wśród nich znajdują się w szczególności: działania związane z modernizacją i rozbudową infrastruktury technicznej (wodociągowej i kanalizacyjnej) oraz drogowej, zagospodarowaniem przestrzeni publicznych, rewitalizacją terenów przemysłowych, poprawą efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej oraz rozwojem infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (m.in. modernizacja pływalni i budowa hali sportowej).

Dokument zakłada poprawę jakości życia mieszkańców oraz przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym na obszarach rewitalizacji. Odnosi się to do działań określonych jako „Wzmacnianie sfery społecznej – integracja, aktywizacja i poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji”. Program uwzględnia również działania środowiskowe, takie jak ograniczanie niskiej emisji, poprawa efektywności energetycznej budynków oraz rozwój zieleni i rozwiązań retencyjnych. Długofalowe efekty programu będą korzystne zarówno dla środowiska, jak i dla mieszkańców. Dzięki tym inicjatywom poprawi się jakość powietrza, estetyka miasta oraz mikroklimat, co będzie miało bezpośredni wpływ na zdrowie mieszkańców.

Wskazane w dokumencie cele i kierunki działań są spójne z inicjatywami określonymi w innych dokumentach o charakterze strategiczno-planistycznym, dotyczącymi rozwoju w powiązaniu z ochroną środowiska naturalnego. „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035” pełni funkcję dokumentu wdrożeniowego wobec innych dokumentów strategicznych gminy – porządkuje i integruje działania rewitalizacyjne.

Realizacja planowanych przedsięwzięć nie generuje ryzyka dla zdrowia ludzi oraz zagrożenia dla środowiska. Po ich wdrożeniu zauważyć można będzie przewagę skutków pozytywnych. Związane będą z poprawą warunków życia ludzi, skorelowaną z polepszeniem jakości środowiska. Wszelkie niekorzystne oddziaływania będą miały charakter krótkotrwały, przemijający a skutki wpływu na środowisko będą odwracalne.

Biorąc powyższe pod uwagę, Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu uznał, że nie ma potrzeby przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu pismem z dnia 6 marca 2026 r., WSI.411.2.19.2026.AP/KM, wskazał, iż zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.) odstąpienie od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – poza dokumentami planistycznymi oraz dokumentami z zakresu polityki rozwoju, wymienionymi w art. 46 ust. 1 pkt 1 wyżej cyt. Ustawy oraz projektami, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 (art. 46 ust. 1 pkt 3 wyżej cyt. ustawy) – dotyczyć może wyłącznie projektów, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2 tejże ustawy, a mianowicie projektów polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji,

wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zdaniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu (zwanego dalej: Regionalnym Dyrektorem) przedmiotowy projekt nie jest natomiast dokumentem, o którym mowa w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112), zatem przepisy art. 48 tejże ustawy nie mają tutaj zastosowania.

W związku z powyższym, w ocenie Regionalnego Dyrektora, przedmiotowy projekt Programu winien być analizowany w świetle art. 47 ww. ustawy. Na podstawie art. 47 ust. 1 ww. ustawy przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane w przypadku projektów dokumentów innych niż wymienione w art. 46 ust. 1 ww. ustawy, jeżeli organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Zgodnie z art. 47 ust. 3 ww. ustawy organ opracowujący projekt sporządza, w formie pisemnej, stanowisko w sprawie potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko albo jej braku. Stanowisko wymaga uzasadnienia zawierającego informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49.

W celu uzyskania stanowiska Regionalnego Dyrektora należy zwrócić się z odrębnym wnioskiem w odpowiednim trybie, zgodnie z powyższym.

W związku z powyższym, dnia 20 marca 2026 r. Burmistrz Miasta Kudowa-Zdrój zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z wnioskiem o wydanie opinii dot. stanowiska Burmistrza Miasta Kudowa-Zdrój, zgodnie z którym dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035” nie zachodzi potrzeba przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu pismem z dnia 30 marca 2026 r., WSI.411.2.40.2026.AP, wskazał, iż analiza dokumentacji wykazała, że tereny objęte projektem dokumentu położone są w granicach obszarów objętych ochroną na mocy przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13), tj. w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Góry Stołowe (PLB020006) oraz częściowo w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk Góry Stołowe (PLH020004). Równocześnie obszar rewitalizacji stanowi tereny Parku Narodowego Gór Sowich oraz jego otuliny. Projekt Programu jest dokumentem strategicznym opracowanym dla miasta i gminy Kudowy-Zdrój, wyznaczającym obszary o największych potrzebach rewitalizacyjnych. Proces rewitalizacji będzie prowadzony na dwóch podobszarach:

- Podobszar Rewitalizacji 1 (OR1) – obejmuje 10 ulic: Aleksandra Fredry, Brzozowie, Fabryczna, Główna, Jurija Gagarina, Ks. Jerzego Popiełuszki, Obrońców Pokoju, Słone (fragment), Tkacka, Wojska Polskiego.
- Podobszar Rewitalizacji 2 (OR2) – obejmuje 9 ulic: 1 Maja, Fryderyka Chopina, Jakubowice, Lubelska, Poznańska, Słoneczna, Stanisława Moniuszki, Stefana Okrzei, Warszawska.

W projekcie Programu wskazano cele i kierunki działań oraz listę przedsięwzięć rewitalizacyjnych, obejmujących np. ulice/obszary/obiekty oraz ustalono ramowy zakres zadań. Wskazane cele to m.in.: „Wzmacnianie sfery społecznej – integracja, aktywizacja i poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji”, „Wzmacnianie potencjału gospodarczego obszarów rewitalizacji” oraz „Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji”. Ponadto nakreślono kierunki działań, które bezpośrednio wspierają zrównoważony rozwój (łącznie poprawę jakości życia z ograniczaniem presji na środowisko) i mogą przynosić efekt środowiskowy, co do zasady pozytywny lub neutralny, w szczególności poprzez: poprawę efektywności energetycznej i redukcję emisji – w projektach dotyczących modernizacji/termomodernizacji wskazano

m.in. zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą oraz redukcję emisji CO₂; porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej – m.in. poprzez rozwój sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz działania ograniczające zanieczyszczenia z rozproszonych źródeł (w opisie projektu wskazano m.in. likwidację szamb i poprawę gospodarki wodno-ściekowej); wdrażanie rozwiązań retencyjnych i adaptacyjnych (zagospodarowanie wód opadowych, mała retencja, rozwiązania przeciwpodtopieniowe), programy poprawy jakości powietrza/ ograniczania niskiej emisji oraz rozwój i modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej – jako wskazane elementy kierunków działań; rozwój zieleni i zielono-niebieskiej infrastruktury oraz programy termoizolacyjności i odnawialnych źródeł energii jako działania wspierające jakość środowiska w obszarach rewitalizacji; zrównoważoną mobilność w zurbanizowanej przestrzeni (ciągi piesze/rowerowe, poprawa odwodnienia, energooszczędne oświetlenie, porządkowanie zieleni w pasach drogowych), np. modernizacja ul. 1 Maja uwzględnia ścieżkę rowerową, odwodnienie oraz oświetlenie LED i uporządkowanie zieleni. Wskazane powyżej cele i kierunki działań doprowadzą do wzmocnienia komponentów środowiskowych procesu rewitalizacji (energooszczędność, ograniczanie emisji, retencja i zieleń, porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, zrównoważona mobilność), co sprzyja realizacji zrównoważonego rozwoju.

W ramach przedstawionego projektu Programu wyznaczone przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowano na terenach zainwestowanych, w znacznym stopniu przekształconych antropogenicznie.

W ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu realizacja ww. kierunków działań, z uwagi na niewielką skalę planowanych inwestycji, w granicach terenów zainwestowanych, w znacznym stopniu przekształconych antropogenicznie, nie powinna stanowić zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.

Wskazać jednakże należy, że zabudowania przewidziane do prac polegających na remontach i modernizacji budynków mogą stanowić schronienia ptaków i nietoperzy, chronionych na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380). Zatem, w przypadku przystępowania do prac rewitalizacyjnych, przed ich rozpoczęciem należy, we współpracy ze specjalistą ornitologiem i chiropterologiem, dokonać przeglądu budynków i drzew pod kątem występowania schronień obu ww. grup zwierząt. W przypadku potwierdzenia ich obecności, prace należy prowadzić w terminach i w sposób określony przez ww. specjalistów. Ponadto, gdy konieczne byłoby zniszczenie stanowisk ptaków lub nietoperzy, należy uzyskać zezwolenie na czynności zakazane w stosunku do chronionych gatunków zwierząt, zgodnie z zapisami art. 56 ustawy o ochronie przyrody oraz przewidzieć właściwe działania.

Mając na względzie charakter działań wskazanych w przedłożonym projekcie dokumentu, a także mając na względzie uwarunkowania, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112), Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, przychylił się do stanowiska organu opracowującego projekt dokumentu o braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn.: „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035”.

11. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

11.1. Monitoring i ewaluacja

Opis podstawowych celów i założeń dot. monitoringu i ewaluacji GPR

1. Monitorowanie realizacji GPR to ciągły i systematyczny proces zbierania i analizowania danych ilościowych oraz jakościowych, który umożliwia opisanie aktualnego stanu realizacji GPR. Polega na bieżącej obserwacji postępu finansowo-rzeczowego przedsięwzięć rewitalizacyjnych, która pozwala ocenić stan zaawansowania realizacji ww. przedsięwzięć oraz stwierdzić, czy są realizowane zgodnie z założeniami, jakie zostały przyjęte na etapie ich planowania. Celem monitorowania jest więc określenie postępu rzeczowo-finansowego przedsięwzięć rewitalizacyjnych i zapewnienie zgodności ich realizacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami.
2. Monitorowanie GPR jest procesem bieżącym i prowadzone jest przez cały okres trwania GPR.
3. Podstawowymi narzędziami służącymi monitorowaniu GPR są coroczne sprawozdania monitoringowe.
4. Monitoring prowadzony jest przede wszystkim z wykorzystaniem wskaźników produktu i rezultatu umożliwiających szybki pomiar stopnia zaawansowania realizacji projektów rewitalizacyjnych oraz ich zgodności z planowanymi założeniami.
5. Ewaluacja to proces zbierania, a następnie analizowania wiarygodnych informacji i danych dotyczących zarówno realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (np. w aspekcie rzeczowym i finansowym), jak również dotyczących obszaru rewitalizowanego (przy uwzględnieniu dostępności danych statystycznych). Jej celem jest ocena skuteczności i efektywności działań rewitalizacyjnych (w tym przede wszystkim przedsięwzięć rewitalizacyjnych), w odniesieniu do założonych celów GPR, która stanowi podstawę dla ewentualnych działań korygujących, usprawniających, aktualizujących oraz do lepszego zrozumienia samego procesu rewitalizacji.
6. Podstawowymi narzędziami służącymi ewaluacji GPR są raporty ewaluacyjne: częściowy sporządzany w roku następującym po roku, w którym upływa połowa okresu obowiązywania GPR i raport ewaluacyjny końcowy, sporządzany w roku następującym po roku zakończenia obowiązywania GPR.
7. Ocena skuteczności i efektywności działań rewitalizacyjnych prowadzona jest przede wszystkim w oparciu o mierniki rozwoju, umożliwiające szybki i wiarygodny pomiar stopnia realizacji założonych celów GPR.
8. W proces monitorowania i ewaluacji GPR zaangażowane są podmioty określone w podrozdziale *9.1. Struktura zarządzania*.

Opis procedury monitoringu GPR – sprawozdanie monitoringowe

1. Za koordynację procesu monitorowania GPR odpowiada właściwa komórka Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju odpowiedzialna za rewitalizację. Do jej zadań należy m.in.:
 - a. Bieżąca współpraca z podmiotami/osobami realizującymi przedsięwzięcia rewitalizacyjne,
 - b. Przygotowanie sprawozdania monitoringowego,
 - c. Zorganizowanie posiedzenia Komitetu Rewitalizacji w sprawie zaopiniowania sprawozdania monitoringowego.

2. Projekt rocznego sprawozdania monitoringowego przygotowywany jest i opiniowany do końca kwietnia danego roku i obejmuje swoim zakresem poprzedni rok kalendarzowy (pierwsze roczne sprawozdanie monitoringowe obejmuje okres od przyjęcia GPR do końca roku kalendarzowego następującego po roku, w którym GPR został przyjęty).
3. Projekt rocznego sprawozdania monitoringowego opracowywany jest w oparciu o dane i informacje przekazywane m.in. przez podmioty/osoby realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne.
4. Podmioty/osoby realizujące, przedsięwzięcia rewitalizacyjne zobowiązane są przekazać do właściwej komórki urzędu odpowiedzialnej za rewitalizację niezbędne informacje. Informacje przekazywane są do końca stycznia danego roku i przedstawiają stan na 31 grudnia roku poprzedniego.
5. Właściwa komórka urzędu odpowiedzialna za rewitalizację może wezwać podmioty/osoby realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne do przedstawienia dodatkowych informacji oraz wyjaśnień.
6. Właściwa komórka urzędu odpowiedzialna za rewitalizację analizuje informacje przekazywane przez podmioty/osoby realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne, w tym w zakresie postępu rzeczowo-finansowego projektów rewitalizacyjnych oraz ich zgodności z wcześniej zatwierdzonymi założeniami w GPR, dotyczącymi co najmniej możliwości i terminu ich realizacji oraz zakładanych wartości docelowych wskaźników produktu/ rezultatu, a następnie przygotowuje projekt rocznego sprawozdania monitoringowego.
7. Projekt rocznego sprawozdania monitoringowego zawiera co najmniej:
 - a. Ocenę stopnia zaawansowania wdrażania GPR (narastająco), sporządzoną w oparciu o poziom osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu przez przedsięwzięcia rewitalizacyjne.
 - b. Rekomendacje odnośnie:
 - Konieczności/braku konieczności ponowienia naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu wpisania nowych projektów rewitalizacyjnych do GPR, w następstwie m.in. oceny, o której mowa w pkt 7 ppkt a),
 - Konieczności/braku konieczności wykreślenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych umieszczonych w GPR.
8. Projekt rocznego sprawozdania monitoringowego przedkładany jest pod obrady Komitetu Rewitalizacji w celu jego zaopiniowania.
9. Komitet Rewitalizacji może zaopiniować projekt rocznego sprawozdania monitoringowego:
 - a. Pozytywnie bez zastrzeżeń,
 - b. Pozytywnie z jednoczesnym zgłoszeniem uwag,
 - c. Negatywnie z jednoczesnym zgłoszeniem uwag.
10. Zaopiniowany projekt rocznego sprawozdania monitoringowego przedkładany jest do zatwierdzenia Burmistrzowi, w tym również w zakresie uwzględnienia/ nie uwzględnienia w nim uwag, o których mowa w pkt 9 ppkt b) albo c). Opinia Komitetu Rewitalizacji nie jest dla Burmistrza wiążąca.
11. Zatwierdzone sprawozdanie monitoringowe za dany rok przedkładane jest do wiadomości Rady Miejskiej w Kudowie-Zdroju oraz publikowane co najmniej na stronie internetowej gminy, w terminie do 30 czerwca roku, w którym zostało zatwierdzone.

Opis procedury ewaluacji GPR – raport ewaluacyjny

1. Za koordynację procesu ewaluacji GPR odpowiada właściwa komórka urzędu odpowiedzialna za rewitalizację. Do jej zadań należy m. in.:
 - a. Zlecenie podmiotowi zewnętrznemu przygotowanie raportu ewaluacyjnego częściowego oraz raportu ewaluacyjnego końcowego oraz ich odbiór,
 - b. Bieżąca współpraca z ewaluatorem,
 - c. Przygotowanie stanowiska gminy do rekomendacji zawartych w raporcie ewaluacyjnym częściowym oraz raporcie ewaluacyjnym końcowym,
 - d. Zorganizowanie posiedzenia Komitetu Rewitalizacji w sprawie zaopiniowania przygotowanego stanowiska gminy do rekomendacji zawartych w ww. raportach ewaluacyjnych.
2. Raport ewaluacyjny częściowy oraz raport ewaluacyjny końcowy przygotowywany są do końca sierpnia danego roku, w którym powinien zostać opracowany.
3. Raport ewaluacyjny częściowy oraz raport ewaluacyjny końcowy zawierają co najmniej:
 - a. Ocenę stopnia zaawansowania wdrażania GPR, sporządzoną w oparciu o poziom osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu przez przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz ocenę ich zgodności z założeniami w GPR;
 - b. Ocenę skuteczności i efektywności działań rewitalizacyjnych, w odniesieniu do założonych dla obszaru rewitalizowanego celów w GPR (tj. poprawy sytuacji na obszarach rewitalizacji), w oparciu o obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.
 - c. Rekomendacje dotyczące konieczności podjęcia działań korygujących, usprawniających, aktualizujących.
4. Projekt stanowiska Burmistrza Kudowy-Zdroju do rekomendacji zawartych w raporcie ewaluacyjnym częściowym oraz raporcie ewaluacyjnym końcowym przygotowywany jest przez właściwą komórkę urzędu odpowiedzialną za rewitalizację.
5. Projekt stanowiska do rekomendacji zawartych w raporcie ewaluacyjnym przedkładany jest pod obrady Komitetu Rewitalizacji w celu jego zaopiniowania do końca października danego roku, w którym został przygotowany raport ewaluacyjny.
6. Komitet Rewitalizacji może zaopiniować projekt stanowiska Burmistrza Kudowy-Zdroju do rekomendacji zawartych w raporcie ewaluacyjnym:
 - a. Pozytywnie bez zastrzeżeń;
 - b. Pozytywnie z jednoczesnym zgłoszeniem uwag;
 - c. Negatywnie z jednoczesnym zgłoszeniem uwag.
7. Zaopiniowany projekt stanowiska do rekomendacji zawartych w raporcie ewaluacyjnym przedkładany jest do zatwierdzenia Burmistrzowi Kudowy-Zdroju, w tym również w zakresie uwzględnienia/nie uwzględnienia zawartych w nim uwag.

Raport ewaluacyjny częściowy oraz raport ewaluacyjny końcowy wraz ze stanowiskiem Burmistrza Kudowy-Zdroju do zawartych w nich rekomendacji, przedkładane są do wiadomości Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju oraz publikowane, co najmniej na stronie internetowej gminy w terminie do 31 grudnia roku, którym zostały opracowane.

11.2. System wprowadzania modyfikacji GPR

1. Główną podstawą dla wprowadzenia modyfikacji GPR są:
 - a. Zmiany w systemie rewitalizacji w Polsce wynikające np. ze zmiany Ustawy o rewitalizacji,
 - b. Rekomendacje zawarte w zatwierdzonym sprawozdaniu monitoringowym lub raporcie ewaluacyjnym,
 - c. Konieczność wprowadzenia nowych zadań do GPR.
2. Inicjatorem modyfikacji i zmian mogą być wszystkie podmioty określone w podrozdziale „Struktura zarządzania”. Za koordynację procesu wprowadzania modyfikacji i zmian w ramach GPR odpowiada właściwa komórka Urzędu Miejskiego w Kudowie-Zdroju odpowiedzialna za rewitalizację.
3. Wprowadzanie modyfikacji w ramach GPR przebiega zgodnie z przepisami obowiązującymi na moment dokonywania zmian.

11.3. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

Prace związane z „*Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Kudowa-Zdrój na lata 2026-2035*” obejmują łącznie 12 lat (lata 2024-2035) i podzielone są na dwa okresy: I – obejmujący lata 2027-2030 oraz II – obejmujący lata 2031-2035.

Tabela 35. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

Programowanie i okres uruchamiania GPR 2024-2026	I okres wdrażania GPR 2027-2030	II okres wdrażania GPR 2031-2035
Diagnoza i wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Opracowanie i przyjęcie GPR. Opracowanie szczegółowego harmonogramu na lata 2027-2030.	Monitorowanie i ocena realizacji. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2027-2030. W 2030 r. – opracowanie harmonogramu na lata 2031-2035. Ewaluacja śródkresowa realizacji GPR, wnioski i modyfikacja.	Monitorowanie i ocena realizacji. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2031-2035. Ewaluacja końcowa realizacji GPR, wnioski do przygotowania kolejnego GPR.

Źródło: opracowanie własne.

12. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach – programy gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy

Nie przewiduje się konieczności zmian w uchwałach definiujących politykę mieszkaniową gminy, o których mowa w art. 21 ust 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

13. Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 Ustawy o rewitalizacji (Komitet Rewitalizacji)

Nie stwierdzono konieczności wprowadzania zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 Ustawy o rewitalizacji (Komitet Rewitalizacji).

14. Wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania

Na obszarze rewitalizacji nie zostanie ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji.

15. Realizacja GPR w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

15.1. Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy

W momencie zatwierdzania Gminnego Programu Rewitalizacji na terenie gminy Kudowa-Zdrój nie obowiązywał Plan Ogólny.

15.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W toku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji nie stwierdzono konieczności uchwalenia nowych lub zmiany planów zagospodarowania przestrzennego.

15.3. Miejscowy Plan Rewitalizacji

W toku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji nie stwierdzono konieczności opracowania Miejscowego Planu Rewitalizacji.

15.4. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Mapa przedstawiająca podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzona w skali 1:2500 stanowi [Załącznik 5.](#) do niniejszego Programu.

Spis rysunków

Rysunek 1. Płożenie gminy Kudowy-Zdrój na tle województwa dolnośląskiego	5
Rysunek 2. Średnie wyniki z egzaminów ósmoklasisty w 2023 r.....	10
Rysunek 3. Metodologia identyfikacji ulic, na których występują zjawiska kryzysowe na przykładzie obszaru problemowego bezrobocie	20
Rysunek 4. Logika rewitalizacji	37
Rysunek 5. System zarządzania procesem rewitalizacji	55
Rysunek 6. Schemat partycypacji społecznej	58

Spis tabel

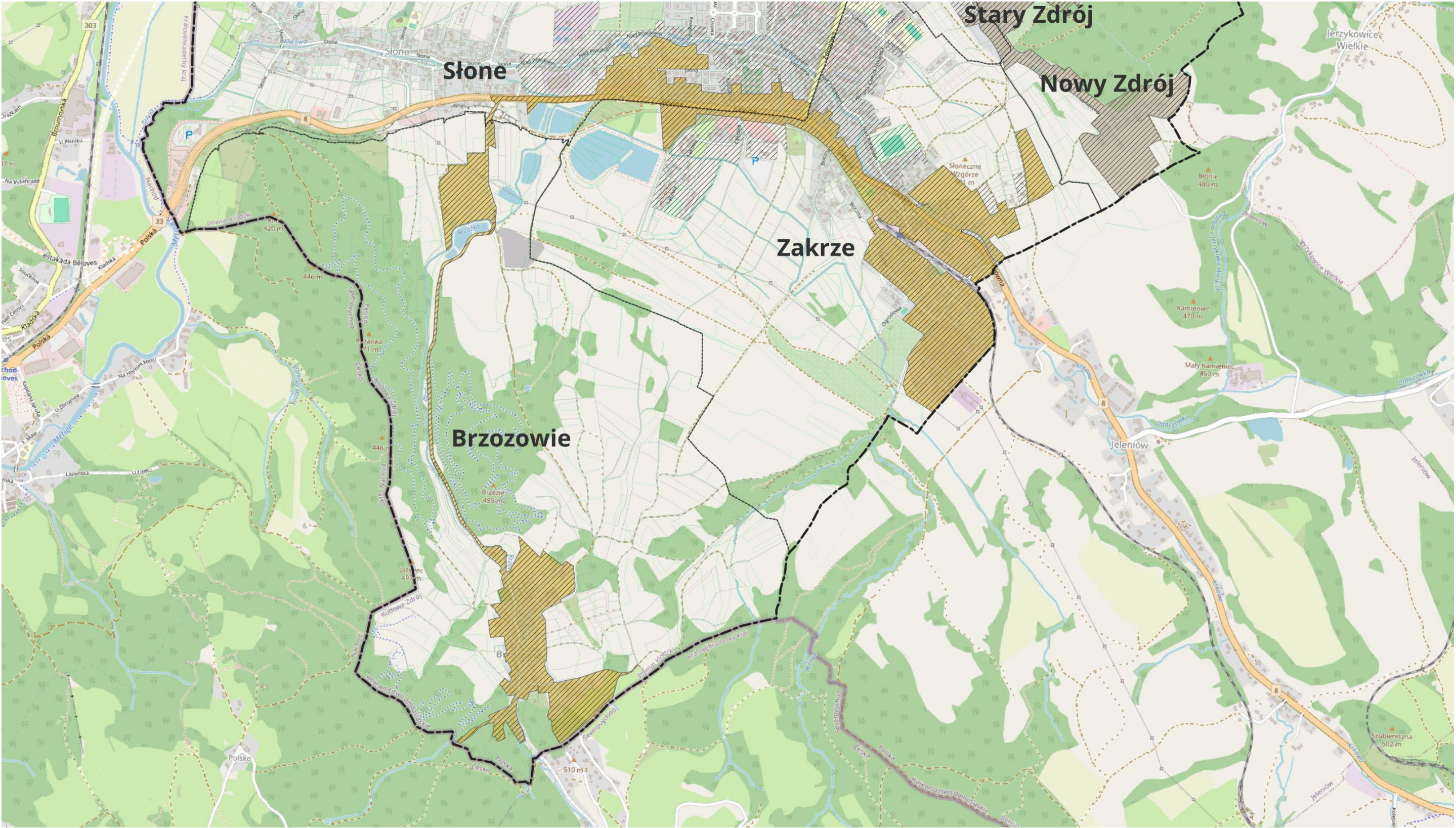
Tabela 1. Liczba ludności w latach 2019-2023 – stan na 31 grudnia.....	6
Tabela 2. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 osób w latach 2019-2023	6
Tabela 3. Ruch migracyjny na 1000 osób w latach 2019-2023	7
Tabela 4. Współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2019-2023.....	7
Tabela 5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	8
Tabela 6. Pomoc społeczna w latach 2019-2023	9
Tabela 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 ludności w latach 2019-2023	9
Tabela 8. Służba zdrowia w latach 2019-2023	10
Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Kudowa-Zdrój w latach 2019-2023.....	11
Tabela 10. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem w latach 2019-2023.....	11
Tabela 11. Wskaźniki przedsiębiorczości w latach 2019-2023.....	12
Tabela 12. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku w latach 2019-2023 (kg)	13
Tabela 13. Infrastruktura przedszkolna w latach 2019-2023.....	14
Tabela 14. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w latach 2019-2023 (%)	15
Tabela 15. Zasoby mieszkaniowe w latach 2019-2023	16
Tabela 16. Lista przykładowych mierników wykorzystywanych w celu identyfikacji występowania stanu kryzysowego w gminie Kudowa-Zdrój	19
Tabela 17. Przykładowa matryca obszarów problemowych.....	21
Tabela 18. Matryca identyfikująca występowanie stanu kryzysowego.....	24
Tabela 19. Weryfikacja kryterium wyznaczenia obszaru rewitalizacji w zakresie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk	25
Tabela 20. Porównanie wartości mierników dla gminy i obszaru rewitalizacji.....	27
Tabela 21. Cele rewitalizacji i kierunki działań GPR.....	37
Tabela 22. Skala potrzeb rewitalizacyjnych w ramach Celu 1	39
Tabela 23. Skala potrzeb rewitalizacyjnych w ramach Celu 2	41
Tabela 24. Skala potrzeb rewitalizacyjnych w ramach Celu 3	43
Tabela 25. Matryca problemów i celów rewitalizacyjnych	46
Tabela 26. Powiązania celów rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy	48
Tabela 27. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	50
Tabela 28. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	52
Tabela 29. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji gminy Kudowa-Zdrój	53
Tabela 30. Podsumowanie indykatywnego szacunku kosztów zarządzania GPR w okresie do 2035 r.	55
Tabela 31. Analiza interesariuszy procesu rewitalizacji w gminie Kudowa-Zdrój.....	56
Tabela 32. Partycypacja społeczna na każdym etapie procesu rewitalizacji.....	62
Tabela 33. Uspołecznienie procesu przygotowania GPR	63

Tabela 34. Zestawienie opinii i uwag do projektu GPR przesłanych przez instytucje wskazane w art. 17 ust. 2 pkt 4a i 4b ustawy o rewitalizacji.....	65
Tabela 35. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	75

Spis załączników

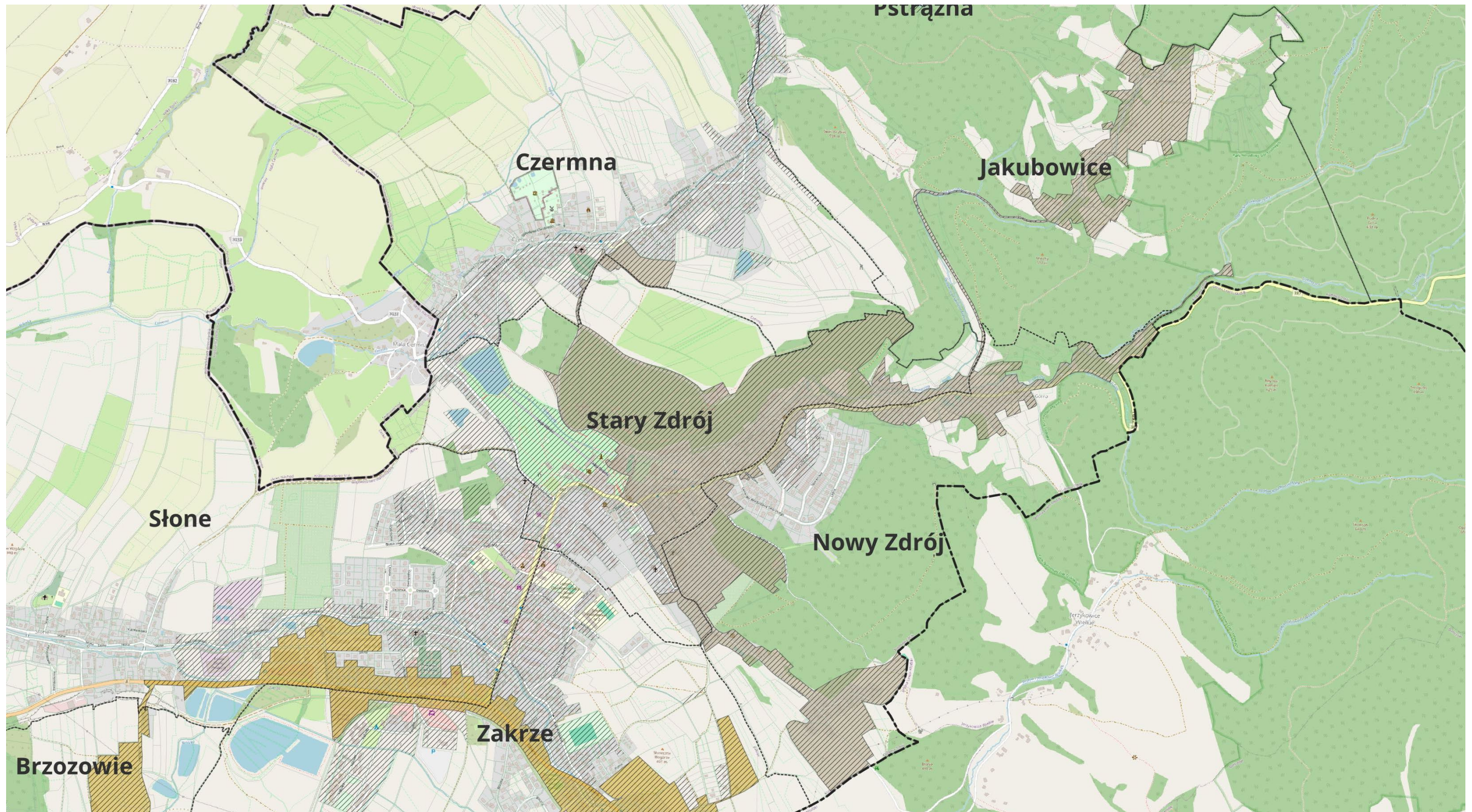
Załącznik 1. Mapa pogładowa Obszaru Rewitalizacji 1	79
Załącznik 2. Mapa pogładowa Obszaru Rewitalizacji 2.....	80
Załącznik 3. Wzór formularza projektu – przedsięwzięcia rewitalizacyjnego.....	81
Załącznik 4. Lista planowanych, podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	87
Załącznik 5. Mapa przedstawiającą podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	94

Załącznik 1. Mapa pogładowa Obszaru Rewitalizacji 1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map.

Załącznik 2. Mapa poglądowa Obszaru Rewitalizacji 2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map.

FORMULARZ PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO GPR KUDOWA-ZDRÓJ

Formularz przedsięwzięcia rewitalizacyjnego należy wypełnić zgodnie z instrukcją wypełniania zamieszczoną przy każdym pytaniu. Wypełniając formularz należy kierować się największą starannością (przedsięwzięcie powinno być dokładnie przemyślane i zaplanowane). Pytania obowiązkowe zostały oznaczone (*).

Formularz należy wypełnić formułując odpowiedzi zwięźle i rzeczowo opisujące elementy związane z projektem. Należy unikać nadmiernie obszernych opisów.

Wypełnianie formularza można przerwać w dowolnym czasie wykorzystując przycisk "Odłóż na później" znajdującym się w lewym dolnym narożniku strony. Wygenerowany link należy wykorzystać przy ponownym wypełnianiu ankiety.

Propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych można będzie zgłaszać w terminie do 04-11-2025 r.

W przypadku wycofania projektu przed upływem terminu zgłaszania przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy skontaktować się z pracownikiem Urzędu Miejskiego Kudowy-Zdrój, przesyłając informację na wskazany adres e-mail: j.kowalczyk@kudowa.pl.

Po wysłaniu formularza przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do systemu należy go pobrać w formie pdf. Link do pdf znajduje się w lewym dolnym narożniku strony z komunikatem o zakończeniu pracy.

1. Zgoda na przetwarzanie danych osobowych*

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych do przeprowadzenia badań oraz analizy wyników tych badań, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2135). Odpowiedź "TAK" umożliwi zgłoszenie projektu do Gminnego Programu Rewitalizacji. Odpowiedź "NIE" zakończy wypełnianie Formularza ankiety projektu.

Zaznacz tylko jedną odpowiedź

- ☐ TAK
☐ NIE

2. Zgoda w przypadku umieszczenia przedsięwzięcia rewitalizacyjnego będącego zadaniem podmiotu innego niż gmina w gminnym programie rewitalizacji*

Zamieszczenie w gminnym programie rewitalizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, którego realizacja stanowi zadanie podmiotu innego niż gmina, wymaga zgody tego podmiotu. Odpowiedź "Podmiot inny niż gmina - nie wyrażam zgody" zakończy wypełnianie Formularza ankiety projektu.

Zaznacz tylko jedną odpowiedź

- ☐ Gmina lub jednostka organizacyjna gminy
☐ Podmiot inny niż gmina - wyrażam zgodę
☐ Podmiot inny niż gmina - nie wyrażam zgody

3. Nazwa projektu*

Nazwa projektu powinna być krótka, zwięzła i jednoznaczna. Zaleca się, aby zawierała kluczowe informacje dotyczące planowanego przedsięwzięcia, w szczególności:

- lokalizację (np. nazwę miejscowości, dzielnicy lub osiedla),
- zakres rzeczowy projektu (np. remont, szkolenie, budowa, działania społeczne),
- grupę docelową – jeśli ma to zastosowanie (np. dzieci, seniorzy, osoby bezrobotne).

Unikaj ogólników oraz nadmiernie rozbudowanych i trudnych do zrozumienia nazw.

Dobrze sformułowana nazwa powinna jasno wskazywać, czego dotyczy projekt i dla kogo jest przeznaczony.

4. Dane Wnioskodawcy*

Należy wpisać pełną nazwę Wnioskodawcy zgodnie z aktualnym dokumentem stanowiącym podstawę jego funkcjonowania (np. statut, ustawa, uchwała powołująca właściwy organ). Wymagane jest również podanie aktualnych danych rejestrowych podmiotu, zgodnych ze stanem faktycznym i prawnym.

Nawa podmiotu: _____

Imię i nazwisko osoby do kontaktów: _____

Kod pocztowy: _____

Miejscowość: _____

Ulica / nr domu / nr lokalu: _____

telefon: _____

e-mail: _____

5. Czy projekt realizowany będzie w partnerstwie? *

Należy zaznaczyć odpowiednią opcję, wskazując, czy projekt będzie realizowany w partnerstwie.

Partnerem jest podmiot, który współrealizuje projekt wspólnie z Wnioskodawcą na podstawie zawartej umowy o partnerstwie. Partner wnosi do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe oraz jest uprawniony do ponoszenia wydatków na równi z Wnioskodawcą.

Zaznacz tylko jedną odpowiedź

- ☐ Tak
- ☐ Nie

6. Nazwa partnerów (jeśli dotyczy)

W przypadku realizacji projektu w partnerstwie należy podać pełną nazwę każdego z partnerów, zgodną z aktualnym dokumentem stanowiącym podstawę jego funkcjonowania (np. statut, ustawa, uchwała powołująca właściwy organ). Wskazane nazwy powinny odzwierciedlać oficjalne brzmienie podmiotów, zgodne z dokumentacją rejestrową oraz stanem faktycznym i prawnym.

7. Miejsce realizacji projektu (adres)*

Należy wskazać miejsce realizacji projektu — jeśli to możliwe, z dokładnością do pełnego adresu. W przypadku braku dokładnego adresu, należy podać możliwie precyzyjne dane lokalizacyjne (np. numer działki ewidencyjnej).

Miejscowość: _____

Kod pocztowy: _____

Ulica: _____

nr budynku: _____

nr działki: _____

8. Czy projekt będzie realizowany na obszarze objętym rewitalizacją? *

Proszę wskazać odpowiednią odpowiedź. Uwaga: projekty muszą być realizowane na obszarze wskazanym do rewitalizacji (poza obszarem mogą być realizowane projekty, jeżeli wynika to z ich specyfiki, np. inicjatywy społeczne skierowane na aktywizację zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji – **w takim wypadku należy przedstawić szczegółowe uzasadnienie w polu nr 9 formularza.**

Podobszar Rewitalizacji 1 (OR1) – obejmuje 10 ulic: Aleksandra Fredry, Brzozowie, Fabryczna, Główna, Jurija Gagarina, Ks. Jerzego Popiełuszki, Obrońców Pokoju, Stone (fragment od skrzyżowania z ul. Główną do ul. Brzozowie), Tkacka, Wojska Polskiego.

Podobszar Rewitalizacji 2 (OR2) – obejmuje 9 ulic: 1 Maja, Fryderyka Chopina, Jakubowice, Lubelska, Poznańska, Słoneczna, Stanisława Moniuszki, Stefana Okrzei, Warszawska.

Szczegółowa mapa wyznaczonego obszaru: **POBIERZ**

Zaznacz tylko jedną odpowiedź

☐ Tak

☐ Nie

9. Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji (jeśli dotyczy) *

Jeśli projekt nie będzie realizowany bezpośrednio na obszarze rewitalizacji, proszę szczegółowo uzasadnić, w jaki sposób jego realizacja przyczyni się do rozwiązania problemów występujących na obszarze rewitalizowanym oraz w jaki sposób będzie oddziaływać na mieszkańców tego obszaru.

Pole wymagane w przypadku, gdy projekt jest realizowany poza obszarem rewitalizacji.

10. Typ projektu*

Jeżeli projekt dotyczy kilku sfer, należy zaznaczyć sferę dominującą — tj. tę, która stanowi główny obszar interwencji, zwłaszcza pod względem kosztów realizacji:

Sfera społeczna (bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, wysoka liczba mieszkańców będąca osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240), niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym),

Sfera gospodarcza (niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),

Sfera środowiskowa (przekroczenia standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),

Sfera przestrzenno-funkcjonalna (niewystarczające wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niski poziomu obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych),

Sfera techniczna (degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami).

Zaznacz tylko jedną odpowiedź

- ☐ sfera społeczna
- ☐ sfera gospodarcza
- ☐ sfera środowiskowa
- ☐ sfera przestrzenno-funkcjonalna
- ☐ sfera techniczna

11. Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia*

Należy zwięźle i rzeczowo opisać, z czego wynika potrzeba realizacji projektu.

W szczególności należy:

- wskazać **główny problem**, który projekt ma rozwiązać – musi on być zgodny ze wskazaną wcześniej sferą (pole nr 9 formularza),
- opisać, w jaki sposób ten problem dotyka **bezpośrednich i pośrednich odbiorców** przedsięwzięcia (np. mieszkańców, podmioty gospodarcze, instytucje),
- przedstawić aktualne **potrzeby, niedogodności lub ograniczenia**, z jakimi borykają się odbiorcy w obszarze objętym projektem (np. w zakresie edukacji, pomocy społecznej, ochrony środowiska itp.),
- ocenić, czy obecna infrastruktura, wyposażenie lub dostępność usług (jeśli dotyczy) są wystarczające i funkcjonalne – ze szczególnym uwzględnieniem kwestii takich jak: dostępność, jakość usług, łatwość obsługi, uciążliwość dla użytkowników.

Opis powinien jasno wskazywać, **dlaczego realizacja projektu jest konieczna** oraz jakie konkretne problemy zostaną dzięki niemu rozwiązane.

12. Cel projektu*

Proszę w sposób zwięzły i konkretny określić główny cel realizowanego przedsięwzięcia (np. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, poprawa jakości życia mieszkańców, podniesienie estetyki przestrzeni publicznej). Cel główny projektu powinien:

- **wynikać bezpośrednio z problemu zdiagnozowanego w polu 11 formularza** – czyli odnosić się do konkretnej potrzeby lub trudności, którą projekt ma rozwiązać lub złagodzić,
- **opisywać stan docelowy**, czyli pożądaną sytuację, jaka ma zostać osiągnięta w wyniku realizacji projektu,
- **być spójny z zakresem zaplanowanych działań** – tzn. jasno wskazywać, jaki efekt zostanie osiągnięty dzięki realizowanym zadaniom.

Cel powinien być realny, mierzalny i możliwy do osiągnięcia w ramach projektu.

13. Zakres realizowanych zadań*

W tym polu należy wymienić i krótko opisać kluczowe zadania, które Wnioskodawca planuje zrealizować w ramach projektu.

Zadania te powinny być logicznie i bezpośrednio powiązane z głównym celem projektu, a ich realizacja musi prowadzić do osiągnięcia zamierzonego efektu. Dobrze zaplanowane zadania powinny przyczyniać się do ograniczenia lub wyeliminowania problemów oraz negatywnych zjawisk wskazanych w opisie problemu (**pole nr 11 formularza**).

14. Prognozowane rezultaty*

Proszę wskazać przewidywane rezultaty realizacji przedsięwzięcia, czyli konkretne i mierzalne efekty, które zostaną osiągnięte dzięki realizacji projektu.

Rezultaty powinny być realistyczne, możliwe do osiągnięcia w ramach projektu oraz spójne z jego celem (**pole nr 12 formularza**) i zakresem działań (**pole nr 13 formularza**).

(np. *Poprawa dostępności usług, Wzrost aktywności społecznej, Poprawa stanu technicznego infrastruktury*)

15. Sposób oceny prognozowanych rezultatów – wskaźniki obowiązkowe*

Prognozowane rezultaty będą oceniane poprzez wskaźniki rezultatu. Proszę wskazać jakie wskaźniki rezultatu realizował będzie projekt oraz podać wartość.

Jeśli wskaźnik nie jest realizowany – należy wpisać wartość 0.

Jeśli wskaźnik jest realizowany – należy podać jego wartość docelową po zakończeniu realizacji projektu.

Zaznacz co najmniej 4 odpowiedzi

- ☐ Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji objęta projektem [osoby]:

- ☐ Powierzchnia terenów rewitalizowanych objętych projektem [ha]:

- ☐ Liczba budynków publicznych podanych rewitalizacji objętych projektem [szt.]:

- ☐ Liczba budynków prywatnych podanych rewitalizacji objętych projektem [szt.]:

16. Sposób oceny prognozowanych rezultatów – wskaźnik własny

Prognozowane rezultaty będą oceniane poprzez wskaźniki rezultatu. Proszę wskazać jakie wskaźniki rezultatu realizował będzie projekt oraz podać wartość.

Podanie wskaźnika nie jest obowiązkowe w przypadku, kiedy podano wartość docelową co najmniej jednego wskaźnika obowiązkowego. Nazwa wskaźnika [jednostka] – wartość.

--

17. Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

Należy krótko scharakteryzować działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami (o ile dane te są możliwe do wskazania), które będą korzystały z produktów i rezultatów projektu.

--

18. Wskaż planowany rok rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia*

--

19. Wskaż planowany rok zakończenia realizacji przedsięwzięcia*

--

20. Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)*

Należy podać wartość przedsięwzięcia wyrażoną w zł.

--

21. Planowane źródła finansowania przedsięwzięcia*

Przy wyborze krajowych lub zagranicznych środków pomocowych proszę o wskazanie źródła finansowania np. WFOŚ, PEFRON, Programy UE, itp.

Zaznacz kilka odpowiedzi

- ☐ Środki własne
- ☐ Krajowe środki pomocowe: _____
- ☐ Zagraniczne środki pomocowe: _____

22. Potwierdzenie prawdziwości informacji*

Wybierając odpowiedź "TAK" działając jako upoważniony przedstawiciel podmiotu zagaszającego projekt oświadczam, że informacje zawarte w niniejszym formularzu są zgodne ze stanem faktycznym i prawnym. Wybór odpowiedzi "TAK" spowoduje zakończenie wypełniania formularza i zgłoszenie projektu do Programu Rewitalizacji.

Zaznacz tylko jedną odpowiedź

☐ TAK

Załącznik 4. Lista planowanych, podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa projektu	Dane wnioskodawcy	Projekt realizowany w partnerstwie	Nazwa partnerów	Miejsce realizacji projektu					Projekt realizowany na obszarze objętym rewitalizacją	Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji	Typ projektu	Cel Gminnego Programu Rewitalizacji	Kierunek działań rewitalizacyjnych	Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Cel projektu	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny prognozowanych rezultatów				Dostępność dla osób ze szczególnymi i potrzebami	Planowany rok rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia	Planowany rok zakończenia realizacji przedsięwzięcia	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Planowane źródła finansowania przedsięwzięcia		
					Miejscowość	Kod pocztowy	Ulica	nr budynku	nr działki										Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji objęta projektem [osoby]	Powierzchnia terenów rewitalizowanych objętych projektem [ha]	Liczba budynków publicznych podanych rewitalizacji objętych projektem [szt.]	Wskaźnik własny					Środki własne	Krajowe środki pomocowe	Zagraniczne środki pomocowe
1	Przebudowa układu drogowego obsługującego teren Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Fabryczna		432, 437, 438/23, 438/73, 438/72	Tak	–	sfera przestrzenna o funkcjonalności	Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności i infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 3.2. Poprawa mobilności, dostępności komunikacyjnej oraz jakości środowiska na terenie obszarów rewitalizacji	Teren Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (WSSE) stanowi kluczowy obszar aktywności gospodarczej gminy. Obecnie istniejący układ drogowy obsługujący strefę jest niewystarczający dla rozwijającego się ruchu pojazdów ciężarowych oraz komunikacji pracowniczej. Drogi mają zły stan techniczny – występują znaczne ubytki nawierzchni, nie ma odpowiedniego odwodnienia, a oświetlenie uliczne funkcjonuje w stopniu niedostatecznym. Brak odpowiedniej infrastruktury ogranicza możliwości lokalizacji nowych inwestycji w strefie oraz utrudnia dojazd przedsiębiorcom. Stanowi to barierę rozwoju gospodarczego oraz wpływa negatywnie na jakość życia mieszkańców. Realizacja przedsięwzięcia ma zatem na celu poprawę dostępności komunikacyjnej strefy, bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz warunków funkcjonowania przedsiębiorstw.	Celem projektu jest modernizacja i rozbudowa układu drogowego obsługującego teren Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, co przyczyni się do zwiększenia inwestycyjnych, poprawy bezpieczeństwa i płynności ruchu drogowego, wzmocnienia potencjału gospodarczego gminy, tworzenia sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy, ograniczenia negatywnego wpływu ruchu ciężarowego na otoczenie.	W ramach projektu planuje się wykonanie następujących prac: przebudowę i modernizację istniejących dróg dojazdowych do WSSE, budowę nowych odcinków dróg wewnętrznych zapewniających pełną obsługę komunikacyjną przedsiębiorstw, wykonanie nawierzchni asfaltowych o nośności dostosowanej do ruchu modernizację chodników i ścieżek pieszo-rowerowych, wykonanie systemu odwodnienia dróg, budowę miejsc postojowych, budowę oświetlenia ulicznego energooszczędnego (LED), wprowadzenie elementów małej architektury i zieleni drogowej, wykonanie oznakowania poziomego i pionowego.	Rezultaty rzeczowe: Przebudowa i modernizacja dróg gminnych obsługujących teren WSSE, wykonanie pełnego oświetlenia LED na długości modernizowanych dróg. Rezultaty społeczne: Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej strefy i przyciągnięcie nowych przedsiębiorstw, poprawa warunków pracy i dojazdu dla pracowników przedsiębiorstw zlokalizowanych w strefie, stworzenie warunków do powstania nowych miejsc pracy, poprawa bezpieczeństwa i komfortu użytkowników dróg.	250	1,4	–	Długość drogi: 995 mb	Układ drogowy obsługujący teren Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej zostanie zaprojektowany z zastosowaniem zasady uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2029	2031	7 500 000	Tak	–	UE
2	Rewitalizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizowanym	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Główna, 1 Maja	Główna: 74, 104/3, 42,49,51,5 3,37,31,29 ,25,19,21, 1 Maja: 248, 291, 297/3, 297/1, 1,2,6,9,13, 15,17,21,2 5,29,30 (obrzeż Zakrze), 169, 190/17, 190/1, 173/11, 175, 176/9, 176/1, 178/8, 178/25, 187, 179/6, 178/5 (obrzeż Stary Zdrój), 251 (obrzeż Nowy Zdrój)	Tak	–	sfera techniczna	Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności i infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 3.1. Modernizacja i uporządkowanie infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych obszarów rewitalizacji	Na obszarach objętych rewitalizacją występuje znaczna liczba budynków mieszkalnych wielorodzinnych w złym stanie technicznym. Obiekty te charakteryzują się m.in.: zniszczonymi elewacjami, niebezpieczną stolarką okienną i drzwiową, przestarzałymi instalacjami oraz brakiem izolacji termicznej. Część budynków wymaga również napraw konstrukcyjnych oraz modernizacji dachów i klatek schodowych. Stan techniczny zasobów mieszkaniowych negatywnie wpływa na wizerunek obszarów oraz jakość życia mieszkańców. Występują wysokie koszty ogrzewania, niedogrzanie mieszkań i niska efektywność energetyczna budynków. Ponadto taki stan infrastruktury potęguje poczucie marginalizacji społecznej i ogranicza aktywność mieszkańców. Realizacja projektu ma na celu przywrócenie właściwego stanu technicznego, poprawę efektywności energetycznej i estetyki budynków, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz podniesienie komfortu życia mieszkańców.	Celem projektu jest kompleksowa poprawa stanu technicznego, funkcjonalnego i estetycznego wielorodzinnych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizowanych, w tym zwiększenie ich efektywności energetycznej oraz podniesienie jakości przestrzeni zamieszkania. Cele szczegółowe: poprawa bezpieczeństwa technicznego i warunków mieszkaniowych, zmniejszenie kosztów eksploatacji budynków poprzez rewitalizację lub termomodernizację, podniesienie estetyki zabudowy i wizerunku obszarów rewitalizowanych, przeciwdziałanie degradacji społeczno-przestrzennej i zjawiskom wykluczenia.	W ramach projektu przewiduje się przeprowadzenie kompleksowych prac modernizacyjnych i remontowych w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych, obejmujących m.in.: termomodernizację lub rewitalizację budynków – ocieplenie ścian, stropów i dachów, remont elewacji wraz z wykonaniem nowej kolorystyki i detali architektonicznych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację instalacji wewnętrznych (elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, grzewczej, gazowej – w zależności od potrzeb), remont klatek schodowych, wdrożenie elementów poprawiających dostępność dla osób starszych i z niepełnosprawnościami (pochylnie, poręcze).	Rezultaty rzeczowe: Rewitalizacja lub termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, ocieplenie ścian zewnętrznych, wymiana okien i drzwi zewnętrznych, odnowienie klatek schodowych, zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną, redukcja emisji CO ₂ . Rezultaty społeczne: Poprawa komfortu i jakości życia mieszkańców, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i estetyki otoczenia, wzmocnienie tożsamości lokalnej i integracji społecznej, aktywizacja wspólnot mieszkaniowych do dalszych działań rewitalizacyjnych.	900	–	21	–	Rewitalizacje budynków zostaną zaprojektowane z zastosowaniem zasady uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2029	2034	21 000 000	Tak	–	UE	
3	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w ciągu ulic: Fabryczna, Wojska Polskiego, Jurija Gagarina, Ks. Jerzego Popiełuszk i, Obrońców Pokoju, Tkacka	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Fabryczna, Wojska Polskiego, Jurija Gagarina, Ks. Jerzego Popiełuszk i, Obrońców Pokoju, Tkacka	419/2, 425/6, 433/10, 438/3, 438/9, 339/68, 429/2, 429/5 (obrzeż Zakrze)	Tak	–	sfera przestrzenna o funkcjonalności	Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności i infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 3.1. Modernizacja i uporządkowanie infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych obszarów rewitalizacji	Obszar objęty projektem charakteryzuje się niezagospodarowaną przestrzenią publiczną, brakiem spójnej infrastruktury rekreacyjnej oraz niskim standardem estetycznym i funkcjonalnym. Stan obecny nie sprzyja integracji społecznej, aktywnemu wypoczynkowi ani budowaniu więzi lokalnych. Brakuje bezpiecznych i estetycznych przestrzeni wspólnych, co pogłębia negatywne zjawiska społeczne typowe dla obszarów wymagających rewitalizacji – m.in. niską aktywność społeczną, izolację i spadek atrakcyjności mieszkaniowej obszaru rewitalizowanego. Realizacja projektu ma na celu odnowienie i przywrócenie jej funkcji społecznych i rekreacyjnych oraz poprawę jakości życia mieszkańców.	Celem projektu jest stworzenie funkcjonalnej, estetycznej i bezpiecznej przestrzeni publicznej w ciągu ulic: Fabryczna, Wojska Polskiego, Jurija Gagarina, Ks. Jerzego Popiełuszk i, Obrońców Pokoju i Tkacka, sprzyjającej integracji mieszkańców i podniesieniu jakości życia. Cele szczegółowe: poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni wspólnych, stworzenie warunków do rekreacji i wypoczynku dla różnych grup wiekowych, zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu użytkowania przestrzeni, wzmocnienie więzi sąsiedzkich i aktywizacja społeczność lokalnej, poprawa wizerunku otoczenia i zwiększenie atrakcyjności mieszkaniowej.	W ramach projektu przewiduje się wykonanie kompleksowych prac związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, obejmujących m.in.: budowę i modernizację dojazdów do budynków mieszkalnych (chodniki, schody, podjazdy dla osób z niepełnosprawnościami), utworzenie i montaż boksów śmietnikowych w estetycznej formie, dostosowanych do zasad selektywnej zbiórki odpadów, modernizacja placu zabaw i boiska z bezpieczną nawierzchnią i wyposażeniem dla dzieci w różnym wieku, nasadzenia zieleni – drzewa, krzewy ozdobne, byliny i trawniki, montaż elementów małej architektury, takich jak ławki, kosze na śmieci, stojaki rowerowe, przebudowę murków oporowych, urządzenie miejsc rekreacji i wypoczynku – strefa relaksu dla dorosłych i seniorów, siłownia plenerowa, urządzenie miejsc parkingowych.	Rezultaty rzeczowe: Uporządkowanie i zagospodarowanie terenów publicznych, modernizacja placu zabaw, boiska i siłowni plenerowej, wykonanie nowych boksów śmietnikowych o nowym standardzie, nasadzenie drzew i krzewów ozdobnych, montaż ławek, koszy na śmieci, stojaków rowerowych, budowa miejsc parkingowych, remont murów oporowych. Rezultaty społeczne: Poprawa jakości życia mieszkańców, zwiększenie aktywności społecznej i integracji mieszkańców wokół nowych przestrzeni wspólnych, podniesienie atrakcyjności terenów mieszkaniowych i wizerunku otoczenia, zwiększenie liczby użytkowników przestrzeni publicznych (dzieci, rodzin, seniorów), przeciwdziałanie procesom degradacji społecznej i przestrzennej.	800	3,3	–	–	Zagospodarowanie terenu zostanie zaprojektowane z zastosowaniem zasady uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2028	2031	7 000 000	Tak	–	UE	

Lp.	Nazwa projektu	Dane wnioskodawcy	Projekt realizowany w partnerstwie	Nazwa partnerów	Miejsce realizacji projektu					Projekt realizowany na obszarze objętym rewitalizacją	Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji	Typ projektu	Cel Gminnego Programu Rewitalizacji	Kierunek działań rewitalizacyjnych	Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Cel projektu	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny prognozowanych rezultatów				Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami	Planowany rok rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia	Planowany rok zakończenia realizacji przedsięwzięcia	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Planowane źródła finansowania przedsięwzięcia		
					Miejscowość	Kod pocztowy	Ulica	nr budynku	nr działki										Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji objęta projektem [osoby]	Powierzchnia terenów rewitalizowanych objętych projektem [ha]	Liczba budynków publicznych podanych do rewitalizacji objętych projektem [szt.]	Wskaźnik własny					Środki własne	Krajowe środki pomocowe	Zagraniczne środki pomocowe
4	Przygotowanie terenów poprzemysłowych w celu nadania im nowych funkcji	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Fabryczna		438/65, 438/66 obręb Zakrze	Tak	–	sfera gospodarcza	Cel 2. Wzmacnianie potencjału gospodarczego obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 2.1. Rozwój przedsiębiorczości lokalnej i rynku pracy dla rozwoju obszarów rewitalizacji	Na obszarze objętym rewitalizacją znajdują się zaniedbane budynki poprzemysłowe, które utraciły swoją pierwotną funkcję gospodarczą. Obiekty te pozostają nieużytkowane, w złym stanie technicznym i estetycznym, co wpływa negatywnie na wizerunek otoczenia oraz stanowi barierę dla dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego tej części Kudowy-Zdroju. Zły stan techniczny budynków to nie tylko problem infrastrukturalny, ale również społeczny — ogranicza możliwości lokalnej przedsiębiorczości, zatrudnienia oraz realizacji inicjatyw społecznych. Realizacja projektu ma na celu przygotowanie terenu do pełnienia nowych funkcji gospodarczych.	Celem głównym projektu jest przygotowanie terenów poprzemysłowych w Kudowie-Zdroju w sposób umożliwiający ich ponowne wykorzystanie na potrzeby społeczno-gospodarcze miasta. Cele szczegółowe: stworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i ekonomii społecznej, przeciwdziałanie degradacji przestrzeni miejskiej, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru, stworzenie miejsc pracy na zrewitalizowanym obszarze.	Prace rozbiórkowe, doprowadzenie infrastruktury technicznej, przygotowanie terenu pod przyszłe funkcje gospodarcze.	Rezultaty rzeczowe: rewitalizacja terenów poprzemysłowych, zagospodarowanie terenu zewnętrznego, instalacja infrastruktury technicznej Rezultaty społeczne i gospodarcze: aktywizacja gospodarcza obszaru poprzez wsparcie lokalnych inicjatyw biznesowych, powstanie nowych miejsc pracy i zwiększenie zatrudnienia, poprawa jakości przestrzeni publicznej i wizerunku miasta, ponowne włączenie zdegradowanych terenów w życie społeczno-gospodarcze miasta.	250	0,14	–	–	Teren poprzemysłowy zostanie zaprojektowany z zastosowaniem zasady uniwersalności jako obszar dostępny dla wszystkich użytkowników.	2028	2029	1 000 000	Tak	–	UE
5	Rewitalizacja budynku dworca PKP w Kudowie-Zdroju wraz z terenem przyległym	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Główna	23	17/5 (obręb Zakrze)	Tak	–	sfera przestrzenna o funkcjonalności	Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 3.2. Poprawa mobilności, dostępności technicznej i funkcjonalnej oraz jakości środowiska na terenie obszarów rewitalizacji	Budynek dworca kolejowego w Kudowie-Zdroju, jest obiektem o znaczeniu komunikacyjnym i architektonicznym, od wielu lat znajduje się w złym stanie technicznym i funkcjonalnym. Obiekt jest częściowo wyłączony z użytkowania, a jego infrastruktura nie odpowiada współczesnym standardom obsługi podróżnych ani potrzebom mieszkańców i turystów. Teren przyległy do dworca jest zaniedbany, zniszczony, nieuporządkowany i nieprzyjazny dla pieszych. Brakuje czytelnej organizacji ruchu, estetycznych ciągów komunikacyjnych, zieleni oraz elementów małej architektury. Stan obiektu i jego otoczenia wpływa negatywnie na wizerunek Kudowy-Zdroju – uzdrowiskowego miasta o charakterze turystycznym. Zamiast stanowić wizytówkę miejscowości, dworzec obecnie pogłębia wrażenie degradacji przestrzennej i obniża atrakcyjność miasta dla odwiedzających. Projekt ma na celu przywrócenie obiektowi jego funkcji komunikacyjnych i społecznych oraz uczynienie z dworca nowoczesnego, wielofunkcyjnego centrum obsługi podróżnych i mieszkańców.	Celem projektu jest kompleksowa rewitalizacja budynku dworca PKP w Kudowie-Zdroju oraz zagospodarowanie terenu przyległego w sposób, który połączy funkcje komunikacyjne, społeczne i turystyczne. Cele szczegółowe: przywrócenie wartości użytkowej, technicznej i estetycznej budynku dworca, stworzenie bezpiecznej, dostępnej i przyjaznej przestrzeni publicznej wokół obiektu, zapewnienie wysokiego standardu obsługi pasażerów i turystów, adaptacja części pomieszczeń dworca do nowych funkcji społeczno-kulturalnych, wzmocnienie roli dworca jako lokalnego centrum transportu, poprawa wizerunku miasta i atrakcyjności Kudowy-Zdroju jako uzdrowiska i miejscowości turystycznej.	Projekt obejmuje kompleksowe prace modernizacyjne, konserwatorskie i urbanistyczne, w tym: 1. remont i modernizację budynku dworca, obejmującą: odtworzenie elewacji wraz z detalami architektonicznymi, remont dachu, stropów, stolarki okiennej i drzwiowej, odnowienie wnętrza, modernizację instalacji technicznych, montaż energooszczędnego oświetlenia, dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 2. nadanie nowych funkcji społecznych i turystycznych, np.: punkt informacji turystycznej, poczekalnia kulturalna. 3. zagospodarowanie terenu przyległego do dworca, w tym: budowę i modernizację chodników, dojść i parkingów, stworzenie strefy pieszej z elementami małej architektury (ławki, kosze, stojaki rowerowe), uporządkowanie zieleni (nasadzenia drzew i krzewów, rabaty, trawniki), montaż oświetlenia i monitoringu.	Rezultaty rzeczowe: Rewitalizacja i adaptacja budynku dworca, zagospodarowanie terenu przyległego, wykonanie nowych ciągów pieszko-komunikacyjnych, nasadzenie drzew i krzewów ozdobnych, powstanie nowej strefy rekreacyjnej wokół dworca, poprawa dostępności komunikacyjnej i wizerunku miasta. Rezultaty społeczne: Zwiększenie liczby użytkowników obiektu i terenów przyległych, stworzenie przestrzeni przyjaznej turystom i mieszkańcom, aktywizacja społeczna poprzez nowe funkcje dworca (np. punkt informacji lokalnej), wzrost atrakcyjności Kudowy-Zdroju jako uzdrowiska i miejscowości o wysokich walorach turystycznych.	1350	0,31	1	–	Budynek dworca PKP i teren przyległy zostanie zaprojektowany z zastosowaniem zasady uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2030	2032	7 000 000	Tak	–	UE
6	Przystosowanie pomieszczeń w Kudowskim Centrum Kultury i Sportu na cele realizacji programu sportowego	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Główna	43	111/9, 111/4 (obręb Zakrze)	Tak	–	sfera techniczna	Cel 1. Wzmacnianie sfery społecznej – integracja, aktywizacja i poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 1.1. Rozwój infrastruktury i usług społecznych sprzyjających integracji mieszkańców obszarów rewitalizacji	Kudowskie Centrum Kultury i Sportu pełni ważną funkcję integracyjną i kulturalną w życiu lokalnej społeczności. Jednak obecnie część pomieszczeń w obiekcie jest niedostosowana do prowadzenia działań społecznych, edukacyjnych i aktywizujących różne grupy mieszkańców. Pomieszczenia wymagają modernizacji technicznej, przystosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz dostosowania do współczesnych standardów prowadzenia zajęć warsztatowych, spotkań i szkoleń. Brak odpowiedniej infrastruktury ogranicza możliwości realizacji lokalnych inicjatyw społecznych, projektów edukacyjnych czy integracyjnych, szczególnie dla dzieci, seniorów i osób zagrożonych wykluczeniem. Projekt ma rozwiązać problem braku odpowiedniej bazy lokalowej do prowadzenia programów społecznych wspierających integrację mieszkańców, osób niepełnosprawnych, rozwój kompetencji i aktywizację lokalnej społeczności w obszarze rewitalizowanym.	Celem projektu jest stworzenie nowoczesnej, funkcjonalnej i dostępnej przestrzeni w Kudowskim Centrum Kultury i Sportu, umożliwiającej realizację programów społecznych, edukacyjnych i kulturalnych skierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Cele szczegółowe: poprawa warunków infrastrukturalnych dla działań społecznych i integracyjnych, zwiększenie dostępności oferty KCKiS dla mieszkańców o różnych potrzebach, aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez rozwój programów edukacyjno-kulturalnych, włączenie w życie lokalnej społeczności osób zagrożonych wykluczeniem, wzmocnienie roli KCKiS jako lokalnego centrum działań społecznych.	W ramach projektu przewiduje się realizację następujących zadań: remont i modernizację pomieszczeń, dostosowanie przestrzeni i sal do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (m.in. budowa windy), wyposażenie sal w nowoczesny sprzęt multimedialny i meble umożliwiające prowadzenie warsztatów, spotkań i zajęć grupowych, warsztatów, szkoleń i wydarzeń społecznych, urządzenie sali wielofunkcyjnej, aranżację przestrzeni rekreacyjno-integracyjnej (kąpielnia kawowy, strefa relaksu, ekspozycje lokalnych inicjatyw), wykonanie niezbędnych prac instalacyjnych – elektrycznych, wentylacyjnych, sanitarnych.	Rezultaty rzeczowe: modernizacja i przystosowanie pomieszczeń w Kudowskim Centrum Kultury i Sportu, stworzenie nowej sali wielofunkcyjnej przystosowanej do realizacji programów społecznych, wyposażenie przestrzeni w sprzęt multimedialny i meble modułowe, pełne dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zwiększenie liczby organizowanych wydarzeń i spotkań. Rezultaty społeczne: zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców i integracji międzypokoleniowej, włączenie osób zagrożonych wykluczeniem w życie społeczności lokalnej, wzmocnienie kompetencji społecznych i zawodowych uczestników programów, poprawa wizerunku KCKiS jako nowoczesnego i otwartego ośrodka aktywności lokalnej, stworzenie przestrzeni sprzyjającej rozwojowi inicjatyw obywatelskich i partnerstw społecznych.	8700	–	1	–	Rewitalizacja budynku KCKiS zostanie zaprojektowana z zastosowaniem zasady uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników, poprzez m.in. budowę windy.	2029	2031	4 000 000	Tak	–	UE

Lp.	Nazwa projektu	Dane wnioskodawcy	Projekt realizowany w partnerstwie	Nazwa partnerów	Miejsce realizacji projektu					Projekt realizowany na obszarze objętym rewitalizacją	Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji	Typ projektu	Cel Gminnego Programu Rewitalizacji	Kierunek działań rewitalizacyjnych	Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Cel projektu	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny prognozowanych rezultatów				Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami	Planowany rok rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia	Planowany rok zakończenia realizacji przedsięwzięcia	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Planowane źródła finansowania przedsięwzięcia		
					Miejscowość	Kod pocztowy	Ulica	nr budynku	nr działki										Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji objęta projektem [osoby]	Powierzchnia terenów rewitalizowanych objętych projektem [ha]	Liczba budynków publicznych podanych do rewitalizacji objętych projektem [szt.]	Wskaźnik własny					Środki własne	Krajowe środki pomocowe	Zagraniczne środki pomocowe
7	Zagospodarowanie terenu Kudowskiego Centrum Kultury i Sportu	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Główna	43, 43a	111/9, 111/4 (obręb Zakrze)	Tak	–	sfera przestrzenna o funkcjonalności	Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 3.1. Modernizacja i uporządkowanie infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych obszarów rewitalizacji	Teren przyległy do Kudowskiego Centrum Kultury i Sportu jest obecnie słabo zagospodarowany i nie spełnia funkcji reprezentacyjnych ani rekreacyjnych. Brakuje tam atrakcyjnych przestrzeni publicznych, które sprzyjałyby integracji mieszkańców, organizacji wydarzeń plenerowych oraz aktywnemu wypoczynkowi. Zieleni jest zaniedbana, brak jest infrastruktury technicznej i małej architektury. Brak odpowiedniego oświetlenia i wyposażenia ogranicza możliwość wykorzystania terenu przez mieszkańców i użytkowników obiektu, szczególnie w godzinach wieczornych. Stan ten negatywnie wpływa na wizerunek KCKiS – miejsca pełniącego ważną rolę w życiu społecznym i kulturalnym Kudowy-Zdroju. Niewystarczające zagospodarowanie otoczenia obniża funkcjonalność centrum i ogranicza jego potencjał do pełnienia roli integrującej przestrzeni publicznej. Projekt ma na celu przywrócenie atrakcyjności i użyteczności terenowi wokół KCKiS, tak aby stał się on przyjaznym miejscem spotkań, rekreacji i wydarzeń kulturalnych.	Celem projektu jest kompleksowe zagospodarowanie terenu Kudowskiego Centrum Kultury i Sportu, w sposób sprzyjający integracji społecznej, rekreacji oraz organizacji wydarzeń kulturalnych i sportowych na świeżym powietrzu. Cele szczegółowe: poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni wokół KCKiS, stworzenie bezpiecznej, przyjaznej i dostępnej przestrzeni publicznej, zwiększenie atrakcyjności KCKiS jako lokalnego centrum życia społecznego, rozwój infrastruktury rekreacyjno-kulturalnej w obszarze rewitalizowanym, wzmocnienie integracji mieszkańców i pobudzenie aktywności lokalnej.	W ramach projektu przewiduje się realizację następujących prac: wykonanie nowych bezbarierowych ciągów pieszych, alejek i dojść do obiektu, utworzenie placu do organizacji imprez plenerowych, koncertów i wydarzeń kulturalnych, budowę oświetlenia zewnętrznego (lampy LED), montaż elementów małej architektury urządzenie terenów zielonych – nasadzenia drzew, krzewów, kwiatów oraz trawników, stworzenie strefy rekreacji – np. plac zabaw, stoliki do gier, wykonanie miejsc postojowych i uporządkowanie dostępności komunikacyjnej w otoczeniu budynku.	Rezultaty rzeczowe: zagospodarowanie terenu wokół KCKiS, wykonanie nowych ciągów pieszych i terenów rekreacyjnych, nasadzenie drzew i krzewów ozdobnych, montaż małej architektury oraz oświetlenia, utworzenie placu do organizacji wydarzeń plenerowych i strefy aktywności, zwiększenie liczby organizowanych przez KCKiS. Rezultaty społeczne: poprawa jakości przestrzeni publicznej w centrum miasta, zwiększenie integracji i aktywności mieszkańców poprzez korzystanie z nowej infrastruktury, poprawa wizerunku Kudowy-Zdroju jako uzdrowiska dbającego o estetykę i funkcjonalność przestrzeni, wzmocnienie roli KCKiS jako ośrodka lokalnej kultury, sportu i życia społecznego, stworzenie przestrzeni przyjaznej mieszkańcom, turystom i rodzinom z dziećmi, przeciwdziałanie zjawiskom społecznym wynikającym z braku atrakcyjnych przestrzeni wspólnych.	8700	0,74	–	–	Zagospodarowanie przestrzeni zostanie zaprojektowane z zastosowaniem zasady uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2028	2029	1 000 000	Tak	–	UE
8	Poprawa jakości życia mieszkańców w ul. Brzozowie poprzez budowę sieci wodnej i kanalizacyjnej oraz przebudowę drogi	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Brzozowie		500/25, 500/20, 500/19, 500/24, 630/2, 500/17, 500/27, obręb Stone, 18, 74, 220, 230, 234, 233, 232, 231/2, 231/1, 194/1, 194/4, 194/3, 195/1, 198, 214/6, 210/3, 210/4, 276, 349, 341, 319, 281, 185, 192, 270, 271/4, 271/6, 272, 214/5, 245, 117, 213, 215, 235/2, 229, obręb Brzozowie	Tak	–	sfera przestrzenna o funkcjonalności	Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 3.1. Modernizacja i uporządkowanie infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych obszarów rewitalizacji	Ulica Brzozowie boryka się z problemem niedostatecznie rozwiniętej infrastruktury technicznej i drogowej. Cała zabudowa mieszkalna nie posiada dostępu do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Projektowana sieć kanalizacyjna i wodociągowa przebiega w istniejącej drodze, co wymaga odtworzenia nawierzchni ciągu komunikacyjnego. Niski standard infrastruktury technicznej i drogowej wpływa negatywnie na komfort życia mieszkańców, bezpieczeństwo ruchu samochodowego, rowerowego i pieszego oraz atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną.	Celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców ul. Brzozowie poprzez rozwój infrastruktury technicznej, zapewniającej dostęp do wody pitnej, kanalizacji sanitarnej i bezpiecznej drogi dojazdowej i rowerowej. Cele szczegółowe: budowa nowoczesnej sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej, przebudowa drogi gminnej wraz z poprawą odwodnienia i bezpieczeństwa ruchu, poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do usług publicznych, ochrona środowiska naturalnego poprzez likwidację szamb i poprawę gospodarki wodno-ściekowej, podniesienie atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej na ul. Brzozowie.	Projekt obejmuje realizację dwóch głównych zadań inwestycyjnych: 1. Budowę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej: budowę sieci kanalizacji sanitarnej, budowę sieci wodociągowej, montaż przyłączy do posesji, studzienek i urządzeń uzbrojenia technicznego, wykonanie przepompowni ścieków wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą. 2. Przebudowę drogi gminnej: wykonanie nowej konstrukcji jezdni z nawierzchnią bitumiczną, budowę ścieżki rowerowej, budowę poboczy, zjazdów i odwodnienia drogi, montaż oświetlenia ulicznego typu LED, uporządkowanie zieleni przydrożnej i elementów małej architektury (np. ławki, wiaty przystankowe).	Rezultaty rzeczowe: budowa sieci kanalizacyjnej oraz sieci wodociągowej, przebudowa drogi gminnej, wykonanie przyłączy kanalizacyjnych i przyłączy wodociągowych, montaż nowego oświetlenia ulicznego, zapewnienie dostępu do sieci wodno-kanalizacyjnej. Rezultaty społeczne i środowiskowe: znacząca poprawa jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do podstawowych usług komunalnych, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, rowerowego i pieszego, ograniczenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego, poprawa estetyki przestrzeni i wizerunku miejscowości, wzrost atrakcyjności inwestycyjnej ul. Brzozowie.	200	–	–	Długość sieci kanalizacyjnej j: 5150 mb Długość sieci wodociągowej j: 3500 mb Długość drogi: 990 mb	Infrastruktura drogowa zostanie zaprojektowana z zastosowaniem zasady uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2028	2031	20 000 000	Tak	–	UE

Lp.	Nazwa projektu	Dane wnioskodawcy	Projekt realizowany w partnerstwie	Nazwa partnerów	Miejsce realizacji projektu					Projekt realizowany na obszarze objętym rewitalizacją	Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji	Typ projektu	Cel Gminnego Programu Rewitalizacji	Kierunek działań rewitalizacyjnych	Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Cel projektu	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny prognozowanych rezultatów				Dostępność dla osób ze szczególnymi i potrzebami	Planowany rok rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia	Planowany rok zakończenia realizacji przedsięwzięcia	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Planowane źródła finansowania przedsięwzięcia		
					Miejscowość	Kod pocztowy	Ulica	nr budynku	nr działki										Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji objętym projektem [osoby]	Powierzchnia terenów rewitalizowanych objętych projektem [ha]	Liczba budynków publicznych podanych do rewitalizacji objętych projektem [szt.]	Wskaźnik własny					Środki własne	Krajowe środki pomocowe	Zagraniczne środki pomocowe
9	Modernizacja budynku świetlicy środowiskowej na ul. Brzozowie w celu realizacji programu społecznego	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Brzozowie	17	273 i 271/1 (obrub Brzozowie)	Tak	–	sfera techniczna	Cel 1. Wzmacnianie sfery społecznej – integracja, aktywizacja i poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 1.1. Rozwój infrastruktury i usług społecznych sprzyjających integracji mieszkańców obszarów rewitalizacji	Świetlica środowiskowa w Brzozowie stanowi ważne miejsce integracji lokalnej społeczności, szczególnie dzieci i młodzieży. Obecny stan techniczny obiektu jest jednak niezadawalający – budynek wymaga gruntownej modernizacji oraz dostosowania do aktualnych standardów bezpieczeństwa, dostępności i efektywności energetycznej. Wewnątrz świetlicy brakuje odpowiedniego wyposażenia oraz przestrzeni przystosowanej do prowadzenia różnorodnych form działań społecznych, edukacyjnych i integracyjnych. Brak także udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami, co ogranicza możliwości korzystania z obiektu przez wszystkich mieszkańców. Zły stan techniczny i ograniczona funkcjonalność świetlicy negatywnie wpływają na ofertę społeczną i kulturalną obszaru oraz ograniczają rozwój aktywności społecznej na ul. Brzozowie. Projekt ma na celu stworzenie nowoczesnego, przyjaznego i dostępnego miejsca do realizacji programów społecznych, edukacyjnych i integracyjnych, które będą wspierały rozwój społeczności lokalnej.	Celem projektu jest modernizacja i dostosowanie świetlicy środowiskowej na ul. Brzozowie do realizacji programów społecznych i edukacyjnych, służących integracji mieszkańców oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. Cele szczegółowe: poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektu, zapewnienie bezpiecznych i komfortowych warunków użytkowania, zwiększenie dostępności świetlicy dla wszystkich grup mieszkańców, w tym osób z niepełnosprawnościami, rozwój działań społecznych, edukacyjnych i kulturalnych.	W ramach projektu przewiduje się kompleksową modernizację budynku świetlicy, obejmującą: 1. prace budowlano-remontowe: docieplenie ścian zewnętrznych i dachu, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację instalacji elektrycznej, grzewczej i wodno-kanalizacyjnej, remont wnętrz (posadzki, ściany, sufity), odnowienie elewacji i wykonanie izolacji; 2. dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami: wykonanie pochylni, odpowiednie oznakowanie; 3. wyposażenie świetlicy: zakup mebli, sprzętu multimedialnego, komputerowego, nagłośnieniowego i dydaktycznego, stworzenie strefy warsztatowej, rekreacyjnej i edukacyjnej; 4. zagospodarowanie terenu wokół budynku: utwardzenie dojeżdżalisk i chodników, montaż elementów małej architektury (ławki, kosze, stojaki rowerowe), uporządkowanie i zazielenienie otoczenia.	Rezultaty rzeczowe: termomodernizacja budynku świetlicy, dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zakup i montaż nowego wyposażenia (meble, sprzęt komputerowy i multimedialny), zagospodarowanie terenu, utworzenie nowoczesnej przestrzeni dla realizacji programów społecznych i edukacyjnych. Rezultaty społeczne: zwiększenie liczby uczestników działań społecznych i kulturalnych na ul. Brzozowie, poprawa integracji mieszkańców i wzrost aktywności lokalnej, stworzenie przyjaznego miejsca spotkań, podniesienie jakości życia mieszkańców, wzmocnienie roli świetlicy jako centrum lokalnej aktywności.	200	–	1	–	Budynek świetlicy zostanie zaprojektowany z zastosowaniem zasady uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2028	2030	800 000	Tak	–	UE
10	Modernizacja a ul. 1 Maja w Kudowie-Zdroju wraz z oświetleniem	Gmina Kudowa-Zdrój	Tak	Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu	Kudowa-Zdrój	57-350	1 Maja		24 obręb Nowy Zdrój	Tak	–	sfera przestrzenna o funkcjonalności	Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 3.2. Poprawa mobilności, dostępności komunikacyjnej oraz jakości środowiska na terenie obszarów rewitalizacji	Ulica 1 Maja w Kudowie-Zdroju stanowi jedną z ważniejszych dróg w układzie komunikacyjnym miasta – obsługuje zarówno ruch lokalny, jak i turystyczny, prowadząc w kierunku centrum uzdrowiska i do jednej z ważniejszych atrakcji w pobliżu miasta – Parku Narodowego Gór Stołowych. Obecnie jednak jej stan techniczny jest niezadawalający: nawierzchnia jest zniszczona, brak jest odpowiedniego oświetlenia ulicznego, co wpływa negatywnie na bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów i kierowców. Zły stan infrastruktury drogowej obniża estetykę przestrzeni publicznej i utrudnia komunikację mieszkańcom oraz turystom odwiedzającym Kudowę-Zdrój. Ulica 1 Maja wymaga modernizacji, aby spełniała współczesne standardy funkcjonalne, techniczne i wizualne, odpowiadające charakterowi miejscowości uzdrowskiej.	Celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa, estetyki i funkcjonalności ulicy 1 Maja w Kudowie-Zdroju poprzez kompleksową modernizację drogi budowę chodnika i ścieżki rowerowej oraz budowę nowoczesnego oświetlenia ulicznego. Cele szczegółowe: poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa infrastruktury drogowej, zapewnienie komfortowych warunków poruszania się dla pieszych, rowerzystów i kierowców, poprawa estetyki przestrzeni miejskiej w rejonie uzdrowskim, zwiększenie efektywności energetycznej poprzez zastosowanie oświetlenia LED, podniesienie atrakcyjności Kudowy-Zdroju.	W ramach projektu przewiduje się: 1. Modernizację drogi: wykonanie nowej konstrukcji jezdni o nawierzchni bitumicznej, budowę chodnika, budowę lub modernizację zjazdów do posesji, wykonanie odwodnienia, dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 2. Modernizację i rozbudowę oświetlenia ulicznego: demontaż starej infrastruktury oświetleniowej, montaż nowych słupów oświetleniowych z energooszczędnymi oprawami LED, wykonanie nowej linii kablowej oświetlenia, oświetlenie przejeżdżających pieszych w sposób poprawiający bezpieczeństwo. 3. Uporządkowanie zieleni w pasie drogowym, montaż elementów małej architektury (m.in. ławki, kosze na śmieci).	Rezultaty rzeczowe: przebudowa drogi, budowa chodnika wraz ze ścieżką rowerową, budowa oświetlenia ulicznego, poprawa odwodnienia, uporządkowanie zieleni i przestrzeni publicznej w otoczeniu drogi. Rezultaty społeczne i funkcjonalne: poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i użytkowników drogi, poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni miejskiej, zwiększenie atrakcyjności Kudowy-Zdroju jako uzdrowiska, poprawa dostępności komunikacyjnej dla osób z niepełnosprawnościami, podniesienie komfortu życia mieszkańców i wizerunku miasta jako nowoczesnej i zadbanej miejscowości turystycznej.	400	–	–	Długość drogi: 1000 mb	Infrastruktura drogowa zostanie zaprojektowana z zastosowaniem zasady uniwersalności i będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2028	2030	4 000 000	Tak	–	UE
11	Utworzenie deptaka śródmiejskiego w ciągu ul. Moniuszki	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Zdrojowa 24		29 (obrub Stary Zdrój), 494, 160/8 (obrub Czeremna)	Tak	–	sfera przestrzenna o funkcjonalności	Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 3.1. Modernizacja i uporządkowanie infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych obszarów rewitalizacji	Ulica Moniuszki w Kudowie-Zdroju stanowi ważny element układu komunikacyjnego i przestrzennego centrum miasta. Przestrzeń ta jest zdegradowana i nie spełnia funkcji reprezentacyjnych – nawierzchnia jest nierówna, a chodnik zniszczony. W tym rejonie miasta brakuje połączenia rowerowego pomiędzy ul. Kościuszki a centrum uzdrowiska. Stan obecny wpływa negatywnie na wizerunek centrum miasta i ogranicza jego potencjał turystyczny oraz gospodarczy. Odtworzenie deptaka turystycznego i ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Moniuszki przyczyni się do ożywienia społeczno-gospodarczego i estetycznego śródmieścia, przywracając mu dawny charakter i funkcję przestrzeni publicznej o wysokiej jakości.	Celem głównym projektu jest przywrócenie ulicy Moniuszki funkcji reprezentacyjnego deptaka śródmiejskiego wraz ze ścieżką rowerową, stanowiącego atrakcyjną przestrzeń publiczną dla mieszkańców, turystów i przedsiębiorców. Cele szczegółowe: poprawa estetyki i funkcjonalności centrum miasta, zwiększenie atrakcyjności Kudowy-Zdroju jako miejscowości uzdrowskiej, stworzenie przyjaznej przestrzeni do spacerów, spotkań i rekreacji, zwiększenie bezpieczeństwa i dostępności przestrzeni publicznej dla pieszych, rowerzystów i osób z niepełnosprawnościami, poprawa efektywności energetycznej i oświetlenia ulicznego.	W ramach projektu planuje się wykonanie deptaku na ul. Moniuszki wraz ze ścieżką rowerową, obejmującą: 1. Roboty budowlano-drogowe: wymiana istniejącej nawierzchni, przystosowaną do ruchu pieszo-rowerowego i ograniczonego ruchu pojazdów, wydzielenie pasa dla ruchu rowerowego, przebudowa dojeżdżalisk i posesji i budynków, budowa odwodnienia, modernizacja oświetlenia ulicznego – montaż energooszczędnych opraw LED, 2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej: montaż elementów małej architektury: ławek, koszy, stojaków rowerowych, donic z zielenią, pergoli, nasadzenia drzew i krzewów ozdobnych, remont murów oporowych. 3. Działania towarzyszące: dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością, montaż monitoringu wizyjnego i elementów poprawiających bezpieczeństwo.	Rezultaty rzeczowe: odtworzenie i zagospodarowanie deptaka wraz ze ścieżką rowerową, wymiana nawierzchni chodników, montaż ławek, koszy, stojaków rowerowych i punktów oświetleniowych LED, remont murów oporowych, posadzenie drzew i krzewów ozdobnych, utworzenie nowej strefy rekreacyjno-wypoczynkowej w centrum miasta. Rezultaty społeczne: ożywienie śródmieścia Kudowy-Zdroju i zwiększenie liczby odwiedzających, zwiększenie integracji społecznej i aktywności mieszkańców, poprawa jakości życia i atrakcyjności przestrzeni miejskiej, wzrost bezpieczeństwa pieszych i estetyki centrum, wzmocnienie wizerunku Kudowy-Zdroju, jako zadbanej miejscowości uzdrowskiej.	8700	–	–	Długość drogi: 1000 mb	Deptak śródmiejski wraz ze ścieżką rowerową zostaną zaprojektowane z zastosowaniem zasady uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2029	2031	7 000 000	Tak	–	UE

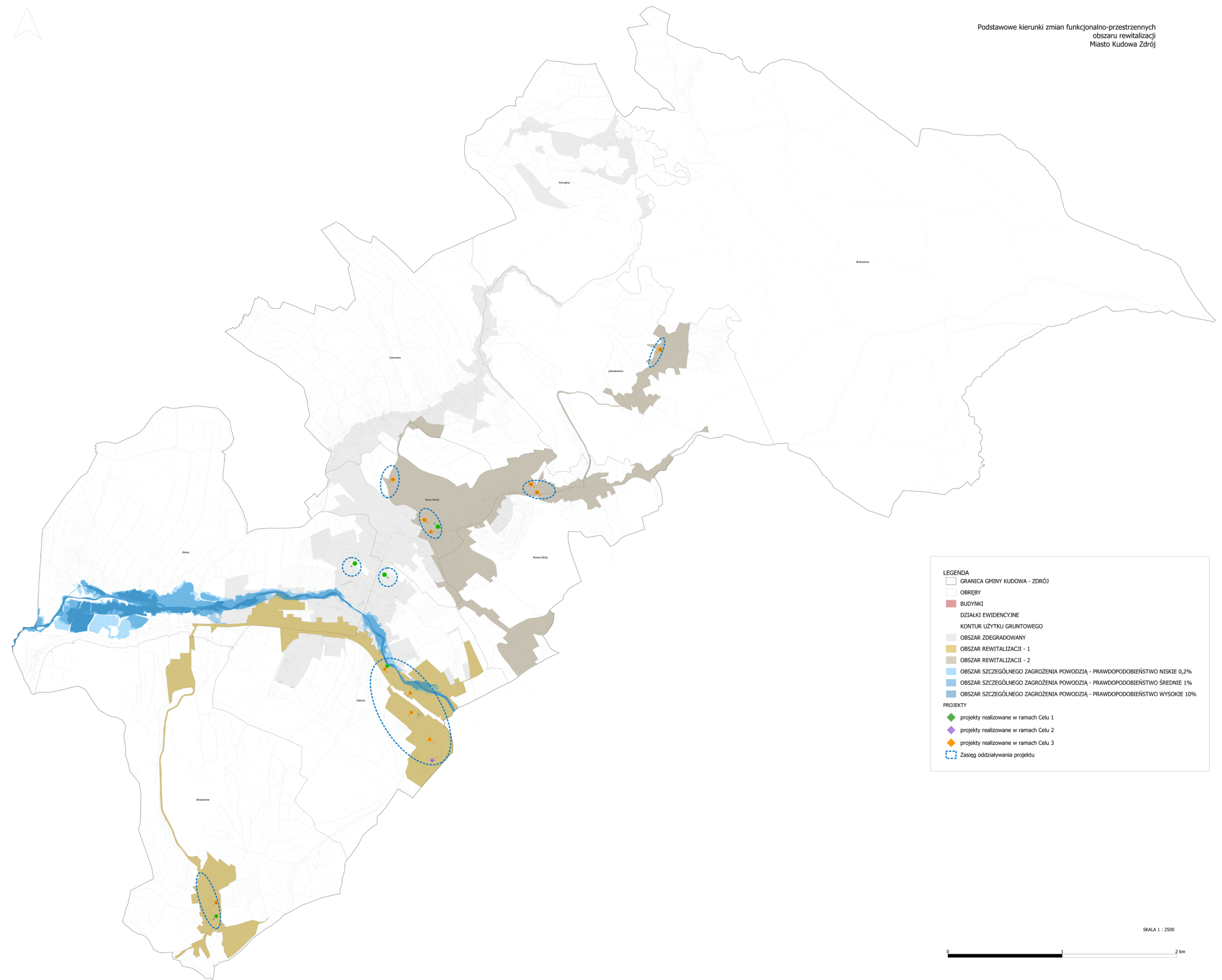
Lp.	Nazwa projektu	Dane wnioskodawcy	Projekt realizowany w partnerstwie	Nazwa partnerów	Miejsce realizacji projektu					Projekt realizowany na obszarze objętym rewitalizacją	Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji	Typ projektu	Cel Gminnego Programu Rewitalizacji	Kierunek działań rewitalizacyjnych	Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Cel projektu	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny prognozowanych rezultatów				Dostępność dla osób ze szczególnymi i potrzebami	Planowany rok rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia	Planowany rok zakończenia realizacji przedsięwzięcia	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Planowane źródła finansowania przedsięwzięcia		
					Miejscowość	Kod pocztowy	Ulica	nr budynku	nr działki										Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji objęta projektem [osoby]	Powierzchnia terenów rewitalizowanych objętych projektem [ha]	Liczba budynków publicznych podanych do rewitalizacji objętych projektem [szt.]	Wskaźnik własny					Środki własne	Krajowe środki pomocowe	Zagraniczne środki pomocowe
12	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w ciągu ul. 1 Maja	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	1 Maja		176/11, 178/17, 177/8, 178/19, 178/16, 178/8, 177/12, 177/11, 176/1, 176/9, 190/18, 190/23, 71/3, 73/3, 141/3, 141/1, 142/4, 141/2, 114, 111 (obręb Stary Zdrój)	Tak	–	sfera przestrzenna o funkcjonalności	Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 3.1. Modernizacja i uporządkowanie infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych obszarów rewitalizacji	Ulica 1 Maja w Kudowie-Zdroju jest jednym z centralnych ciągów komunikacyjnych miasta, łączącym obszary uzdrowiskowe, mieszkaniowe i usługowe. Pomimo dużego potencjału przestrzennego i lokalizacji w atrakcyjnej części miasta, teren wzdłuż ulicy jest obecnie niewykorzystany i mało przyjazny mieszkańcom oraz turystom. Brakuje miejsca, w którym turyści mogliby pozostawić samochody i rozpocząć zwiedzanie miasta i okolicznych szlaków. Przy ul. 1 Maja istnieje rezerwa terenu, która mogłaby pełnić te funkcje. Ponadto na obszarze brakuje miejsc sprzyjających spotkaniom, wypoczynkowi i integracji społecznej. Zieleń jest w dużej mierze zdegradowana, a przestrzeń publiczna nie spełnia współczesnych standardów estetycznych i funkcjonalnych. Osoby starsze, które stanowią znaczną część społeczności Kudowy-Zdroju, nie mają do dyspozycji dedykowanych, spokojnych i komfortowych przestrzeni do aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu w tej okolicy. Brak takich miejsc wpływa negatywnie na jakość życia, aktywność społeczną i integrację mieszkańców.	Celem projektu jest stworzenie atrakcyjnej i dostępnej przestrzeni publicznej w ciągu ul. 1 Maja, służącej integracji społecznej osób starszych, aktywizacji i funkcjonalności obszaru oraz obsługi ruchu turystycznego. Cele szczegółowe: zagospodarowanie terenu w sposób sprzyjający rekreacji i spotkaniom społecznym, stworzenie „parku 50+” – strefy wypoczynku i lekkiej aktywności fizycznej dla seniorów, podniesienie walorów estetycznych i przyrodniczych przestrzeni miejskiej, poprawa dostępności przestrzeni publicznych dla osób z ograniczoną mobilnością, integracja mieszkańców Kudowy-Zdroju, zwiększenie atrakcyjności turystycznej ulicy 1 Maja i całego obszaru rewitalizacji.	W ramach projektu przewiduje się: 1. Zagospodarowanie terenów zielonych wzdłuż ul. 1 Maja, obejmujące: uporządkowanie istniejącej zieleni i nasadzenia nowych drzew, krzewów i kwiatów, urządzenie trawników i rabat kwiatowych, zagospodarowanie przestrzeni wokół budynków wspólnot mieszkaniowych. 2. Stworzenie strefy „Park 50+” – dedykowanej osobom starszym: montaż urządzeń do lekkiej aktywności fizycznej (np. rowerk, orbitrek, twistery), montaż ławek z oparciem i stolików do gier plenerowych (szachy, warcaby), zadaszone pergole i altany do spotkań. 3. Utworzenie miejsc spotkań i odpoczynku dla wszystkich grup wiekowych: mała architektura (ławki, kosze, stojaki rowerowe), oświetlenie parkowe LED, montaż elementów dekoracyjnych. 4. Utworzenie strefy Park&Ride obsługującej ruch turystyczny w uzdrowisku.	Rezultaty rzeczowe: zagospodarowanie przestrzeni publicznej, nasadzenie drzew, krzewów i roślin ozdobnych, montaż ławek, koszy, stojaków na rowery, stworzenie nowej strefy rekreacyjno-wypoczynkowej „Park 50+”, instalacja nowego energooszczędnego oświetlenia LED, budowa strefy Park&Ride. Rezultaty społeczne: zwiększenie integracji społecznej mieszkańców poprzez wspólne korzystanie z nowej przestrzeni, aktywizacja osób starszych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców, wzrost atrakcyjności Kudowy-Zdroju dla turystów i kuracjuszy, poprawa estetyki przestrzeni publicznej i wizerunku miasta jako uzdrowiska.	400	2,8	–	–	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej zostanie zaprojektowane z zastosowaniem zasady uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2028	2030	5 000 000	Tak	–	UE
13	Zagospodarowanie przestrzeni małego parku w celu nadania mu funkcji społecznych	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Moniuszki		167/10, obręb Stary Zdrój	Tak	–	sfera przestrzenna o funkcjonalności	Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 3.1. Modernizacja i uporządkowanie infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych obszarów rewitalizacji	Na terenie objętym rewitalizacją znajduje się mały park miejski, który obecnie jest niezagospodarowany i mało wykorzystywany przez mieszkańców. Brakuje atrakcyjnej infrastruktury umożliwiającej rekreację, odpoczynek czy organizację wydarzeń społecznych. Park nie pełni dziś funkcji integracyjnej, a jego potencjał jako zielonej przestrzeni publicznej pozostaje niewykorzystany. Mieszkańcy z okolicy, w tym osoby starsze, rodziny z dziećmi oraz młodzież, nie mają w pobliżu przyjaznego miejsca spotkań i spędzania wolnego czasu. Brak jest małej architektury i atrakcyjnych nasadzeń. Projekt ma rozwiązać te problemy poprzez kompleksowe zagospodarowanie parku i przekształcenie go w nowoczesną, funkcjonalną i estetyczną przestrzeń społeczną, sprzyjającą integracji mieszkańców, rekreacji i odpoczynkowi.	Celem projektu jest nadanie małowartościowym terenom parkowym nowych funkcji społecznych i rekreacyjnych poprzez jego kompleksowe zagospodarowanie, uporządkowanie zieleni i stworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej dla wszystkich grup wiekowych. Cele szczegółowe: stworzenie bezpiecznego i estetycznego miejsca spotkań i odpoczynku, zwiększenie integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców, poprawa jakości przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym, wzmocnienie więzi sąsiedzkich poprzez wspólne użytkowanie przestrzeni, zwiększenie atrakcyjności turystycznej i estetycznej miasta, podniesienie poziomu bezpieczeństwa poprzez oświetlenie i monitoring.	W ramach projektu przewiduje się: 1. Prace przygotowawcze i porządkowe: oczyszczenie terenu parku, usunięcie zniszczonych elementów infrastruktury, uporządkowanie istniejącej zieleni i przycinka drzew, przygotowanie terenu pod nowe nasadzenia i nawierzchnie. 2. Zagospodarowanie przestrzeni parkowej: montaż małej architektury: ławek, koszy, stojaków rowerowych, utworzenie strefy zielonej z miejscami odpoczynku, montaż oświetlenia parkowego LED i elementów poprawiających bezpieczeństwo (monitoring), nowe nasadzenia drzew, krzewów i roślin ozdobnych, tworzące estetyczne i przyjazne środowisko.	Rezultaty rzeczowe: rewitalizacja przestrzeni publicznej, montaż ławek, koszy i punktów oświetlenia LED, nasadzenie drzew, krzewów i roślin ozdobnych, utworzenie nowej strefy rekreacyjno-społecznej w parku. Rezultaty społeczne: zwiększenie integracji społecznej i aktywizacji mieszkańców, poprawa jakości życia i estetyki przestrzeni miejskiej, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców, aktywizacja osób starszych i rodzin z dziećmi, wzmocnienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej Kudowy-Zdroju.	8700	0,56	–	–	Zagospodarowanie terenu zostanie zaprojektowane z zastosowaniem zasady uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2030	2032	1 000 000	Tak	–	UE

Lp.	Nazwa projektu	Dane wnioskodawcy	Projekt realizowany w partnerstwie	Nazwa partnerów	Miejsce realizacji projektu					Projekt realizowany na obszarze objętym rewitalizacją	Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji	Typ projektu	Cel Gminnego Programu Rewitalizacji	Kierunek działań rewitalizacyjnych	Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Cel projektu	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny prognozowanych rezultatów				Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami	Planowany rok rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia	Planowany rok zakończenia realizacji przedsięwzięcia	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Planowane źródła finansowania przedsięwzięcia		
					Miejscowość	Kod pocztowy	Ulica	nr budynku	nr działki										Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji objęta projektem [osoby]	Powierzchnia terenów rewitalizowanych objętych projektem [ha]	Liczba budynków publicznych podanych do rewitalizacji objętych projektem [szt.]	Wskaźnik własny					Środki własne	Krajowe środki pomocowe	Zagraniczne środki pomocowe
14	Modernizacja pływalni miejskiej w celu zwiększenia aktywności mieszkańców w obszarów zdegradowanych	Gmina Kudowa-Zdrój	Tak	Basen "Wodny Świat" Sp. z o.o.	Kudowa-Zdrój	57-350	Moniuszki	2a	167/17, 167/17 obręb Stary Zdrój	Tak	–	sfera techniczna	Cel 1. Wzmacnianie sfery społecznej – integracja, aktywizacja i poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji	Kierunek działań rewitalizacyjnych	Pływalnia miejska w Kudowie-Zdroju stanowi ważny obiekt sportowo-rekreacyjny o dużym znaczeniu społecznym, szczególnie dla mieszkańców obszarów objętych rewitalizacją. Obecnie jednak infrastruktura obiektu jest technicznie przestarzała i nie w pełni dostosowana do potrzeb użytkowników. Stan pływalni ogranicza jej funkcjonalność, atrakcyjność i dostępność dla różnych grup społecznych (dzieci, młodzieży, seniorów, osób z niepełnosprawnościami). Brak nowoczesnej infrastruktury rekreacyjnej wpływa negatywnie na poziom aktywności fizycznej mieszkańców i utrudnia organizację zajęć sportowych i integracyjnych. W rezultacie obiekt nie wykorzystuje swojego potencjału jako centrum aktywności społecznej i fizycznej dla mieszkańców, szczególnie z obszarów zdegradowanych, gdzie dostęp do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej jest ograniczony.	Celem głównym projektu jest zwiększenie aktywności społecznej i fizycznej mieszkańców poprzez modernizację pływalni miejskiej, dostosowanie jej do współczesnych standardów oraz rozszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej. Cele szczegółowe: poprawa stanu technicznego i efektywności energetycznej obiektu, zapewnienie dostępności dla wszystkich grup społecznych, w tym osób z niepełnosprawnościami, stworzenie warunków do realizacji programów zdrowotnych, profilaktycznych i integracyjnych, promowanie aktywnego stylu życia wśród mieszkańców obszarów zdegradowanych, zwiększenie atrakcyjności Kudowy-Zdroju jako ośrodka sportowo-rekreacyjnego.	W ramach projektu przewiduje się: 1. Prace modernizacyjne i budowlane: kompleksowy remont niecki basenowej oraz wymiana instalacji uzdatniania wody, modernizacja szatni, pryszniców sanitariatów, wymiana instalacji: elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, grzewczej i wentylacyjnej, montaż nowoczesnego systemu odzysku ciepła i energooszczędnych urządzeń, termomodernizacja dachu i elewacji wraz z ociepleniem obiektu, wymiana okien, dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (windy, podjazdy, toalety), montaż nowego oświetlenia LED i systemu automatycznego sterowania energią, budowa nowych atrakcji rekreacji wodnych. 2. Rozbudowa funkcji rekreacyjno-społecznych: stworzenie przestrzeni do zajęć z aqua fitness, hydroterapii i rehabilitacji ruchowej, zagospodarowanie terenu wokół obiektu –, zieleń, mała architektura, parking dla rowerów. 3. Działania społeczne (miękkie): organizacja bezpłatnych zajęć pływakich dla dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, realizacja programów zdrowotnych i rehabilitacyjnych dla seniorów, warsztaty edukacyjne z zakresu zdrowego stylu życia i bezpieczeństwa nad wodą, współpraca z lokalnymi szkołami, klubami sportowymi i organizacjami społecznymi.	Rezultaty rzeczowe: zmodernizowanie pływalni miejskiej, modernizacja niecki basenowej, montaż nowych punktów oświetlenia LED, termomodernizacja budynku, dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, utworzenie nowych atrakcji rekreacji wodnej. Rezultaty społeczne: zwiększenie liczby użytkowników obiektu, aktywizacja mieszkańców obszarów zdegradowanych poprzez udział w zajęciach sportowych, poprawa kondycji fizycznej i zdrowia mieszkańców, wzrost integracji społecznej dzięki wspólnym zajęciom i wydarzeniom, zwiększenie atrakcyjności Kudowy-Zdroju jako miasta oferującego wysokiej jakości infrastrukturę rekreacyjną, pozytywny wpływ na lokalną gospodarkę poprzez wzrost ruchu turystycznego.	8700	0,47	1	–	Modernizacja basenu miejskiego zostanie zaprojektowana z zastosowaniem zasady uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2028	2031	10 000 000	Tak	–	UE
15	Przystosowanie budynku po byłej szkole podstawowej i terenu przyległego do pełnienia funkcji Centrum Aktywności Lokalnej	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Pogodna	9	167/1, 168/1, 168/3 obręb Stone	Nie	Na terenie Gminy Kudowa-Zdrój brak jest infrastruktury, która mogłaby samodzielnie pełnić funkcje Centrum Aktywności Lokalnej, skupiającego wszystkie grupy społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku senioralnym i niepełnosprawnych. Z uwagi na to, że na obszarze rewitalizowanym brak jest budynków gminnych przeznaczonych do adaptacji, a budowa nowego obiektu byłaby ekonomicznie nieuzasadniona, zaplanowano wykonanie prac dostosowawczych do pełnienia nowych funkcji w budynku byłej szkoły podstawowej zlokalizowanej na ul. Pogodnej, tj. poza obszarem rewitalizowanym.	sfera techniczna	Cel 1. Wzmacnianie sfery społecznej – integracja, aktywizacja i poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji	Kierunek działań rewitalizacyjnych	Na terenie Gminy Kudowa-Zdrój znajduje się budynek po byłej szkole podstawowej, który w 2026 r. przestanie pełnić funkcje publiczną. Obiekt jest w dobrym stanie konstrukcyjnym, lecz wymaga adaptacji i modernizacji, aby mógł zostać wykorzystany na potrzeby społeczne. W Kudowie-Zdroju, podobnie jak w wielu miejscowościach w Polsce, zauważa się rosnące potrzeby w zakresie opieki nad osobami starszymi, które często żyją samotnie, wymagają wsparcia lub integracji społecznej. Brakuje miejsca, które zapewniłoby im codzienne zajęcia, opiekę, rehabilitację oraz możliwość uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności. Kolejną grupą społeczną wymagającą troski są osoby niepełnosprawne. Brakuje miejsca integracji tych osób, które zapewniłoby realizację programów społecznych umożliwiających włączenie ich do funkcjonowania w środowisku i przeciwdziałanie wykluczeniu. Ponadto teren wokół dawnej szkoły jest niezagospodarowany i nieprzystosowany do użytkowania przez osoby o ograniczonej mobilności. Brak infrastruktury rekreacyjnej, zieleni i bezpiecznych dojść ogranicza jego potencjał. Projekt ma na celu przekształcenie o obiektu oraz stworzenie wokół niego przyjaznej, dostępnej przestrzeni rekreacyjnej, odpowiadającej na potrzeby starzejącego się społeczeństwa.	Celem głównym projektu jest adaptacja budynku po byłej szkole podstawowej na Centrum Aktywności Lokalnej oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu w sposób sprzyjający integracji społecznej, aktywności i opiece nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi. Cele szczegółowe: przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów i osób niepełnosprawnych, stworzenie bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni do opieki, aktywności i wypoczynku, wykorzystanie nieużytkowanego obiektu publicznego w sposób zrównoważony i zgodny z potrzebami mieszkańców, aktywizacja społeczna mieszkańców obszarów zdegradowanych, poprawa estetyki i funkcjonalności otoczenia poprzez zagospodarowanie terenu zielenią i małą architekturą.	1. Prace budowlano-remontowe i adaptacyjne: remont i przebudowa budynku po byłej szkole podstawowej, dostosowanie pomieszczeń do funkcji Centrum Aktywności Lokalnej: sale dziennego pobytu, kuchnia, jadalnia, gabinety terapeutyczne, rehabilitacyjne i lekarskie, sale warsztatowe, zaplecze sanitarne, montaż windy i budowa podjazdów dla osób z niepełnosprawnościami. 2. Wyposażenie obiektu: zakup mebli, wyposażenia kuchennego, sprzętu rehabilitacyjnego, multimedialnego i rekreacyjnego, stworzenie strefy relaksu i aktywizacji (np. sala terapii zajęciowej, siłownia wewnętrzna, biblioteczka). 3. Zagospodarowanie terenu przyległego: wykonanie alejek spacerowych, oświetlenia parkowego i małej architektury (ławki, altana, stoły), nasadzenia drzew i krzewów ozdobnych, utworzenie ogrodu terapeutycznego do zajęć plenerowych, budowa niewielkiego parkingu i strefy rekreacyjnej (np. siłownia zewnętrzna), budowa udogodnień dla osób niepełnosprawnych. 4. Działania społeczne: uruchomienie programów integracyjnych dla seniorów, zajęć terapeutycznych i artystycznych, organizacja spotkań, warsztatów i wydarzeń kulturalnych, współpraca z lokalnymi organizacjami, szkołami i wolontariuszami w zakresie wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych.	Rezultaty rzeczowe: adaptacja budynku, utworzenie Centrum Aktywności Lokalnych, modernizacja i zagospodarowanie terenu, posadzenie drzew i krzewów ozdobnych, utworzenie strefy rekreacyjnej na świeżym powietrzu. Rezultaty społeczne: zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób starszych i niepełnosprawnych, poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych, wzrost aktywności społecznej, ograniczenie zjawiska osamotnienia wśród seniorów, lepsze wykorzystanie infrastruktury publicznej poprzez adaptację istniejącego budynku, poprawa wizerunku i estetyki otoczenia.	2500	0,89	1	–	Centrum Aktywności Lokalnej zostanie zaprojektowane z zastosowaniem zasady uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2028	2030	3 000 000	Tak	–	UE

Lp.	Nazwa projektu	Dane wnioskodawcy	Projekt realizowany w partnerstwie	Nazwa partnerów	Miejsce realizacji projektu					Projekt realizowany na obszarze objętym rewitalizacją	Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji	Typ projektu	Cel Gminnego Programu Rewitalizacji	Kierunek działań rewitalizacyjnych	Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Cel projektu	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny prognozowanych rezultatów				Dostępność dla osób ze szczególnym i potrzebami	Planowany rok rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia	Planowany rok zakończenia realizacji przedsięwzięcia	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Planowane źródła finansowania przedsięwzięcia		
					Miejscowość	Kod pocztowy	Ulica	nr budynku	nr działki										Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji objęta projektem [osoby]	Powierzchnia terenów rewitalizowanych objętych projektem [ha]	Liczba budynków publicznych podanych do rewitalizacji objętych projektem [szt.]	Wskaźnik własny					Środki własne	Krajowe środki pomocowe	Zagraniczne środki pomocowe
16	Utworzenie miejsca integracji lokalnej na ul. Jakubowice	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Jakubowice		109, 110, 111 obręb Jakubowice	Tak	–	sfera techniczna	Cel 3. Poprawa jakości i funkcjonalności i infrastruktury technicznej, przestrzennej i środowiskowej obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 3.1. Modernizacja i uporządkowanie infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych obszarów rewitalizacji	Ulica Jakubowice znajduje się na obrzeżach Kudowy-Zdroju, w rejonie stanowiącym ważny punkt wyjścia na szlaki turystyczne prowadzące w kierunku Gór Stołowych. Pomimo atrakcyjnego położenia, obszar ten pozbawiony jest zagospodarowanej przestrzeni publicznej, która mogłaby pełnić funkcję miejsca odpoczynku, spotkań i integracji mieszkańców oraz turystów. Brak infrastruktury rekreacyjnej, ławek, zadaszeń czy oświetlenia sprawia, że teren jest niewykorzystany i mało przyjazny społecznie. Mieszkańcy tej części Kudowy nie mają w pobliżu miejsca, w którym mogliby się spotykać, organizować drobne wydarzenia lokalne, odpoczywać lub przygotować się do wędrowki po okolicznych szlakach. Projekt odpowiada na potrzebę stworzenia funkcjonalnej, estetycznej i bezpiecznej przestrzeni publicznej, która będzie służyć zarówno lokalnej społeczności, jak i osobom odwiedzającym miasto.	Celem głównym projektu jest stworzenie miejsca integracji społecznej i odpoczynku przy ul. Jakubowice, które będzie pełnił funkcję rekreacyjną i turystyczną, a jednocześnie przyczyni się do ożywienia społecznego tej części Kudowy-Zdroju. Cele szczegółowe: stworzenie przestrzeni sprzyjającej spotkaniom mieszkańców, turystów i rowerzystów, poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, zwiększenie atrakcyjności turystycznej okolicy, integracja społeczności lokalnej poprzez wspólne użytkowanie miejsca, promowanie aktywnego spędzania czasu i korzystania ze szlaków pieszych.	Uporządkowanie i utwardzenie terenu, montaż elementów małej architektury: altana lub wiatła turystyczna z ławkami i stolami, ławki i kosze na śmieci, stojaki na rowery, tablica informacyjna z mapą szlaków, budowa niewielkiego placu lub strefy spotkań z utwardzonym podłożem, instalacja oświetlenia LED, nasadzenia zieleni ozdobnej (krzewy, drzewa).	Rezultaty rzeczowe: utworzenie zagospodarowanej przestrzeni publicznej, montaż altany lub wiatły turystycznej, ławek, koszy na śmieci, stojaków rowerowych, punktów oświetleniowych LED, nasadzenie krzewów i drzew ozdobnych, utworzenie strefy integracyjno-rekreacyjnej. Rezultaty społeczne: powstanie nowego miejsca spotkań i integracji mieszkańców, poprawa estetyki i wizerunku przestrzeni publicznej w rejonie ul. Jakubowice, wzrost aktywności społecznej, zwiększenie ruchu turystycznego i atrakcyjności okolicy, rozwój więzi sąsiedzkich i aktywizacja mieszkańców obszarów zdegradowanych.	60	0,3	–	–	Zagospodarowanie terenu zostanie zaprojektowane z zastosowaniem zasad uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2030	2031	500 000	Tak	–	UE
17	Budowa pełnowymiarowej hali sportowej	Gmina Kudowa-Zdrój	Nie	–	Kudowa-Zdrój	57-350	Szkolna		190 obręb Zakrze	Nie	Przeprowadzona analiza problemów społecznych na obszarach zdegradowanych w gminie Kudowa-Zdrój wykazała, że powstanie pełnowymiarowej hali sportowej w najlepszy sposób przyczyni się do ich zminimalizowania. Z powodów uwarunkowań wynikających z wyznaczonych stref funkcjonalnych miasta, określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz rezerw terenu, nie ma możliwości lokalizacji inwestycji na obszarach rewitalizowanych. Niemniej hala sportowa powstanie w ścisłym centrum, pomiędzy dwoma wyznaczonymi w GPR obszarami i będzie łatwo dostępna dla osób zamieszkujących obszary zdegradowane.	sfera techniczna	Cel 1. Wzmacnianie sfery społecznej – integracja, aktywizacja i poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji	Kierunek działania 1.1. Rozwój infrastruktury i usług społecznych sprzyjających mieszkańcom obszarów rewitalizacji	Na terenie gminy Kudowa-Zdrój brakuje pełnowymiarowej hali sportowej. Z tego powodu mieszkańcy są pozbawieni możliwości zwiększania aktywności fizycznej. Szczególnie dotyczy to dzieci i młodzieży. Osoby zainteresowane uprawianiem dyscyplin sportowych, nie mają możliwości uczestnictwa w regularnych zajęciach i treningach. Ograniczona jest możliwość funkcjonowania klubów sportowych i kierunkowania się uczniów na profesjonalne uprawianie sportu. Przyczynia się to do występowania wielu negatywnych zjawisk społecznych, takich jak niska aktywność, brak wykształcenia współpracy zespołowej, bierność. Brak możliwości rozwoju pasji sportowych przyczynia się do wzrostu ryzykownych zachowań takich jak wandalizm czy stosowanie używek.	Celem projektu jest budowa pełnowymiarowej hali sportowej, która stworzy mieszkańcom – w szczególności dzieciom i młodzieży – warunki do aktywnego i bezpiecznego spędzania wolnego czasu w miejscu sprzyjającym rozwojowi pasji sportowych, integracji społecznej i budowaniu postaw prozdrowotnych. Cele szczegółowe projektu: - Zwiększenie poziomu aktywności fizycznej mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do nowoczesnej infrastruktury sportowej umożliwiającej regularne treningi i zajęcia wychowania fizycznego. - Tworzenie przestrzeni do rozwoju pasji sportowych, umożliwienie prowadzenia zajęć pozalekcyjnych, uczestnictwo w sekcjach sportowych i klubach. - Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych poprzez zapewnienie atrakcyjnej alternatywy dla zachowań destrukcyjnych, takich jak wandalizm, używki czy spędzanie czasu w sposób bierny.	Zakres projektu obejmuje kompleksową realizację inwestycji polegającej na budowie nowoczesnej, wielofunkcyjnej hali sportowej w wymiarach pola gry 20 x 40 m wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, zagospodarowaniem terenu oraz wyposażeniem. W obiekcie wykonana zostanie nawierzchnia spełniająca wymagania federacji sportowych w zakresie takich dyscyplin jak piłka ręczna, siatkówka czy koszykówka. Obiekt zostanie wyposażony w zaplecze socjalne, szatniowe i techniczne oraz trybuny dla widzów. Rozważa się przystosowanie podpiwniczenia budynku do pełnienia funkcji miejsca doraźnego schronienia dla mieszkańców, co podniesie bezpieczeństwo społeczności lokalnej.	Rezultaty rzeczowe: budowa pełnowymiarowej hali sportowej, wraz z zapleczem socjalnym, która stanie się centrum aktywności fizycznej, integracji społecznej oraz promocji zdrowego stylu życia wśród mieszkańców. Rezultaty społeczne: zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych – bierności, wandalizmu i zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, zwiększenie integracji społeczności lokalnej poprzez realizację wspólnych imprez sportowo-rekreacyjnych, rozwój aktywności klubów sportowych, wzrost świadomości prozdrowotnej i edukacji sportowej, zmniejszenie problemu otyłości i chorób cywilizacyjnych.	8700	–	1	–	Obiekt zostanie zaprojektowany z zastosowaniem zasad uniwersalności. Powstała infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich użytkowników.	2028	2030	25 000 000	Tak	środki Ministerstwa Sportu i Turystyki	UE

Źródło: opracowanie własne.

Załącznik 5. Mapa przedstawiającą podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

